

3/12/25

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్నపట్టణము 1925 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 10-వ తేది మంగళవారము
(శ్రీ) రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, మాఘమాస బహుళ ద్వితీయ ౨.

No. 263
సంచిక ౨౬౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. వంచభాష చిటి కూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిద నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, నాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు మెప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

స్పెషల్ సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ లోడింగు తుపాకులు యిప్పుడే వచ్చినవి

మాకుగాను ప్రత్యేక అర్దుపైస
తయారు చేయబడినది.

యిప్పుడే వచ్చినవి
యిప్పుడే వచ్చినవి

సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ లోడింగు టాప్ లీవర్ హామర్ ఎజెక్టరు తుపాకి 12 బోరులు, 86, అంగుళ ద. అ. ప్ర.
ముల బారల్ 2 హాట్ కార్బిడ్జి కారియర్ పైన తెలుపబడిన ప్రతిమవలె నుండును. హారింగు
టాప్ అందు రిచ్చర్డ్స్ ఆరమ్ము కో యు. ఎస్. ఏ. వారిచే తయారుచేయబడినది. 62 8 0
పైమా పురు తుపాకి 2 హాట్ కార్బిడ్జి కారియర్ గలది. అయితే 24 అంగుళముల బారల్ గలది. 60 0 0
పైమా పురు తుపాకి " " 32 అంగుళముల బారల్ గలది. 57 8 0
పైమా పురు తుపాకి అయితే బరువైన బ్రీచ్, 2 హాట్ కార్బిడ్జి, 86 అంగుళముల బారల్ గలది. 72 8 0
సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ లోడింగు టాప్ లీవర్ హామర్ ఎజెక్టరు గన్ 12 బోరులు, 86 అంగుళముల
బారల్, 2 హాట్ కార్బిడ్జి కారియర్, పైన ముద్రింపబడిన ప్రతిమవలె నుండును. స్టీ వెన్న
ఆరమ్ము కో యు. ఎస్. ఏ. వారిచే తయారు చేయబడినది. 62 8 0
సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ లోడింగు టాప్ లీవర్ హామర్ ఎజెక్టరు డ్రెడ్ హాట్ తుపాకి 12 బోరులు, 86
అంగుళముల బారల్ 2 హాట్ కార్బిడ్జి కారియర్ స్టీ వెన్న ఆరమ్ము కో యు. ఎస్. ఏ.
వారిచే తయారు చేయబడినది. 70 0 0
సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ లోడింగు 12 బోరులు పైడే లీవర్ హామర్ ఎజెక్టరు తుపాకి 32 అంగుళముల
పూయిడ్ స్టీల్ బారల్ ఫుల్ చోక్, చాలమారమునుండి కాల్పుటకు వీలుగా నున్నట్లు
బోరులు గలది. మాకుగాను ప్రత్యేకముగా పి. జి. బోస్ కిలో బర్నింగునామ వారిచే
తయారు చేయబడినది. 2 హాట్ కార్బిడ్జిచే అమర్చబడినది. ఈ తుపాకి నెం 2 హాట్ తో 90
గజముల దూరమునుండి చుంపును. 12 తుపాకులు మాత్రము ఇప్పుడే వచ్చినవి. 95 0 0
"మేము కొన్నిటి మాత్రమే తెప్పించి యుండుటవలన ఆకాభంగము కలుగకుండుటకై తక్షణమే ఆర్డరు
ను పంపుట మంచిది."

SPENCER & Co. Ltd., MADRAS.

Madras-Races 1924-25.

చెన్నపురి గుట్టపు పందెములు 1924-1925

ఈదిగిన తెలుపబడిన తేదీలలో పందెములు జరుగును
1925 సం॥ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 14.
8 వ ఎక్స్ ప్రెస్ రేసు
మొదటిదినము 18-2-25 తేది బుధవారము.
రెండవదినము 21-2-25 శనివారము.
ఎల్క్విక్ టోటాలిజేటరు బుక్-మేకర్లు

ప్రవేశకల్పము:-

మొదటితరగతి: పురుషులకు రు 5. స్త్రీలు రు 3.
రెండవతరగతి: " " 1. " 0-8-0.
బీచ్, పార్కు, ఎగ్జిక్యూట్వ్ మొదలగు స్థానముల
నుండి స్పెషలుబుడ్లు పోవును.
ఇతర వివరములకు గోడలకు అంటించియుండు
మా పద్దనోటిములను చూడకోరెదము.

స్వదేశికాంపు ఫర్మి చురు

(1) కాంపు ఈజి
25 1 న రకం
రు. 8.
2 వ రకం రు. 7.
(2) మడత కాంపుకాటు 1 వ రకం రు 15, 2 వ రకం రు 18.
(3) ఎక్కు కావచ్చునట్లే రు 4,
(4) కాంపుచే 1 వ రకం రు 8-8-0, 2 వ రకం రు 2.
క్యాటలాగు, యితర వివరములకు వ్రాసిన పంపబడును.
పి. వీరాస్వామినాయుడు ఆంధ్ర సన్యు
నర్సారావుపేట, గుంటూరు జిల్లా

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల

నెం. 7, తంబుకెట్టిపిథి, మద్రాసు.

ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు వాఙ్మయాభ్యుదయమును, తన్మూలమునను విజ్ఞానాభ్యుదయమును సాధనంబులను విషయము సర్వత్ర తెలిసియున్నది. ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు దేశమునందు గ్రంథ మండలులు గ్రంథాలయములు కళాప్రదర్శనములు మొదలగు సంస్థాపనలు పర్యాప్తంబులై ప్రజాజీవనప్రవాహమును ప్రవహింపజేయుచున్న విధమును దేశచరిత్ర విశదము చేయుచున్నది. శ్రీయత కె. వి. లక్ష్మణరావుగారు రారంభించిన యాంధ్రవిజ్ఞానచంద్రికాగ్రంథమాల నేడు శాఖోపశాఖలుగను భిన్నరూపములను వెలయుచున్నది. గ్రంథమాలలన్నియును యథాశక్తిని వాఙ్మయాభివృద్ధికి బాటుపడుచున్నవి. ఆంధ్రమాత నలంకరించుటకేర్పడిన గ్రంథమాలలం దిది యొకమాలగ నుండగలదను విశ్వాసముతో నీప్రయత్న మారంభమైనది. ఈమాలయందు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనము లైనగ్రంథములు ప్రచురించుట కేర్పాటు చేయబడుచున్నది. వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమాసముల కొకగ్రంథమువంతునను బ్రచురింపబడును. ప్రస్తుతము వెలువడనున్న గ్రంథములు:

1 గాంధీమహాత్ముని బెల్లాము కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసము

వెల 0-4-0

2 కమలాక్షి (చిన్ని విచిత్రకథ), గ్రంథకర్త: రాయసం వెంకట శివుడుగారు వెల 0-8-0

3 నీతినిధి, గ్రంథకర్త: వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు.

ఆంధ్రమహాజను లీప్రయత్నమును పోషించుటకు ప్రార్థితులు.

వ్యవస్థాపకుడు.

ఆలస్యము చేయక ఒక దఫా మా ప్రదర్శన కాలకు వచ్చి పరిశీలింపుడు. 1824

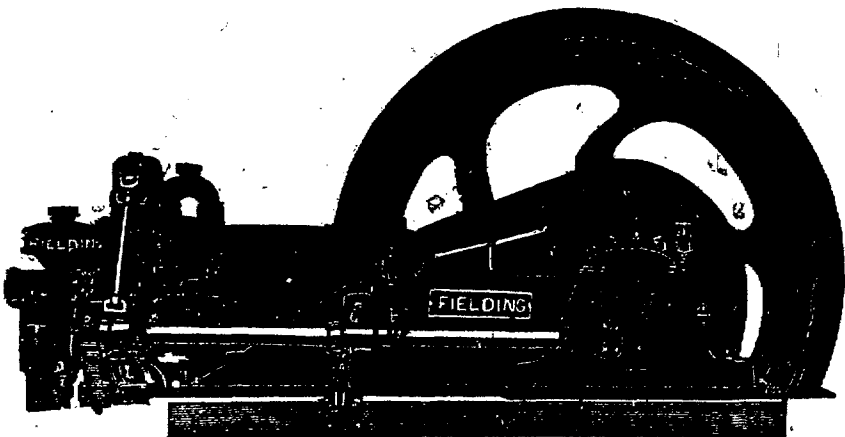
నాగవత్తులు

ఇవి 6 సవరములు మొదలు 14 సవరములకు ఆ జెకే మోస్తరులలో నవనాగరికమునకు తగినట్లు తయారుచేయబడును. పాతికావరక అతగుళము మొదలు ముప్పాతిక అంగుళము పెడల్పువరకు చేయవచ్చును. వీటికి తరుగుసహా మజారి రు. 25 లు మొదలు రు. 35 లు వరకు గలదు. పువ్వరా గములు, పట్టెకంపులు, నత్తుములు మొదలగునవి

చేర్చినవాటికి ప్రత్యేకముగా సామ్యు యియ్యవలెను. అన్నిరకపు వెండిసవరముబంగారు వెగలు, సామానులు ప్లాకు లో సిద్ధముగానున్నవి. ఒకసారి వచ్చి ఒక చిన్నఉరువునుమావద్ద తీసిన మానవ్యకము మీకు తెలియును. మాచితివిచిత్రపు 172 ఫుటల క్యాటలాగు 1-కి రు. 1. తెలిఫోను నెం. 802 తంబిలిపాసము "ఉమ్మిడియా" ఉమ్మిడి రామయ్యకెట్టి, గురుస్వామికెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, 25, చైవాబారుకోడు, మదరాసు.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన "ఫీల్డింగు" వేటెంటు కమిడికల్ క్విక్ స్టార్టింగు క్రూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

యీ యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేవరై జరు చ్చునీ సీటిలో నుండగనే ప్లాకు కాగలదు. యెటువంటి క్రూడు ఆయిలుతోనైనను అతిసంతుష్టికరముగా పనిచేయును. క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు:—

కెరెఫోన్ నెం 690 రు. డి. యల్. శాస్త్రి ఆంధుకో., పోస్టుబాక్సు నెం 203 రు. 12, తంబుకెట్టిపిథి, మదరాసు.

విజయనగరం

శ్రీమధ్వనవమీమహోత్సవము

విజయనగరమునకు "మధ్వయోజనసంఘము" వారి యాజమాన్యముక్రింద, కడచిన మాఘశుద్ధపంచమి అనగా 2-25 తేదీన, మధ్వగృహము రైలు మధ్య నవమి యుత్సవము సరి యుత్సాహకరముగ జరిపించిరి.

ఉదయము 8 గంటలు మొదలు మధ్యాహ్నము 1 గంట వరకు బుర్రమునకుల లౌకికవైదికుల సంపూర్ణసహాయమున యాత్మరమున మహారాజావారి మతమున నెలకొన్న శ్రీ వేణుగో పాలస్వామివారికి నతివైభవముతో బూజలు నేయబడిన. పూజలుజరుగుచున్న సమయంబున, తదాలయమండపమున, బెత్తురు ద్వైతవిద్వాంసులు, మధ్వవిజయము, వాయుస్తూతి, భగవద్గీత మున్నగునానిని పారాయణచేసిరి. ఇంటియకాక, సై మధ్వ యోజనసంఘము వారిచే స్థాపింపబడిన మధ్వపాఠశాలా విద్యార్థులు, వైదిద్వాంసులతోపాటు, దళావతారస్తోత్రము వాయుస్తూతి మున్నగునవి పఠనరతులును బూజకంఠకునుఁ బ్రధానాచార్యులుగా నిలసిల్లిన శ్రీమధ్వశాస్త్ర సంపన్నులైన కాగూరి హనుమంతాచార్యుల వారితో గూడఁ బడించిరి.

శ్రీస్వామివారి పూజయైన వెనుక మధ్వసహజనుల యాచార్యార్యోదయంబులనలన, మధ్వబంధరతు శ్రీస్వామివారి ఆలయమున విందోసంగఁబడిన, నుమారు మూడుమండలమంది, పెద్దలు పిన్నలుస్త్రీలు మతమున భోజనముచేసిరి. భోజనసమయమున ఆత్మల కృష్ణమూర్తిఆచార్యుల వారు తంబురఁగాని తంతుల మట్టుఁ దిరుగుచు, పుతందర నామములఁబాడి వచ్చిన జనుల నానందింపఁజేసిరి.

సాయంకరమున మతమున నోకసభ కూడిన. సభకు ననేకమంది మధ్యులు వచ్చిరి. ఆసభకు మహావృద్ధులును, గుణవృద్ధులు నగు దివాన్ బహద్రులు విజాపురపు అనంతరావుపంతులుగారి రధ్యక్షతవహించిరి. అధ్యక్షులు యువ జనసంఘమువారి యుత్సాహమునుఁ గూర్చి కడుంగడు ప్రశంసించి, వారినందరను శ్రీ వేణుగోపాలస్వామి శ్రోతుల మని యాశీర్వదించి, తమయువశ్యావము ముగించిరి. తరువాత శ్రీయత కానుకుర్తి వెంకట కృష్ణారావుపంతులుగారికి, క్రిందటి నవంబరునెలలో నిచ్చటకు విచ్చేసిన శ్రీయుతరాదిమత స్వామిలవారొసంగిన "మూలరామప్రియ" అను బిరుదుపత్రమును చట్టి వేంకట నరసింహారావు పంతులుగారు చదివి యాసనదును సదరు కృష్ణారావు పంతులుగారి కొసంగిరి. వారి వెనుక బెత్తులదైతవిద్వాంసులు, మతవిషయమైన యువ శ్యావములిచ్చిరి. చివరకు మ. రా. రా. నిడదవోలు వెంకట్ర మణకవిగారు కృష్ణకవిరచితమున ఉడిపి కృష్ణసుతి రత్నమాలిక నఁ జదివి సభ్యుల నానందింపఁజేసిరి. ఆరత సభముగింపబడిన.

తరువాత తిరువీధియుత్సవము జరిపింపఁబడిన. రాత్రి నుమా రెనిమిడిగంటలకు శ్రీస్వామివారి మూర్తులతోగూడ శ్రీమధ్వగాయాలవారి ఛాయాపటము నోకదానిని వెండి చప్ప రముననుంచి నూరేగించిరి. సంబరమంతయు సరివైభవముగా మంగళవాద్యములతో, భజనలతో, స్వస్తిపాఠములతో, ముఖ్యముగ పిఠులనుండివెడలి, మధ్యులందరు వెనుకకా నత్తుత్సాహవంతమయ్యెను. పాఠశాలా విద్యార్థులు స్తోత్రములఁజేసిరి. ఇట్లు మధ్వనవమియుత్సవము రాత్రి పదిగంటలతోముగిసెను.

ఈకార్యము నింతజయప్రదముగాఁ జొనసాగించుటకుఁ దమ సంపూర్ణసహాయముఁజేసిన మధ్వబంధులందఱికిని ముఖ్యముగా దివాఖానాబాద్ధుగు విజాపురపు అనంతరావుపంతులు, మూలరా మప్రియ కానుకుర్తి వెంకట కృష్ణారావు పంతులు, భాగవతరత్న కీర్తాకామయ్యపంతులు, పరిణం జగన్నాధరావు పంతులు, ఖరీదేహల్ పెడ క్రినివాసరావు పంతులుగార్లకు యువజనఁగుమువారు కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనముల సర్పించుచున్నారని కార్యదర్శి చేదురుమాడి వేంకట్రావుగారు ఈనెల 8 వ తేదీన విజయనగరమునుండి మాకు వ్రాసిరి.

* కల్లాకురుచి (దక్షిణ ఆంధ్రాదుజిల్లా)

"ఈనెల 2 వ తేదీన కల్లాకురిచిలో నివసించుచున్న మధ్వబంధులును అచటి మధ్వజనసభవారి ప్రోత్సాహమువలన జగద్గురు శ్రీమధ్వగాయాలవారి ఆరాధనమును జయప్రదముగా నొనరించిరి. స్త్రీలును పురుషులును అధికాత్సాహముతో పాఠ గానిరి. ఉదయమున భజనలతో నగరసంక్రమణ జరిగినది. మధ్యాహ్నము శ్రీ ముఖ్యప్రాణమూర్తి ఆలయమున మహాభిషేకమును మహాదర్శనమును బ్రాహ్మణ సంతర్పణయు జరిగెను. సాయంకాలము బహిరంగసభ జరిగినది. శ్రీమధ్వవిద్వాంసులవారి తీవ్రచరిత్రమును శ్రీవారి దివ్యోపదేశములనుగూర్చి పి. ఆర్. కృష్ణారావుగారు దుపన్యసించిరి" అని ఒకవిలేఖ వ్రాసెను.

బెంగాల్ నాగపూర్ రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

ఈదిగువ తెలుపబడిన నిమేషించబడినట్టియు, పురాతన మైనట్టి రైల్వేస్టేషన్లు ఖరీదాలో రమీ 2400 టన్ను కంపెనీ ఆవరణమునందున్న జన రలుస్టేషన్లందు ఖరీదగ్గూరులోనున్న రైల్వే ఆక్సనీ డ్లు, మెన్సర్పు బిలిమోరియా బ్రదర్స్ వారిచే 20-2-1925 తేదీ నాడును, తరువాత తేదీలందును వరుసగా ఉదయం 8 గంటలనుండి బహిరంగ పేలము వేసి విక్రయించబడును.

అమ్మకము మరత్తులకు డిస్టిక్టు ఎంజనీరు, సెంట్రల్ డిస్ పోజిల్సు, లేక మెన్సర్పు బిలిమోరియా బ్రదర్స్, రైల్వే కంట్రాక్టర్లుదారులు, ఆక్సనీరులు, ఖరీదగ్గూరు, విలీనములకు వ్రాసిన బడయగలరు.

వివరములు	రమీ
	పరిమాణము
	మొత్తము
	టన్నులు

1. స్టీఫర్లు స్టీల్ తోట్లు, బాగుగానుండునవి, విరిగినవి వాటితునకలు 550
2. (రైల్స్) ఇనుపదారికమ్ములు ఎఫ్. ఎఫ్. & డి. హెచ్. అన్ని భాగములు: కోయబడిన తునకలు, చెడిపోయిన ఇనుపదారికమ్ములు (రైల్స్) 650
3. అనేకరకములస్పింగు స్టీలుతునకలు 250
4. నానావిధముల డబ్బుల్స్. వి. అండు స్టీలు తునకలు 550
5. పనికొరనిగడియలు, నట్లు, రెబ్బెలు 160
6. సి. వి. తునకలు (గాను రిటార్డులు) 80
7. పనికొరని ఫిష్ ప్లేటులు (జి.జి. & ఎస్. జి.) 60
8. ఆర్. ఎస్. డాబాకమ్ములు (బాయిట్టును: బారుదూలములు, తూములు (చానల్స్) అంగిల్లుటీసు, వరకబడినవి 60
9. పనికొరని ట్రాలిచక్రములు, ఇరుములు 80 జతలు
10. పలువిధకొలతలలోను, దళమునందును గల గోలుములు 6 టన్నులు
11. టూల్ స్టీలుతునకలు 8 టన్నులు
12. ట్రెఫ్ స్టీఫరులకు ఉక్కుచీగముచెవులు 20 టన్నులు
13. ఆరడు ట్రాన్సుఫార్మర్లు కార్టులు, వాటకు కార్టు 7 నెంబర్లు
14. పాతకెరసనాయిల్, పెట్రోలుటిన్నులు 1125 ,,
15. పాతసీమెంటుసంచులు 1500 ,,
16. ఆలంక్రీప్టులు (కొంచెము మురికిచేరినవి) 4 హండ్ డెడ్ రైల్స్
17. కార్బన్ బ్రష్లు (పాతస్థానములకమ్ములది) ఒకలాటు
18. 5 గాలములు పట్టునట్టి కాలి ఇనుపదబ్బాలు 2000 నెంబర్లు
19. పలురకముల చిల్లరసామానులు.

మొత్తం

6-2-25.

వెల్లింగ్టన్ సి సి మా

మాంటు రోడ్డు, ముద్రాసు

7-2-25 కనివారమునుండి 18-2-25 శుక్రవారమువరకు

యానివర్సల్ సీరియలు

ది మోషన్ సిటీ

కడపటివారము

రంగం ప్రయాణం

నిజమును చిత్రకథ

నిరుడు అట్టోబరు నెలలో బ్రహ్మపుర వాస్తవ్యులగు శ్రీ శ్రీపాద వరహా నరసింహంపంతులుగారి పెద్దకొమారుడు బడికినిపోయి మరీ తిరిగి రాలేనందున తండ్రి తోచినవోట్ల నియమాలకు విసిగి భగవంతునిపై శారమువైచి మిన్నకుండెను. పోలీసువారికి కూడ నీవిషయమై తెలియజేసి యుండెను. గతనెల 18-వ తేదీ నాబాలుడు కలకత్తా మెయింబలో డిగి యంటి కరుణించెను. వచ్చిన నాటినుండియు గుమ్మమువాటి యొంటరిగ బైటికి పోవరచుచున్నాడు. కారణముగ చెప్పిడి చిత్రకథ యిది.

కొకనాటి చదువుకొనుట కని మామూలుగ బోవుచుండ కొకనాడతనికి సొంతమేష్ట్రయను నోకవ్యక్తి కనబడెనట. నవాగడా సంస్థానముందలి గొతునీ గ్రామ చిరని కాపురస్థులట. (ఒరిస్సా, విహారురాష్ట్రముందలి స్వతంత్ర సంస్థానములలో నవాగడా యొకటి) (Fudatory state) ఈసొంతమేష్ట్రయిక్కడ మనుష్యులను జనుచేసి బర్మాకు వలస గొంపొవుచుండునట. శ్రీపాదగారి అబ్బాయి కలసివచ్చాడు 15 గురు యుక్తవయస్కులు గాని (Minors) వారలతోడ నుండెనట. వారందరు వోడ్రులు. రంగంలో వారిండ్లభాగము లనుభవింపగలరను నాకబెట్టి యింతరిని వశపరచుకొని గత అట్టోబరు నెలలో వీరిని గోపాలపురం రేవులో స్టీమరెక్కించి రంగూనుకు తీసికొని పోయెనట. ఈసొంతమేష్ట్రసోదరుడు చొక్కిరి మేష్ట్రయను నోకడు బర్మాలోనే కాపుర మున్నాడట. ఈసోదరులు తమవ్యాపారము తిన్నగ సాగుచుండుట కొరకు బర్మాలోను, ఒకరిచ్చటను యుండురట. బర్మాలోని రంగూన్ జిల్లాలో జోడాక్ రైల్వేస్టేషను ప్రాంతపు ఒడవులలో చొక్కిరిమేష్ట్ర నివాసముట. ఈసోదరులలో నోకడిచ్చట కుర్రవాండ్రను జాగ్రత్తపెట్టి, బర్మాలోని యతని కడకు వారిని పంపుటయు, అచ్చట నాత డాబాలుర బర్మను లో మతెవ్వరికో తగిన మూల్యమున కమ్ముటయు జరుగుచున్నదట. ఇట్లు యెగుమతి చేయబడినవారు రంగూను బస్టీలో నుంచబడక పరిసర గ్రామములకు గొంపొబడి యచ్చట నమ్మబడుదురట. అటుపిమ్మట వారెమగుదురో దైవమునకే యెరుక.

అదృష్టవశమున యీ శ్రీపాదవారి విడ్డడు రంగూన్ రేవులో స్టీమరు దిగినంతనే, టీకాలు పడినాడా లేదా యని మెడికల్ ఆఫీసరుచే పరీక్షింపబడినవారిలో మొదట తన్వీ భీచేయబడెనట. తక్కిన బాలురును, మేష్ట్రయను నింకను పరీక్షింపబడుచుండగానే, ఈ ప్రాంతముల నాడయిన కంసారి గురుమూర్తియను నతడు [భక్తపురం తాలూకా అంబుగాం గ్రామకాపురస్థుడు] చూచినట్లు పోలికయున్నదని యావిడ్డని "యెవ్వర" నని యడిగి తెలిసికొని, "పారిపాముని చెప్పెనట. కారణముగ ఈమేష్ట్రయను నిన్ను కూడ అమ్మితేవడరు. వీరి వ్యాపారము యిది" అనిచెప్పెనట. తక్కినవారికి యేమయినకానీ యని యాబాలు డితడుచెప్పినట్లు అతనితో అతడున్న మోలినీగ్రామమునకు స్టీముబోటుపై పోయెనట. తరువాత నాతడు జబ్బుపడి డిక్టలేట్ అవురి భర్తానువక్రంలో నుంటిననియు, అచ్చటనుండి విడుదలైనతరువాత ఆకంసారి పనిమీద యెచ్చటికో పోయియుండబట్టి కానురంగూనుకు పోయెనట. రంగూనులో 27 వ గల్లిలో 2వ బ్లాకు 71వ యంటునున్న హోటలులో దిగెనట. విధివశమున ఆ హోటలులోనే యీమేష్ట్రయను నివసించుచుండురనియు, వారు తనకయి చెదకుమండరినియు, అంతకు ముందుగోలననె వారెక్కడికో చెప్పిరనియు, అచ్చటనున్న బరంపురం ప్రాంత వాసియగు డడ్డి యొకడు చెప్పెనట. అట్లుచెప్పిన డడ్డియు, ఆహోటలధికారియు కూడ నీమేష్ట్రయిట్లు పిల్లలరెచ్చి నమ్మవ్యాపారము చేయుచుండుట తామెగినట్లు చెప్పి మనకుర్రవాని నటనుండి పారిపామునిరి. అద్వక్తములుపడి తిన్నగ స్టీమరెక్కిన యొక్కడ యీమేష్ట్రయను పట్టుకొందురో యని కలకత్తాకు బోయి అటనుండి రైల్వేకి యీకుర్రవా డింటికి వచ్చెను.

ఇదికథ. రంగంప్రయాణ మిబాలుని యిట్లు పిదకుండ నుండుకలిగినది. కాని యీమేష్ట్రయవ్యాపార మింకను నిరాఘాటముగ జరుగుచునే యున్నది. ఈబాలునితోడ గొంపొబడిన తక్కిన పదునయిదుగురి గతి యేమయినదో చెప్పతరము కాకున్నది. అందరును మయినరట్లు. నమ్మగిలయినచో వారీపాటికి నత బలి యివ్వబడియుండురని యీ బాలుడు చెప్పుచున్నాడు. అట్టిఆచార మింకను బర్మాయుడవులలో నున్నదట. అట్టిది జరుగవచ్చును బానిసలబోలె వారమ్మబడియైన యుండురు. అతికాదులిట్టి ఆనాచారము జరుగుచుండ మిన్నకుండురా? బర్మాలోని భారతీయు లీవిషయమును పరిశీలించి తగిన చర్యజరుపరా? చూడవలసియున్నది. జిల్ల వెల్ల కృష్ణారావు. (శోలిరి)

WANTED కావలెను

40 ఇంగ్లీషు కంపాజిటర్లు

40 English Compositors

20 తెలుగు కంపాజిటర్లు

20 Telugu Compositors

బెజ్జవాడ వాణీప్రెస్ లో తక్షణం

ప్రవేశింపవచ్చును

to Join Vani Press Bezwada at once

జర్రనీవారిచే శాస్త్రప్రకారము నూతనముగా కనిపెట్టబడినది.

బర్లినలోనున్న డాక్టరు వాన్ గ్రాన్ అడు పై యఫ్ గారిచే కామశాస్త్రమునందు

కనిపెట్టబడిన నూతనకల్పనలు

1 కి రు 2-8-0

సర్ వాన్ యాన్:- అంటువ్యాధులు రానీయక ఆటంకపరచును. 5 ట్యూబులుగల ప్యాకెట్టు లిబిడిన్:- నపుంసకత్వమును శాశ్వతముగా పోగొట్టుటలో ప్రసిద్ధి కెక్కినది యిదియొక్కటియే.

ఆన్ టెక్సు:- స్వభావ విరుద్ధములేక గర్భమును ఆపును.

[బుడ్డి 1 కి ధర 6-0-0

బుడ్డి 1 కి ధర 6-0-0

టవలైన్:- స్త్రీలకు గలుగు నకల వ్యాధులను కుదుర్చు ఔషధము. బుడ్డి 1 కి ధర 3-0-0

అన్ని పట్టుములలోను ఏజంట్లు కావలెను. ఔషధములతో పథ్యనియమములు, ఇతరవివరములుపూర్తిగా

Genz Wheeler & Co., (F. Dept)

[తెలుపబడును.

3, Commercial Buildings, Clive Street, CALCUTTA.

or 8, Broadway (Upstairs) Madras.

ముప్పనసోమరాజు అండు పీఠాజు.

పెద్దాపురము పోస్టు.

విజ్ఞాపన

స్వదేశము

1918 సంవత్సరం

సుంచిమేము మనదేశము

నపండించుచున్న పట్టు

తో మాఫ్యాక్టరీ లోనే

పడుకుట, నేయుట, రం

గులు చేయుటనున్న గుఫ

నులవలన వివిధరకముల

TRADE MARK.

REGISTERED

వస్త్రములను రంగు తో చిత్రవిచిత్రమైన జరి సాదా అంచులు కమ్ములతోను తయారుచేయించి వర్తకులకు తదితరులకు విక్రయించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన 38వ అఖిలభారత కాంగ్రెసువస్త్రప్రదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినటులను అవి దేశములోని పట్టువస్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువనాణ్యమైనవిగా అందరకు తెలిసేయున్నది. ప్రదర్శనమునగురించి వ్రాయుచు మాబట్టలనుగురించి పీయూ.న.కాంతిభూషణగారు ఆమృత బహుపతికియందు ఇట్లు వ్రాసిరి.

... ఇతర కాంగ్రెసుసంఘము వారున్న మరియితర ప్రజలుకూడ అన్ని రకములభద్రులన్నా ప్రదర్శించిరి ఇంకను ఎందరోకలరు. అందరిని ఇచ్చట ఏకరపుపెట్టుటకు వీలులేదు. పట్టువస్త్రములు ఆ నేకరకములు ప్రదర్శింపబడినవి. పెద్దాపురం వర్తకులు ముప్పనసోమరాజు పీఠాజు గార్లు పట్టు ఉత్పత్తియములును భోవతులును వస్తుగుడ్డలు కొట్టుగుడ్డలును తలగుడ్డలును చీరలును మున్నగురకములను ప్రదర్శించిరి. బెంగళూరు అస్సామి వారు కూడ ప్రదర్శించిరి.

పట్టువస్త్రములనుగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొక్క అడ్రెస్సును రకములను విపులముగా వ్రాయుటవలన దేశము స్వదేశీవస్తుపరిశ్రమలలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ నభివృద్ధి పరచెదరుగాక. చెన్నపురిరాజధానిలో ప్రతిపట్టణము నందును మాబట్టలు దొరకును.

కొందరువర్తకులు తయారుచేయుచున్న రకములలోనే నాణ్యము తక్కువఅయిన బట్టలనువిక్రయించి మారకములనిమోసపుచ్చుచున్నారని గాన అందరియొక్క జాగ్రత్తకొరకు మాప్రతి బట్టయందు వుండేమాక్రేడ్ మార్కును ఇందున ప్రచురించితిమి.

శ్రీ సకలతత్వార్థదీపిక-(వచనము)

గ్రంథకర్త:— శ్రీ కాశీనాథుని సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యవారుగారు, గవర్నరు పేట, బెజవాడ

ఈగ్రంథము తత్త్వవిషయమును సంగ్రహముగ బోధిచును. ఇందు శ్రుతిస్మృతులనుండియు చిత్తరసస్ఫురణాంధ్ర వేదాంతగ్రంథములనుండియు ప్రమాణము లచ్చటచ్చట గలవు తెలియఁజేయును. ౧౮ అధ్యాయములు. ఇందలివిషయములు:—

1. సూక్ష్మ్య సందర్శనము, 2. గురులక్షణములు, 3. నిర్గుణపరబ్రహ్మము, 4. ప్రణవము, 5. సగుణస్వరూపనిర్ణయము, 6. త్రిమూర్తులయొక్క యుత్పత్తి, 7. గుణత్రయ వివరము, 8. పంచభూతోత్పత్తి, 9. జీవుని గమనాగమనములు, 10, అన్న స్వరూపము, 11. చక్రివిషయము, 12. అజపాగాయత్రి, 13. చక్రాంతర్గత విషయములు, 14. పంచకోశ వివరము, 15. పిండోత్పత్తియది ప్రకరణము, 16. వైరాగ్యప్రకరణము, 17. పంచీకరణము, 18. చతుర్వింశతీ తత్త్వవివరము, 19. సృష్ట్యాది విషయవివేచనము, 20. నిత్యకర్మానుష్ఠానవిధులు, 21. భస, స్నాన, భస్మార్చనము, భస్మధారణాదివిధి, 22. దుద్రాక్షధారణాదివిధి, 23. పవిత్రీ మంత్రోద్ధారణము, 24. శివార్చనక్రమము, 25. భస్మధారణావశ్యకత, 26. భ కి, 27. జీవేశ్వరవిషయము-జీవుడు, 28. ఆత్మస్వరూపము, 29. ము క్తి, 30. మహావాక్యములు, 31. ప్రభులింగలింపతత్త్వబోధ, 32 సర్వమతైకమత్యము, 33. శివుడు తామసుడు కాదు, 34. ఈశ్వరుడు ఘర్వకర్మధిపతి, 35. " సూర్యమండలాంతర్వర్తి, 36. గాయత్రి, 37. భగవద్భజనరూపము, 38. చాతుర్వర్ణ్యవైవారాసంస్కృతము, 39. శాంతిప్రసాదగ్రహణము, 40. జయాది హోమవిషయము, 41. ఉపసంహారము

మతయు సందు తెలుగున విశ్వేశ్వరతారావలీ సంస్కృతమున శివమహాదేవి వాసుదేవీతమ్మ, శ్రీరామదేవీ శివభాగవతం ప్రోత్సహింపఁజేసినందుకొద్దము గలవు. దీనివలన గు.౧౦౦.

గ్రంథకర్తగారియొద్దను, బెజవాడ వాణిజ్యప్రాకారము లొంగ్రంబడితిమి. కాశీనాథుని చివరింకతత్త్వవిద్యుద్ధానము ప్రతిపాదించుచున్న ప్రతిపాదన దొరకును.

6-వ వాయిదా నూలు పంపిన సభ్యులు

వరుస నెం.	పంపినవారి పేర్లు	జిల్లా	రిజిష్టరు నెంబరు	గజములు	నూలు నెంబరు
145	గుం. ఉడయవర్మయ్య	చిత్తూరు	1829	2000	27
146	టి. సుబ్బన్నచెట్టి	"	1839	2020	26
147	ఆర్. విశ్వనాథయ్య	"	1844	2000	35
148	టి. అనంతపద్మనాభయ్య	"	1459	2000	15
149	యం. గోపాలాచారి	"	1463	3680	12
150	యం. యం. వెంకటాచార్యులు	"	1464	2000	43
151	దేశభక్త కొండవెంకటప్పయ్యపంతులు	గుంటూరు	1	2000	80
152	చెంగలయ్య చిట్టిపంతులు	ప.గోదావరి	12	2000	10
153	కళా వెంకట్రావు	గోదావరి	89	1000	108
154	పొన్నాడ నూర్యరావు	"	168	2000	8
155	సున్న బ్రహ్మజేవళాస్త్రి	"	201	1800	29
156	కోడేటి రంగాచార్యులు	"	207	2080	24
157	రామచంద్రుని వెంకటప్ప	"	252	2000	17
158	కేశవరపు కామరాజు	"	268	2000	11
159	చాలపల్లి రంగారావు	గంజాం	327	2000	21
160	పాలపర్తి వెంకట్రావు	గుంటూరు	365	4000	12
161	కంభంపాటి సాంబయ్య	"	389	1000	28
162	తుమ్మల సీతారామమూర్తిచౌదరి	"	388	2060	28
163	వల్లూరి కృష్ణయ్య	"	389	2088	22
164	గార్ల పాటి హనుమంతరావు	"	395	2000	16
165	రూపనగుట్ల వెంకటసుబ్బారావు	"	397	2000	19
166	రామిసేని అప్పయ్య	"	408	2000	23
167	మందల శ్రీరాములు	"	412	4000	18
168	గంధం శివాపతిశర్మ	"	114	2000	10
169	రూపనగుట్ల సుబ్బారాయుడు	"	429	2000	22
170	వడ్లమాడి ముక్తేశ్వరప్రసాదరావు	"	442	466	32
171	మద్ది రాధాకృష్ణయ్య	"	444	2000	15
172	" వెంకటరంగయ్య	"	450	1008	20
173	నేతి వెంకటాచలపతి	"	451	1500	16
174	మార్కళ్ళ కోశేశ్వరరావు	"	555	2000	19
175	కనగాల సుబ్బారావు	"	574	6500	24
176	వేమూరు సుబ్రహ్మణ్యం	"	576	2000	48
177	ఉప్పల వెంకటకృష్ణయ్య	"	511	2000	24
178	కొలనుల లక్ష్మీవరకృష్ణారావు	"	625	2000	9
179	కొడాలి అంజనేయులు	తూ.కృష్ణ	690	2000	22
180	గూడూరు వీరున్న	"	710	2000	26
181	గుళ్లపల్లి శ్రీరామలక్ష్మణాచారి	"	718	2000	28
182	తాళ్లూరి దుర్గాప్రసాదరావు	"	785	1700	36
183	గద్దెత మృత్యుంజయశాస్త్రి	పశ్చిమ	855	2000	19
184	కామరాజు వెంకటాద్రి	"	897	2000	28
185	కతారి అయ్యతరామరాజు	ప.గోదావరి	956	2000	24
186	చె. మంగయ్య	"	990	2000	34
187	నజర్ అహమ్మద్	"	998	1800	9
188	పరిశి లింగయ్య	"	1020	1500	28
189	మునుకుట్ల సుబ్బారాయుడు	"	1026	2067	22
190	యస్. సత్యనారాయణమూర్తి	"	1059	1500	26
191	పి. సుబ్బారావు	"	1061	2000	42
192	జుర్రాడ గోపాలస్వామి	విశాఖపట్నం	1081	400	16
193	పురపండా అప్పలస్వామి	"	1092	581	17
194	అచంట సత్యనారాయణ	నెల్లూరు	1278	2000	19
195	యిసనాక రంగారెడ్డి	"	1299	2000	16
196	కా. రాజగోపాలాచారి	చిత్తూరు	1328	2000	19
197	రామకృష్ణశాస్త్రి	"	1380	2000	32
198	పాలాటి వెంకయ్య	గుంటూరు	1416	2000	20
199	వడ్డల వెంకటగిరిరావు	"	1417	480	55
200	లాల్ పీరభద్రయ్య	"	1429	2000	9
201	గంధం నాగేశ్వరరావు	"	1480	2000	24
202	యం. వెంకటకృష్ణమాచారి	చిత్తూరు	1461	2000	15
203	చెన్నంపల్లి వెంకటరంగారాయలు	అనంతపురం	1527	2520	18
204	పంకటి కొండరెడ్డి	"	1528	2620	13
205	నేతి వెంకటసత్యనారాయణ	గోదావరి	1606	2000	14
206	బండ వియ్యన్న	ప.గోదావరి	1608	2000	15
207	పూటూరు లక్ష్మీవరకృష్ణం	పశ్చిమ	1718	2000	46
208	యెల్లె పెద్ది గోపాలకృష్ణయ్య	గుంటూరు	1745	2000	10
209	కేశవరపు వెంకటనరసింహ	గోదావరి	1747	2000	44
210	పొతుకుచి వెంకటాయుడు	గుంటూరు	1751	2219	42, 58
211	యం. సత్యనారాయణరావు	గంజాం	1762	840	18
212	పెండ్యాల సోమయాజులు	గోదావరి	1774	2000	42
213	విష్ణుకోటి వెంకటరమణ	"	1782	2000	16
214	వెంకటాచార్యులు	అనంతపురం	1791	2100	22
215	నార్కట్ పాటి చంద్రశేఖరం	గుంటూరు	1792	2000	34
216	కొడాలి శివారావు	"	411	2000	8

6-వ వాయిదానూలు పంపిన సభ్యులు

వరుస నం.	పంపినవారి పేర్లు	జిల్లా	రిజిస్టరు నెంబరు	గజములు	నూలు నెంబరు
217	వేదాంతం శ్రీకృష్ణయ్య	గుంటూరు	480	2000	11
218	వొలివేటి వీరరాఘవయ్య	"	410	2000	12
219	నాగం మట్టుపల్లి	"	548	2000	24
220	చెన్నైలకంటి రాఘవయ్య	నెల్లూరు	1265	2800	21
221	బి. చిన ఓబుకో రెడ్డి	అనంతపురం	1761	840	14
222	తిమ్మిరపు రామిరెడ్డి	నెల్లూరు	1262	2000	47
223	అల్లూరి రామరాజు	గోదావరి	177	2000	19
224	నల్లూరి నూర్యనారాయణ	పశ్చిమ గోదావరి	884	2000	67
225	మనపాక కమలమ్మ	కూకట్‌పల్లి	788	2100	100
226	బొబ్బి వెంకటేశ్వయ్య	"	766	2000	21

గుంటూరు (స్వకీయవిలేఖరి)

ఆత్మహత్య కేసు

ఫిబ్రవరి, 8:—కొడూరి లక్ష్మీపతి బి. ఏ. గారి భార్య 8-9-24 తారీఖున జావిలోపడి మరణించినపదార్థములో, 10-9-24 తేదీన ఆయనయును ఆయన తల్లిగారున్న హత్య నేరముక్రింద పోలీసువారిచే అరెస్టుచేయబడి, పిదప జామీను పై విడుదలకాబడి యింతవఱకు వారిపై కేసు పెట్టబడక పోలీసు విచారణ జరుగుచుండెను. చివరకు జనవరి ఆఖరు వారమున వారిమీద కేసు రద్దుపరచుకొనుచు కె. సి. యస్. రిఫర్డు చార్జి షీటు దాఖలుచేసినది తెలియుచున్నది. దాక్షిణ్యులచే మరణానంతర శారీరకపరీక్ష ననుసరించి యీవిషయమును ఆత్మహత్యగా పరిగణించును పైవారిచే అరెస్టుపొందినట్లు పోలీసు వారు దాఖలుచేసి కేసు రద్దుపరచుకొనిరి. పోలీసువారు తొందరపడి పెద్ద మటుంటివలను గారవార్డులు వారిని సరియైన సాక్ష్యములేకుండా అరెస్టుచేయుట చాల విచిత్రము.

టాకా హైస్కూలు

నిన్నటి దినమున జరిగిన కార్యనిర్వాహకవర్గ సమావేశములో శ్రీతులు కొంపల్లి కోటిలింగం పంతులుగారు అధ్యక్షులు లగను, జూలూరి వెంకటరత్నం పంతులుగారు ఉపాధ్యక్షులు గను మాడభూషి వేదాంతం నరసింహాచార్యులుగారు కార్యదర్శి గను ఎన్నుకొనబడిరి.

నర్తరూపిణి సంగుగారు

అకాలీయద్యమ ప్రచార సందర్భములో శ్రీసర్దారు సింగుగారు నిన్న యీపట్టణమునకువచ్చి సాయంకాలము 5-30 గంటలకు స్వరాజ్యమైదానములో బహిరంగోపన్యాసమునొసంగిరి. శ్రీ గో. వెం. కృష్ణారావుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. అకాలీయద్యమోత్పత్తిని గురించియు, వారు గావించిన నాలుగైదు సత్యాగ్రహ పోరాటములను గురించియు విపులము గాట్లుపన్నునందిరి:—“మహాముషియగు మహాత్మాగాంధీ మనకు దేశభక్తిని గలపుటకై దివినుండివిచ్చేసెను. అకాలీ లాయనపద్ధతుల కడుగుదాటక ప్రవర్తించుచున్నారు. “అకాలీ” అనగా మరణ భీతిలేనివారని యర్థము. మాసంఘమునందు చేయటకు కాంగ్రెసులోవలె 4 అకాలి పంచాలేదు. ఎప్పటి కప్పుడు ప్రాణముతినె తైలపారవేయుటకు సిద్ధముగా నుండుటయే మా సంఘమున చేయటకు ముఖ్యమైన పరతు మన గృహములందును దేవాలయములందును స్వరాజ్యము రానిది రాజకీయ స్వరాజ్యము రానేరదు. మన మతముకొరకు ప్రాణము లర్పించుటకు సిద్ధము గానుండవలెను. అకాలీయద్యమము దేవాలయములలో స్వరాజ్యమేర్పరుచుట కొరకై బయలుదేరినది. మదరాసు ప్రాంతము లలోని ఆలయములు చాల పీనదశయందున్నవి. దేవదాసీలను సేరలు వృత్తిబోగమువారు నందలకు వందలు ఆలయములందు నృత్యము గావించుచుందురు. అట్టియాలయములనుండి మంచినీధాంతము తెల్లుపట్టబడును? మావైపులగూడ సాధువులు మతగురువులు పెండి చేసికొననుని చెప్పవలసినదలకు వంతలబో గంపిల్లలను వారియధీనమునందుచుకొందురు. వారు తాగుడుకూడా అలకాలివేసిరి. అట్టివారిని సంస్కరించుటకై మేమి ప్రయత్నింపిమి. యూరపుదేశములో ప్రజలు సేవ లనేక పాపములు గావించుచుండుట సేనుస్వయముగా మాచితిని. ఈదుర్గతిని నూన్పుటకై లాక్సోర్టులవలన ‘మనకేమియు లాభముగలుగదు’ అందుకని మహాత్మాగాంధీగారి పద్ధతులపై మేము సత్యాగ్రహము ప్రారంభించితిమి. 15 లక్షల అకాలీలలో ఒక్కరును

ఖద్దరుకప్ప యింకొక గుడ్డకట్టరు. ప్రభుత్వ కొద్దకును స్కూళ్లకును ఒక్కరునుపోరు. ఒక్కరును పంచముజాతిని అస్పృశ్యులని యేవగింపరు. మాబంగారుపుదేవాలయములో ఒకపంచముని పూజారిగానుంచుతిమి. మేము గాంధీగారి పద్ధతులను గుడ్డిగా అనుకరించిన వాదిమార్గమే సత్యాగ్రహముని జానుగా నెరిగి సంతరించుచుంటిమి. దేవాలయముల సంస్కరించుటకు సత్యాగ్రహ పీఠబూనినవారు మాలో 2లక్షలమందియున్నారు. సత్యాగ్రహము బలవంతులకుగాని సహజముగా పిరికితనముగలవానికి గాదు. తన దేశమతో ధైర్యవంతులగుటయు ప్రాణములువిడుచుచువాడే ధీమతై వీరస్వర్గముచేరెను. ఎప్పుడో జరిగినచరిత్రగాక 4 సంవత్సరములనుండి జూగుచున్న మాచరిత్ర నివృద్ధు వివరించెదను.

మొండికి సత్యాగ్రహము

ఒకదేవాలయమును స్వాధీనపరచుకొనుటకై సత్యాగ్రహము ప్రారంభించితిమి. 200 మందిని పోలీసువారు కాల్చిరి. 1000 మంది అకాలీలు సిద్ధముగా ముందుకునడిచిరి. దేవాలయ పుణీగములు మాపరము చేయబడెను.

రెండవసత్యాగ్రహము

1922 సం॥లో గురుకాబాగ్ లో అర్చకులను మామను పోరాటము ప్రారంభించెను. అర్చకులు రిపోర్టుచేయుకపోయినను పోలీసువారు వారికి సహాయార్థమువచ్చి యాయద్యమము నణగద్రొక్కవెండిరి. 25 మందిచొ॥ కట్టెలకొట్టుటకై అకాలీలు పోనాగిరి. అట్టివారిని 2000 మంది అరెస్టుచేసిరి. జైలునిండిపోయినవి. అప్పుడు అరెస్టుచేయుట ఆపికొరదాలతోను కర్రలతోను కొట్టినాగిరి. అకాలీలు ధైర్యముచిడువక దెబ్బలుతినుచు స్వల హతలియక క్రిందపడి మరలలేచి కట్టెలకొట్టుటకై నడుచుచు సత్యాగ్రహము గావించిరి. భార్యలు, తల్లులు, తండ్రులుతమత మధర్తలను విడదలచి వీవనదిచ్చి దెబ్బలుతినుటకై పంపించుచుండిరి. బ్రిటిషువారు మిక్కిలి కృతఘ్నులు. ఈ దెబ్బలు కొట్టిన అకాలీలలో ఎక్కువ మంది జర్మనీలోనో ఫ్రాంసులోనో వారి తరపున యుద్ధము గావించినవారే. అట్టివారి వల్ల తేలియక పడియున్న పుడు మా సొంత దాక్షిణ్యులచే వోటిలో నీళ్లయినను పోయినీయలేదు. మొత్తము 10,000 మందిని అరెస్టుచేసిరి. 10 లక్షల ద్రవ్యము వెచ్చించితిమి. తుదకు మాసత్యాగ్రహము విజయము గాంచినది.

మూడవ సత్యాగ్రహము

అమృతసరపు బంగారు దేవాలయపు అధికారమును ప్రభుత్వమువారు మావద్దనుండి స్వాధీనపరచుకొన జూచిరి. ఖజనాతాళపు చెవులు లాక్కొని పోయిరి. సత్యాగ్రహము ప్రారంభించితిమి. 10 నెల ముడి అకాలీలు సిద్ధముగా నుండిరి. మాలోగూడా దేశద్రోహులు కొంతమంది గలరు. కాని దేవాలయాధికారము వహించుట కొక్కరును సాహసించలేదు. చివరకు కలెక్టరు వగయిరా అశీస్థత తిరిగినచ్చి మా తాళపు చెవులు మాకిచ్చివేసిరి.

నాల్గవ సత్యాగ్రహము

నాలుగవ సత్యాగ్రహము నాథూలో ఇప్పుడు జరుగుచున్నది. 14 జాతాల ఇంతవరకు వెడలి కాంతముతో నిర్బంధమున కియ్యకొనిరి. ఇంకను అనేకమంది వెడలుటకు సిద్ధముగా నున్నారు. నాథూమహారాజు చాలయోగ్యుడు. మతాభిమానము దేశాభిమానము గాఢముగా గలడు. 1906 సం॥లో సామ్రాజ్య కావనసభలో నియామకసభ్యుడుగా నున్నప్పుడు ఇతర రాజులవలె భయపడక గోళ్లతోపాటు వోటు చేయుచుండెను. ఆయన ఏకపత్నీ వ్రతస్థుడు. నానానా దారుణహత్య జరిగిన తర్వాత మాతోపాటు నల్లతలపాగా ధరింపజాగను. అట్టి ధీరుడు నాథూరాజుగా నుండుట ప్రభుత్వమువారేదో మిషనరీజి ఆయనను తొలగించిరి. ఈవిషయమున గూడ మాకు విజయము చేతురును గాత అని శ్రీ హరినామసింగుగా రుపన్యసించిరి. వారి మతసిద్ధాంతములను గూడ వ్రుప్తముగా వివరించిరి. నిన్నటిరోజున కారదా నికేతనములో స్త్రీలకారకు వ్రత్యముగా నుపన్యసించిరి. తరువాత యువజన సాహితీసంఘములో విద్యాధులకు వ్రత్యముగా నుపన్యసించిరి. సాయంకాలము స్వరాజ్య మైదానములో మరల బహిరంగ సభలో నుపన్యసించిరి. అకాలీ యుద్ధమును గురించి మాపట్టణములో బాగుగ ప్రచారము జరిగినది.

శ్రీ క్రియాశక్తియొడెయ రాంగ్రంధివత్సక్తులు

పై పరీక్ష గతసంవత్సరమున జనవరి నెల చివరజుగవలసియుండెను; కాని స్థానిక కార్యదర్శులలో దెక్కండ్రయభిప్రాయము ననుసరించి యాయవధి యొకనెలవరకు వాయిదాపడెను. ఈపరీక్ష లాయాకాఖాస్తానములలో నీనెల 28 వ తేదీ శనివారముదయ సాయంకాలములందు జరుపునట్లు నిశ్చయింపబడినది. మడకసిరాభాగమునకు, ఆర్. సిద్ధనగాడుగారును - హిందూపురభాగమునకు టి. ఎస్. రామయ్య ఎం. ఏ., ఎల్. టి., గారును, పెనుగొండభాగమునకు సి. శుబ్బరావు బి. ఎ., ఎల్. టి., గారును ధర్మవరభాగమునకు పి. నూర్యనారాయణరావు బి. ఏ., ఎల్. టి., గారును - అనంతపురభాగమునకు వై. ఎస్. హనుమంతరావు బి. ఏ., ఎల్. టి., గారును - కల్యాణదుర్గభాగమునకు జి. సత్యనారాయణ బి.ఎ., ఎల్. టి., గారును - గుత్తిభాగమునకు బి. లక్ష్మణశిల్పే బి. ఎ. బి. ఎల్. గారును - తాడిపత్రి భాగమునకు టి. నరసింగరావు బి.ఎ. ఎల్. టి. గారును పరీక్షలసాధ్యులుగా నుండురు.

సీరివి ఆంజనేయులు ఎం. ఎ. ఆర్. యు.

పరిషత్ కార్యదర్శి.

శ్రీమద్వాత్సక్తిరామాయణము

ఓంకారము వేదములకు మూలమైనట్లును గాయత్రీమంత్రము మంత్రములకల్ల ప్రారంభమైనట్లును శ్రీమద్వాత్సక్తికి విరచిత రామాయణము కావ్యములకల్ల నాదియై యలరాదుచున్నది. సత్యోక్త్యవ్వతగల యీ రామాయణమహర్షి వమునకు సహనీయులనేక లనేక సాంస్కృతికవ్యాఖ్యానతీరముల నేర్పరచియుండెరి. అందుఁ గొన్ని ముద్రింపబడి దర్శనీయులుగను గొన్ని ముద్రింపబడని దర్శనసౌలభ్యము లేకయుండుటయుఁ గాంచి బ్రహ్మశ్రీ భవిషిపాటి కామేశ్వరకాశ్మీగారు ముద్రితాముద్రిత వ్యాఖ్యానములఁ జాలవఱకు నంతరించి పండితులు పామరులు త్రిమతములు కదితరులు సంస్కృత వ్యాఖ్యానతీరముల నుగమముగాఁ బ్రవేశించి చూచి యందలివిశేషములగాంచి సంతసించునట్లు నాకనాచరగు సంపూర్ణాంగ్ర వ్యాఖ్యానమును, ప్రతిశ్లోకమునకు ప్రతిపదార్థము, తాత్పర్యము, విశేషార్థములు, కథాసందర్భము ననుసరించి చిత్రపటములను గలిగి యలరారునట్లు రచించి 50 పానుల డబుల్ రాయల్ పైజాగ్గజకాగితములమీద రెండుమాసముల కొక్కొక్కసంపుటముగాఁ బ్రకటింపుచున్నారు. సంపుటము 200 పుటలు గలిగి రెండు చేయబడియుండును. బీవితశేషము నిందుగఁకుప బద్ధంకణుత్తై శ్రీ కాశ్మీరీగారు దీనంగల రాజకీయ నైతిక సాంఘిక మతభర్తృములను, విహికాముష్మిక మార్గములను గరతలాములముగాఁ జేసి ముద్రించుచున్నారు. ప్రతి భారతీయాంధ్రుఁడు బరిపఠదగిన గ్రంథము. ఇంతవఱకు బాగాకాండమున నైదసంపుటములు ముద్రింపబడినవి. అయోధ్యాకాండ సంపుటములు ముద్రింపబడుచున్నవి. సంపుటము లన్నియుఁ దెప్పించుకొనువారు కాశ్యత చందాదారులుగా నెన్నఁబడుదురు. కాశ్యతచందాదారులు మొదలు రు 0.5-0 లు ప్రనేకరుసును చెల్లింపవలెను. సంపుటము 13 పోస్టాఫీసులుగాక చందాదారులకు రు 1-2-0. ఇతరులకు రు 1-4-0. చివరములు మాకుప్రాసీ తెల్లిసికొనవచ్చును.

వలయువారు:—

శ్రీ మద్వాత్సక్తిరామాయణ గ్రంథమాలా, కార్యసాగము, ఆర్యాపురము, రాజును సౌందర్యము.

మదరాసు వార్తలు

రాకపోకలు - గవర్నరుగారు బెంగళూరునుండి తిరిగి

వచ్చి

ఈ ఉదయం యీదేశములో సంచారముచేయుటకై వచ్చిన గవర్నరుగారు 14 వయస్సు దిగిరి.

ది. బి. ఎం. కృష్ణ నాయుడుగారు మలబారు వేల్దిరి. పి. టి. రాజగోపాళాచారికి వచ్చిరి.

మరణ నివేదికము - 7 తేదీన ఆఖరద్యోవరములో 100 కి 450 మంది చచ్చిపోయిరి ఇంతక్రింద రం. 3 చచ్చి క్రిందలేదు యీవారిములోనే 468 చచ్చిపోయిరి.

మదరాసు కాంగ్రెసు కమిటీ నూలుచందా - నిన్న మహాజనసభలో మదరాసు కాంగ్రెసు కమిటీ ప్రత్యేక సభ్యుల గారి ఆధ్వర్యమున జరిగినది నూలుచందా తీర్మానము ఆమోదించబడి నూలుచందా లేనివారికి 500 రూపాయల నూలు సప్లై చేయటకు తీర్మానింపబడినది. కాంగ్రెసు కమిటీ సభ్యులను ఉబ్బయినూలుచందా నిశ్చయింపబడినది.

ఉద్యోగమార్పులు - బ్రాహ్మ డైరెక్టరు ఆఫ్ బ్యాంక్ యిన్స్ట్రక్షన్ గునానున్న తిరుత్ పేల్పుగారు గవర్నరు మెంటుల వయిండియా ఎగ్జిక్యూటవ్ ఎడ్యుకేషన్ నియమింపబడినది. ముచ్చెసోమవారముండి లెన్. ట్రియ్యోగము చూతుర - పాతిస్తాననున పైదామె టిచ్చుకాశేక్షి ప్రిన్సిపాలు - గ్రీన్ గాసి డైరెక్టరుగా నియమించిరి. వీరు నిన్న క్రొత్త యువ్యోగమున ప్రవేశించిరి.

అఖిల భారత ఆయుర్వేద

విద్యాపీఠ పరీక్షలు

1925 మార్చిలో జరగనున్న అఖిల భారత ఆయుర్వేద విద్యాపీఠ పరీక్షలకు దరఖాస్తుండు కట్టాలసిన గడువు జనవరి 31 నుంచి ఫిబ్రవరి 15 వరకు పెంచబడినది. ఫిబ్రవరి 15 వైగా డబ్బు దరఖాస్తులు పురు కొనబడినది కావడం తెలుపుచున్నాడు.

ఎం. ఎస్. ఎం. ఆర్. వర్మ మౌంట్ మెన్ నభ -

నిన్న 4 45 గంటలకు వైద్య పరీక్షకు వచ్చిరి. జరిగినది. తీర్మానములు చాలావేయబడినవి. జనీవలో జరగజూపు ఇం. లర్. సేమల్ తేబర్ కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధిగా ఎస్. ఎం. జోషి గారి సెన్సు. ఇ. ఎల్. ఆయ్యర్ గారిని ఎడ్యుకేషన్ గా. సలహాదారునిగా సెన్సు. కొని. 14 తేదీ ప్రాంతముల వాం. బాయిలో జరగనున్న ఆర్. ఇండియా క్రేడ్ యూనియన్ కా. గెనుకు రైల్వే ఎంప్లాయిస్ కాన్ఫరెన్సుకు ఇ. ఎల్. ఆయ్యర్ గారిని ప్రతినిధిగా సెన్సు. కొని. తరువాత రైల్వే మెన్ సుగూర్చి ఎస్. వి. ఆర్. ఎంప్లాయిస్ యూనియన్ సేలం పోషారుక్ర. టి. రి. లుపనగింది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ విశ్వవిద్యాలయము

కాని రాంగూరు - భ

ఆంధ్రప్రదేశ్ విశ్వవిద్యాలయ ఆంధ్ర బా. టి. తీర్థ. కార్యకర్తల సభలో నెల 9 తేదీన జరిగిన సమావేశములకు గంటలకు మదరాసులో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కాంగ్రెసుకు జరుగు. విశ్వవిద్యాలయ ఉపాధ్యక్షులు దేశాధికారి కాశీనాథు. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ప్రభావశక్తి వహించు. శ్వవిద్యాలయపక్షమున ముందుముందు జరగవలసిన విషయము తెన్నియో సభలో చర్చింపబడును.

నివ్వ పెట్టల యంత్రములు

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 9 - ఆగ్ని పెట్టెల దయారజేయు హైదరాబాద్ సభ్యుల కథనములను విన్నవించి కట్టెను జె. డబ్లి. ఎ. పేరాలుగారు, విదేశీయుల ధనము పెట్టుబడి యెక్కువ. గానున్నదనియు, దానిని పొందడాదేశమునకు చాల నష్టము గానున్నదనియు, కావున సడనుముందు పొందుపు లెక్కు. ఆంధ్రప్రదేశ్ మెం. గలయుననియు చెప్పిరి. పట్టుదగా కట్టె విదేశీయులతో పోటీ జేయవలయుననియు చెప్పిరి.

ధర్మాదాయముల చట్టము

నిరాకరించుట

సత్యమూర్తిగారు బిల్లు చేర్చుకొనలేదు

హిందూభిర్యా దాయముల చట్టమును తీసివేయవలెనని సత్యమూర్తిగారు కాసనభలో ప్రవేశ పెట్టదలచిన బిల్లును గూర్చి భా. కార్యద్య యాదిగువరితని జవాబుచాసెను - "మీ బిల్లు న గూర్చి యిట్లు చెలి యిచ్చేయ ఆజ్ఞాపించబడితిని. 1 ఇండియా ప్రభుత్వచట్టము 80 సెక్షను ప్రకారము మీ బిల్లు గవర్నరుగారి అనుమతిని బడయవలెను. ధర్మాదాయముల చట్టములోని 77 వ సెక్షను దీనివేయ యిచ్చింపుచేత నీ బిల్లు ప్రభుత్వాదాయము లకు భంగము కలిగించుచున్నది. 2 గవర్నరు జనరలుగా రంగీ కరించిన చట్టమును రద్దుజేయదలచిన దగుటచే యీ బిల్లు గవర్నరు జనరలుగారి అనుమతిని బడయవలసియున్నది. ఆట్టి అనుమతియే అవగతని దోచినదో ఇండియా దొరితిననువారికి ప్రాప్తి తెలిసి కొనవలసినదిగా లాకాఖవారిని కోరుచున్నాము" - భా. కార్య దర్శి.

నిరాకరించిన ప్రశ్నలు

కాసనభ నిబంధనలు 7, 8 ప్రకారము స్టాండింగ్ ఆర్డరు 18 ప్రకారము యాదిగువ ప్రశ్నల గూడ నిరాకరించబడినవి కాంగ్రెసు దెలిపెను -

1 లాకాశేషో నూతనముగా ఉపాధ్యాయుల నియమించుటనుగూర్చి విద్యామంత్రిగారు చీఫ్ జస్టిసునుగాని, లాకాశేష కాన్సిలు అధ్యక్షునిగాని జూచి వారిని ప్రోత్సహించెనా? అట్లేజేసెనా? - ఈవిషయము స్థానిక ప్రభుత్వమునకు ప్రజాశ్రేయమునకు సంబంధించిన సుబ్యువిషయము కదుగావున అంగీకరింప వుండదు.

2. స్థానిక స్వపరిపాలన కాఖమంత్రిగారు తంజావూరు జోయింపుడు జిల్లాపర్లగురు శస్త్రచికిత్సజేసినట్లు చెప్పిన 59 గురిలో సెవరినైన జూచిరా? సర్లగురు ప్రయాణపు ఖర్చులు పుచ్చుకొనుట నిజమేనా? దానిగూర్చి యేమిచర్చదీసి కొనెదన? - ఈ ప్రశ్న పరువునష్టముగ నుండుచే అంగీకరింప దగినది. అధ్యక్షుడు తలంచెను.

స్టేటుకౌన్సిలు

విదేశములలోని భారతీయులు తీర్మానము

మునుపనువారిను కొనబడిన

దెల్లి, ఫిబ్రవరి 9 - నేటిదినము స్టేటుకౌన్సిలులో విదేశములో భారతీయుల యవస్థనుగూర్చి మంచిచచ్చ రాగలదని యూహించబడినది. సర్. జే. కే. ప్రసాద స్విస్టా (కలకత్తా) గారు విదేశములలోని భారతీయుల యిక్కట్లను నారయుటకు భారతీకాసన సభాసభ్యులను, స్టేటుకౌన్సిలు సభ్యులను, కొండలు ద్యోగములను గలిపి యువసంఘ మేర్పటుపవలెనను తీర్మానము చేతు చర్చకు రావలసినది.

తీర్మానోపసంహరణము

హైదరాబాద్ తీర్మానము ను స. స. స. హ. రి. మ. కొనుచు, రాజప్రతినిధిగారి యవస్థాపించిన పిమ్మట ప్రభాభిప్రాయ - పరిమితము వ్యవసాయ మండలములు దానానిమయ మిదల నీ తీర్మానరూపమున ప్రతిబించింపజేయ నిచ్చునచేయు. దెప్పెను కాని యీదను దాను కలకత్తా గూ. న. పు. డిచ్చట నోక విజ్ఞాపనము గావించబడినది. దానికి రిడింగ్ గాను సమాధానమిచ్చుచు, కాంతభావము వహించుటను, యేదిగోను యాంధ్రోపసంఘ రాజీప్రయత్నముల కభ్యంతరము గలుగదగ ననినదాడ నెలయుననియు నా వివరించిరి. తద్విషయము పు. స్క. రి. మ. కొని యీ తీర్మానము సుపసంహరించు కొనరిరి దెలిపిరి.

కాని యిట్టి తీర్మానము ప్రయత్ని పర్యవసానము చేరిన పిమ్మట ముఖ్యమంత్రిగారు హక్కుచాత్ర మునుకొనిరి. అనన సరముగ సభ్యులను రావించినందులకు విచారమును వెలిబుచ్చిరి.

సర్. మహమ్మద్ హబీబుల్లాగారు సర్వాధికారి గాగి సమాధానమిచ్చుచు, దక్షిణాఫ్రికావారితో స. పు. మ. న్న సభా మణిల ప్రస్తు. స. మ. య. మ. న. చెలువులు భాష్యముగా దనియు, కన్యా, బాంగనీకాలతో సంభాషణలు వట్టి వ్యావహారికముగానే యున్నవనియు చెలిపెను.

ఈరోడ్డు పురపాలక సంఘ

అభ్యర్థిత్వము

రివిమన్ పిటిషన్ కొట్టివేయబడిన

పుల్ బెంచీ తీర్పు

కాశీనాథ తాలూకాలోని అభ్యర్థుని ఎన్నిక అక్రమమని సబ్ జడ్జిగారిచే త్రోసివేయబడిన సందర్భములో జి. వెంకటరావుగారు హైకోర్టును రివిమన్ పిటిషను న్యాయమూర్తులు ఆర్డరు, వారెనుగాల్ల వద్ద దాఖలుజేసిరి. 'ఎల్. కె. ఇన్ క్వ. రు. కోర్టువారు 1920 ఫలిరపు మదరాసు స్థానిక సంస్థాన చట్టమునందలి 85 నులను అపార్థము జేసికొనిన, క్రిమినల్ ప్రాసీ జరుకోర్డు 115 శక్తుల క్రింద హైకోర్టువారు విచారణ జేయవచ్చునా యను విషయమై' పుల్ బెంచీ, ప్రభావన్యాయమూర్తి, న్యాయమూర్తులు, ఫిలిప్పు, మహారాష్ట్రామికాన్యూలగాల్లచే విచారింపబడినది. స్థానిక సంస్థాన చట్టము క్రింద, జిల్లా పురపాలక సంఘ చట్టము క్రింద ఇట్టి కేసులు చాల పుల్ బెంచీ తీర్పుకొరకై నిలపియుంచబడినవి.

అందు ఒక కేసు ఈరోడ్డు పురపాలక సంఘమునకు సంబంధించినది. ఈరోడ్డు పురపాలక సంఘములో రైల్వే స్టేషను వార్డుకు అప్పయ్యగొండలు, దావూదు సాహేబు అనువారిద్దరు 22-9-22 పోటీజేసిరి. గొండలుగారికి 185 వోటులు, దావూదు సాహేబుగారికి 186 వోటులు వచ్చెను. ఈ ఒక వోటు అధికముగ వచ్చినందున దావూదు సాహేబుగా రెన్సుకొనబడిరి.

గొండలుగారి తరపున చివరికి వట్టిగారు వాదించుచు క్రింది కోర్టు వారు గొండలు గారికి రాబడిన ఒక వోటు పురపాలక సంఘ ఎన్నిక నియమములో 14 వ క్రి. పనికిరాదని పురపాలక సంఘాధ్యక్షుని నిర్ణయమునే బలపరచు. తప్పుగ ప్రవర్తించెననియు, ఆ ఒక వోటు ఈ కోర్టు మునలన త్రోసివేయవలెననియు ఇద్దరు పోటీదారులకును వో సముచుగ వచ్చియుండెననియు దావూదు సాహేబుగారు ఎచ్చుకొనబడి యుండెదననియు పల్కిరి.

ఎస్. టి. శ్రీనివాసగోపాలాచారిగారు దావూదు సాహేబుగారి పక్షమున వాదించుచు రివిమన్ పిటిషన్లో వివరింపబడిన విషయములు యదార్థములయినను అతడు ప్రముచే హైకోర్టువారు విచారించుట కట్టి యాజ్ఞాపణలేదని ఒక ఆజ్ఞాపణ నూచించిరి ఆయా ఆజ్ఞాపణ సమ్యక్తించి న్యాయమూర్తులు వోటును అక్రమముగ నిరాకరించుటను గూర్చి 14 వ నియమము ననుసరించని కారణముచే క్రిందికోర్టు జడ్జి వోటును నిరాకరించుటకు హక్కుగలదని తెల్పిరి. 17 వ నియమము క్రింద చెల్లని బాటులు కాగితములు వోటులచేత సంతకము పెట్టబడినవి గాని పోలింగు అధికారిచే సంతకముజేయబడినవిగావనియు, ఒక వోట్లుగాకపోయినను, క్రిందికోర్టు జడ్జి అందుచే పారబాటుపడినను హైకోర్టువారు విచారించుట కట్టి యాటంకము లేదని తెల్పిరి. ప్రెయిజ్ ప్రాయమును చెల్లించి న్యాయమూర్తులు ఖర్చులతో రివిమన్ పిటిషనును కొట్టి వేసిరి.

ప్రధాన న్యాయమూర్తి 47 మదరాసు నియమముననుసరించి రివిమన్ పిటిషను అక్రమమని తలంచిరి. న్యాయమూర్తి మహారాష్ట్రామికాన్యూల 47 మదరాసు నియమము క్రమముతలంచు తీర్పుతో మాత్ర మేకిగించిరి న్యాయమూర్తి ఫిలిప్పు ప్రధాన న్యాయమూర్తితో జేకబించిరి.

శ్రీరంగము పురపాలక సంఘ

ఎన్నికల తగాదా

కిందికోర్టు తీర్పును ఖాయపరచుట

మరియొక కేసు శ్రీరంగము పురపాలక సంఘమునకు సంబంధించినది. శ్రీరంగము పురపాలక సంఘ అధ్యక్షులలో రామస్వామిపిల్లగారి యభ్యర్థిత్వము తిరుచినాపల్లి గజ్జాజి సేటు జడ్జిగారు బలపరచిరి రెండవ అభ్యర్థి ఎ. రంగస్వామి పిల్లగారు సబ్ జడ్జిగారి నిర్ణయముచే హైకోర్టువారికి దరఖాస్తుపెట్టి రామస్వామిపిల్ల జిల్లా పురపాలక సంఘ చట్టము 45 శక్తుల ప్రకారముగా గతసంవత్సరము తాను చెల్లింపవలసిన మునిసిపల్ షక్తును చెల్లించ లేదని ఆజ్ఞాపణచెప్పిరి.

క్రిందికోర్టువారు ఎన్నిక జూలితాతే సరియగు కడపటి ప్రామాణ్యములని తలంచి పన్ను చెల్లింప లేదను ఆజ్ఞాపణ నంగీకరింప లేదు.

ఏ శ్రీనివాసగోపాలాచారి రంగనాథంపిల్ల తరపున వాదించుచు 45, 48 శక్తుల క్రింద పన్నును చెల్లింపని వారు సంఘమును సభ్యులుగనుండుట కాలంకముగలదని వాదించిరి.

న్యాయమూర్తులు 45 వ శక్తుల అన్నిటియుండు ముఖ్యమైనదనియు, పన్ను చెల్లింపని వ్యక్తి సభ్యత్వమున కర్హుడుగాడని అందులేని కారణమునను ఎన్నిక జూలితాతే క్రమముగదృష్టాంతములని తలంచి క్రిందికోర్టువారు రివిమన్ అనులో నొసంగిన నిర్ణయము క్రమముగ నున్నదని.

బొంబాయి దారుణ హత్య

ఇందూరు ముద్దాయిల రిమాండు విచారణ

మమతజేగం గర్భవతిగానున్నది

మమతజను బాపలాగారు సక్రమముగా పెండ్లియాడెను

మమతజగర్భవతిగానున్నది. మమతజను బాపలాగారు సక్రమముగా పెండ్లియాడినట్లే భావపత్రికలు ప్రకటించెను. ఇదినిజమేయైనచో బాపలాగారికి సినిగూర్చి వారసత్వసంబంధమును చిక్కులు కలుగవచ్చును. అనవదంతాలు బయటజేసెను గాని యిదివట్టివదంతి నునియును తనమును బాపలాగారికిల్లికిని విరోధములనుకలిగించుటకే గిట్టినవార లిట్టివారలను కల్పించు చున్నారనియును యీ వార్తలను నమ్మగూడదనియును మమతజేగం ఉరుదుభావలతో స్వయముగా బాపలాగారికిల్లికి తేల్చివ్రాసెను. మమతజనామకాదిగూడ బాపలాగారి కుటుంబస్వామివారుల కిటులనే వ్రాసెనని తెలియుచున్నది. (ఆ.ప్రె.)

ఇందూరు ముద్దాయిల

రిమాండువిచారణ

నిన్న 9 వ తేదీని జరిగినది

నిన్న ఉదయమున రిమాండువిచారణ ప్రధానరాజధాని మేజిస్ట్రేటుకోర్టులో బహిరంగముగానే జరిగినది. ఏడుగురుముద్దాయిలలో కెప్టెనుడిగే, పంజేగార్ల పక్షమున న్యాయవాది ఓగర్తనగారును తక్కిన 5 గురిపక్షమునను కానుగా గారును వాదించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారిపక్షమున సర్ జానులీమగారు వాదించిరి. ఇదివరకెక్కువజేరి ఉత్తరువునురద్దుచేసి ముద్దాయిలను జయిలలోనుంచునట్లుత్తరువువిధింపలేదని ముద్దాయిలస్వామివారుల కోరిక. చేసిన ఉత్తరువును మార్పుటకు కోర్టువారి కధికారములేదని బీమగారునుడిచిరి.

“మొదటి ఉత్తరువు అక్రమము. అడిపారబాటుననీయుబడి నది. వాకలుపూర్తిగా నపుడుమాత్రమే పోలీసువారు రిమాండు ఉత్తరువును కోరవలెను. ఈశేషంలో ముద్దాయిలను యితరప్రభుత్వమువారికేమియునుండి స్వాధీనపరచుకొనుటకు ముందే పోలీసువారు వాడెనని నేరమును స్థిరపరచి మేజిస్ట్రేటుకు తెలియపరచియుండువలెను. వారి వారీతిగా యిందూరునుండి బొంబాయికి తీసికొని వచ్చి న ని ము వ ము నుండి యీ వారు మేజిస్ట్రేటు ఆధీనమునందున్నట్లే భావించవలెనుగాన వారిని పోలీసు వారివశమున నుంచుటకు మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువీయగూడదు.” అని ఓగర్తనగారు నుడిచిరి. దీనినిగూర్చి దొరతనమువా రొసంగిన ఉత్తరువును కానుగాగారు చదివిరి. కేసు నిర్ణయించుటే పోలీసువారు మేజిస్ట్రేటు నకు విన్నవించిరి. అది తృప్తికరమని తోచినందుననే ముద్దాయిలను వశపరచవలెనని మేజిస్ట్రేటు మొదట ఉత్తరువు చేసెగాన నిపుడు ముద్దాయిలను పోలీసువారి వశమున నుంచ గూడదు. మేజిస్ట్రేటు ఒకసారి తీర్పు చెప్పినచో తప్పని తరువాత తోచినను దానిని మార్చగూడదుగాని యిది ఉత్తరువుగాని తీర్పుకాదుగాన దీనిని మార్చవచ్చును అని కానుగాగారు తెలిపిరి.

మేజిస్ట్రేటు విటిమను నిరాకరించెను

ముద్దాయిలను విటిమ పోలీసువారికి వశపరచవలెనని పోలిటికలు ఏజెంటును నేను కోరినపుడు పోలీసువారు తెలిపిన విషయములను గమనింప వలెనుగాని ముద్దాయిలు నిర్ధారణగా నేరము చేసినని నేను నమ్మనవలయులేదు. వారియందు బలమున ననుమానము కలదని తోచినచో నటుల కోరవచ్చును. వారు నేరము జరిగినప్పటికీ బొంబాయినుండి యిందూరుకు పారిపోయిరిని పోలీసువారు తెలిపిరిగాన నేనిటులచేయుటతప్ప నిసరియేయినది. మార్గాంతరమే లేదు. ముద్దాయిలను పారి పోకుండ నున్నచో మామూలు ప్రకారము నా అనుమతితో పనిలేకుండనే వారిని పోలీసువారు ఆకస్మాదేనీ యుందురు. ముద్దాయిలు తెలుపు విషయములను తెలిసికొనుటకు కొంతకాలము వారిని పోలీసువారివశమున నుంచుటగూడ అవసరము. అప్పుడు ముద్దాయిలు తెలిపిన సంగతులు కోర్టులో సాక్ష్యముగా పనికి రావుగాని వానివలన చాల ముఖ్యవిషయములను పోలీసువారుగ్రహింప నీలగును. నాఉత్తరువులను నేను మరలరద్దు చేయవచ్చునో లేదో అనువిషయమునగూడ నానుసంకేయముగానే యున్నది. మీరు పోలీసువారి ఆధీనము నుండుటకు మీకాక్షేపణ కలదా? అని 1 వ తేదీ ని నే ను ముద్దాయిల నడుగా ప్రశ్నించినట్లే ఆక్షేపణ యు ను లేదని వారు తెలిపిరి. వారిలో కొందరు వైద్యసహాయమును కోరగా నేనటుల ఉత్తరువు చేసితిని. పోలీసువారు నాఉత్తరువు నుల్లంఘించి యుండలేదుగాన నేనిపుడు నాఉత్తరువును మార్పుల కంగీకరింపబాలను” అని మేజిస్ట్రేటు నోటిమాటగా చెప్పెను. (ఆ.ప్రె.)

మమతజను గూర్చి బ్లాక్ గారు

వ్రాసిన లేఖ

వీక్లీ డిస్పాచ్ పత్రికలో ప్రకటించబడెను

బ్లాక్ గారు 1924 లో యిందూరు సంస్థారమున నుండెను “నాలుగేండ్ల క్రితము చిరుతప్రాయముగల మమతజ భాయి (అప్పుడేదానికను మమతజ భాయి అనెడియునుండిరి. ఇప్పుడు మమతజ జేగం ముస్తఫా అని పిలుచుచున్నది) ని యిందూరు మహారాజు కడకు తీసికొని వచ్చిరి. మహారాజు దృష్టి నామె ఆకర్షించెను. ఆమె యొక సామాన్య మహమ్మదీయ పుట్టుబడునకు చేరినదిగాని ఆమె సౌందర్యము నిరుపమానమున టచే రాణివాసమున నామె కగ్రస్థానము లభించినది.

సంస్థానాధిపతులు నవీన విద్యావిధానము నభ్యసించినవకు ప్రాచీనవైభవ వ్యామోహము కొంచెమైన తగ్గలేదు. ఆవిధమున కొరతపడిన రాజ్యగౌరవమునకు భంగము కలుగునని వారు తెలంచెదరు. ఇందూరు మహారాజు గారికి విషయమున పట్టుదల చాల మెచ్చుగానున్నది. మహారాజు చాల విద్యావినయ సంపన్నుడు. మంచివికారి. నీతివర్తనకు ఇతరసంస్థానాధిపతులలో కొందరికిగల అపభ్రాంతి యీమహారాజు కేమియు లేదు. మంచిసరదుకు వినయ సంపన్నుడు. చుట్టకాలుటల మధ్యపానము మున్నగు దుర్వ్యసనము లేమియులేవు. చాలజనుగులున్నది. పరిపాలనముగూడ చాల బాగుగానే యున్నదిగాని ముఖ్యతీతకామములు పలువురు మట్టుకు చేరి స్వార్థపరులై మహారాజు నూరక పొగడుచుండురు. మహారాజుకు 9-10 రాజభవములున్నవి. అవి అతి విశాలములు. అత్యంత వైభవముతో నిండియున్నవి. రాణివాసపు స్త్రీలతో పాటు మమతజ యీ మహారాజు కన్నిటికిని వెళ్లుచుండును.

ఆమెకు అమూల్యవన భూమియును నొసంగిరి. కాక కాశ్మీరు మహాబలేశ్వరులనుండి మిక్కిలి వెలగల పట్టుచీరలను తెప్పించియుచ్చిరి. లక్షల వెలగల రత్నాలంకారముల నొసంగిరి. ప్రత్యేకముగ గొప్ప మోటారుకారు (పరదాలంబి) నచ్చిరి. మహారాజుగారి రైలులో నామె ప్రత్యేకబండిలో ప్రయాణము చేయుచుండును.

కాని ఆమెకు నేర్పులేదు. బంగారు పుజరములలోని రామచిలుకవలెనే ఆమె నిర్బంధమున నుండవలసియుండెను. ఆమె అంతగా విద్యాధికు రాలుకాదు. అది ఆమెకు చాల కష్టముగానుండెను. అంతఃపురస్త్రీల కీర్షణలందుకు సహజము. సంస్థానమున వెప్పుడును కుటుంబ జనులను నేయుండును. మహారాజు దయకు పాత్రులగువారి నీతి సాక్ష్య భరితముగాదు. ఆపదలతో కూడినదే. మహారాజు మండ్రులలో కంకరరావు చిరకాలము తన పనిని నిలుపుకొనగలిగెను. అతడు చివ్వుఉవ్వోగములో నుండి ముఖ్యాధికారియయ్యెను. రాజమందిరముల వ్యయమంతయు నతనిచేతిమీదుగానే జరుగుచుండును.

లొలకాగు రాజభవనముకొర కింతవరకు 4,000,000 పానులు వ్యయమయ్యెను. యిరకకు పని పూర్తికాలేదు. బిల్డింగ్ స్ట్రానరుగడిలో చూడకొంత కాలమ నమ్మి బంగారపు పని తనమును చూపుటకు వెయ్యిపానులు వ్యయమయ్యెను. అది దివ్యభవనమే అని చెప్పవచ్చును.

నగరమునకు 50 మైళ్లదూరమున అడివిలో నర్మకాన నీతిరమున ఒక మహామన్నది. అది రి ధర్మాంగులు సాదుగు గలిగియున్నది. నేనొకసారి వేటకొరకు మహారాజుతోగూడ కచటికి వెళ్ళియుంటిని. అచటికి మహారాజు రెండేండ్లకొక

ఎంగు యిండియా

స్వరాజ్యపక్షమువారు

కాంగ్రెసు సభ్యులా?

సింధురాష్ట్రమున నిరోధము

సింధురాష్ట్రమున కాంగ్రెసువారు స్వరాజ్యపక్షము వారికి నిరోధము కలిగించుచున్నారు. స్వరాజ్యపక్షమువారు కాంగ్రెసుసభ్యులు కారని అచటి కాంగ్రెసువారు తెలుపుచున్నారు. “అని యొకరు నాకొకతెను వ్రాసిరి. తెల్లములో కాంగ్రెసుమహాసభలో సమాధానతీర్మాన మామోదించుట దిన పిమ్మట గూడ నిట్టి నిరోధము కలిగింపబడెనని నినుటకు నాకు చాలవంతగానున్నది. స్వరాజ్యపక్షమువారు కాంగ్రెసులో నొక భాగముని తెల్లములో స్వప్రముగా నంగీకరింపబడెను. అసహాయావ్యయము నిలిపివేయుటకు, కాంగ్రెసు క్రిమీకును నాలుగుందామరతును అంగీకరించిన స్వరాజ్యపక్షము వారందరును కాంగ్రెసు చాలేయగుదురు. కాంగ్రెసువారు చందానామోదించిన వారేగాని యితరుల స్వరాజ్య పక్షమున చేర్చుకొనగూడదని భారత స్వరాజ్యపక్షమువారి సభలో గూడ నొక తీర్మానము ఆమోదించబడెను. కాన బహిష్కరణ పక్షమువారు స్వరాజ్య పక్షమువారికి నిరోధముకలిగింపక పోవుట యేగాక అవకాశముకలిగినచో వారికి చేయగలిగిన సహాయము నంతను గూడ (అంతరాత్మవిరుద్ధము కానంతవరకు) చేయవలెను. (మో.క. గాంధీ)

భారతశాసనసభాభ్యర్థుని

వేతనచట్టము

స్వరాజ్యపార్టీ వారీమాచన

శ్రీశ్రీ శ్రీశ్రీ 9—స్వరాజ్యపార్టీ వారు నేను సమాజ కమిటీ భారతశాసనసభాభ్యర్థుని వేతనచట్టముపై చర్చించిరి. నెలకు రూ 2500 లు అభ్యర్థునికి వేతనముగనీయుట సబబుగా నుండునని సామాన్యాభిప్రాయమై యున్నది. నెలకు రూ 800 లు అభ్యర్థునికి వేతనముగ నీయుటయినని జాతీయపక్ష సమాజ కమిటీ టెక్కు సర్వశంక్రమక్ష సభ్యులు తెప్పినట్లు తెలియుచున్నది. అభ్యర్థుని వేతనచట్టము శాసనసభయందు చచ్చవచ్చునవ్వడు యెంతవేతనము నిర్ణయింప సభ్యులు వోటునీయుటయినో జాతీయపక్షము ప్రయత్నించును. (ఆ.ప్రె.)

బొంబాయి రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు

సంఘసభ

బొంబాయి జాతీయకళాశాల

కొన్ని ఏండ్లక్రితము ప్రభుత్వకళాశాలలను ఏర్పాటుచేసిన విద్యార్థులకొరకు బొంబాయిలో కాంగ్రెసుసంఘమువారి కళాశాల నేర్పరచిరి. ఇప్పుడు సారస్వతతరతులను మూసివేయుటకు సంఘమువారు నిర్ణయించిరి. మరాఠీపాఠశాలలను గూడ మూసివేయుటకు నిశ్చయించి నజరాతీపాఠశాల విషయమున నొక ఉపసంఘము నేర్పరచిరి. ఇప్పుడు చురువుచున్న విద్యార్థులు అసమదావాదు విద్యావీతమునకు వెళ్లుటకు విద్యార్థి వేతనముల నిడచమని తెలిపిరి. (ఆ.ప్రె.)

సారి వెళ్ళి వారముకోజులుండును గాని దాని నెల్లప్పుడు మరచుటచేయుచునే యుండురు. అన్ని భవనములలో ఆటులే పనులు జరుగుచుండును. అపనులను చేయువాడు ఉద్యోగులకు చాల ముజరాయి యుట్టుచుండును.

నిరుడు యువరాజు వివాహము జరిగినది. ఆర్థ 850,000 పానులు వ్యయమయ్యెను. ఈ అన్యాయములకు కంకరరావుచే. అసాములూ సహకారులు కల్గియున్నట్లే తెలియింపబడుట హేమల దా పర్వత సమీపముననుమానికి మహారాజు సహకారులుగా బయలుదేరిన. అమమతజ సహాయము కనిపెట్టి తక్కినవారిని పోయినది. కొర వెంటిట్టి భారతకార్యమును చేయించికో తెలియదు మహారాజున కేమియును తెలియదని నేను చెప్పగలనని గారు వ్రాసిరి. (హిందు)

తమాషాలు

(అంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రత్యేకము)

నవ్వ

ఒకడు—మోహలక్ష్మి నవ్వు అని రాస్తే బాగుంటుందని సహాయురాలు చూశానా?

మరియోడు—ప్రతివాడు ముందు తానే నవ్వి ఇతరులు నవ్వలేదని, తాను నవ్వడమే ఇంకా సలహా ఇస్తారా?

* * *

పాశ్చాత్యులు

రామయ్య—ఇప్పుడు కొత్తపద్ధతి బయటపడింది. పెండ్లి ప్రతికూల "పేకుహంతు" బొమ్మలను వేస్తున్నారు, కనిపెట్టారా?

కృష్ణయ్య—అంటే, పాశ్చాత్యులను మోసగాడా?

* * *

గర్వము

అల్లయ్య—నేను పంపించివాన్ని గవర్నరు గారికి రింజారు?

పుల్లయ్య—నీవెంత ఆదర్శవంతుడవయ్యా! అదేమిటి?

అల్లయ్య—నందా.

* * *

పొరబాటు

శివరామ్—డాక్టరుగారు మీరెప్పుడయినా పొరబాటు పడ్డారా?

డాక్టర్—ఒక్కమాటు పడ్డాను. డాక్టర్ కి ఒకరికి కాదు పొరబాటులో నుంచి ఎప్పుడూ.

* * *

మార్పు

నటుడు—అయ్యో, డ్రెస్ చేయించుకోవడానికి పాపలా ఇయ్యండి. గడ్డం పెరిగింది రాత్రికి హరికృష్ణుడైతే పంపించేయాలి నాకు సంఘం మానేజరు—పాపలా ఎందుకంటే? జోనీ వికామిక్రమి కేసు చెయ్యరాదా?

* * *

ఉపకారం

పాపయ్య—నేను ఇరవై పండ్లను పంపించమంటే, అందులో ఒకటి తక్కువ పంపించావేమి?

అంగడివాడు—ఒక పండు కుల్లించండి. అందుకోసం నేనే తీసిపారేశానండి.

* * *

గంటలు

ప్రశ్న—మీ పని గంటల కొద్దీ పడుతుంది కేమండీ?

జవాబు—లేదండి గంటలు ఆరవై నిమిషాలు లేనండి.

* * *

తైములే బిలు

మొదటి ప్రయాణికుడు (కోపంతో)—రైల్వే ఇంత ఆలస్యంగా వస్తుంటే, తైములే బిలు కట్టామే ముందండి?

రెండో ప్రయాణికుడు—అట్లా అంటారేమి? ఎన్ని గంటలు ఆలస్యం కావచ్చిందో, తైములే బిలు లేకపోతే ఎట్లా తెలుస్తుందో చెప్పండి.

* * *

లెక్కలు

బిల్లవాడు—నాన్నా, నాకు లెక్కల్లో గరిష్ట సామాన్యం కనిపిస్తున్నానా? కనుక్కోవడం నేర్చుకున్నాను.

తండ్రి—నా చిన్నతనం నుంచీ నువ్వుంటున్నావేమి? ఇప్పటికంకా తేలలేదు గాబోయి!

* * *

ముక్తకసరి

మేజిస్ట్రేట్లు—నీవీద తెచ్చిన చార్జీ కి నీవేమి చెప్తావు? ముక్తకసరి చెప్పు.

ముద్దయ్య—నీమి లేదండి.

* * *

స్వర్ణ కార్కం

పిచ్చయ్య—నా కేసులో నూరురూపాయల నోటు పోయి. నా కేసుపై ఆర్డరు కేసులు వెలికాను.

నైట్లయ్య—అంటే, నాకు జాడ పోయినావు?

పిచ్చయ్య—అందుకే గానీ లేకపోతే, మూర్ఖులారా నేమోసానని భయం.

మదరాసు శాసనసభ

వనతుల నేర్పరచునంపుము (హానుకమిటి)

తీర్మానములు

మదరాసు శాసనసభ మొదటి రెండు సమావేశములందు నియమించబడిన వనతుల నేర్పరచు ఉపసంఘములు గావించిన తీర్మానములను వాని నము జరుపుటనుగూర్చియు యాచిగవ రీతిని ప్రకటింపబడెను

మొదటి సమావేశము

(1) శాసనసభ మొదటి సమావేశమునందు ఉపసంఘము వారు ప్రభుత్వసారి కి ఫిబ్రవరి, 1924 గూడినపుడు గావించిన తీర్మానములు.

1. డిప్టీ సెక్రటరీ డెంటుగారికి ప్రత్యేకముగా నోకగడి నీయవలెను. 2. సభామందిరమునకు యిరువకల క్రోతులు, పూలమొక్కలు బాగుగ కేయింపవలెను. 3. సభ్యులకొరకు సభా గదులలో వేరొక నీటిగోలెముంచి, అందు కాచి వడపోసిన నీరు పరఫరా చేయవలెను. 4. సభ్యుల యుపయోగార్థము ప్రభుత్వమువారు, శాసనసభ పేరుగల కాగితములను కవరులను డబ్బుపుచ్చుకొని సరఫరా చేయవలెను.

(2) ఉపసంఘము రెండవసారి ఏప్రిల్ 4-వ తేదీన గూడినపుడు తీర్మానములు—

5. ఉమ్మడికొరకు మట్టికుండలు అగుగులవద్ద నుంచ వలెను. 6. 1 నుండి 8 గల పున సభామందిరమునందలి కాఫీ హాంటులందు సభ్యులకు సులభమునీయవలెను. (సభ్యులు వెంటగొని వచ్చినవారికి దప్ప). 7. ఫార్మ ప్రాకారములో వున్న దూరస్థలములందు వచ్చు సభ్యులందరికి భోజనవసతుల నేర్పరచుచు ప్రభుత్వమువారిని కోరవలెను. సభ్యులు ప్రతిబిరకి యొకగడి ఒక నాఖరును యివ్వవలెను. 9. కమిటీగదులలో సభ్యులు కానివాని రానీయరాదు. 10. సభ్యులకు ఉత్తరములు వ్రాసికొను కాగితములు కవరులు ఖరీదునకు యిప్పించుచుని కార్యదర్శి ప్రభుత్వమువారిని కోరవలెను. 11. ప్రేక్షకులుగా వచ్చిన స్త్రీలు వేచియుండుటకు ప్రత్యేకగది యుండవలెను. 12. మంత్రులపక్షము నాయకులకు, ప్రతిపక్షమువారి నాయకులకు ప్రత్యేక గదులుంచవలెను. 13. వనతుల నేర్పరచు ఉపసంఘము వారు తమ తీర్మానముల నముల జరుపుటగాను రూ. 5000 ఒక సంవత్సరము.

జరిగిన పని

ప్రభుత్వమువారు ఏప్రిల్ 14-వ తేదీన జరిగిన ప్రకటనలో స్థలము లేదనియు ఆవిషయమై యున్నందు విచారించెన రనియు తెలిపిరి. పబ్లికేషన్స్ శాఖవారు విషయమాలోచించుచున్నారు.

నీళ్ల గోలెం సభామందిరమున ఆగస్టు 18-వ తేదీన యుంచి శాసనసభ పేరుగల కాగితములను కవరులను సభామందిరమునందు పుడుతప్ప ఇతర సమయములందు పయోగింపరాదని ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. మంత్రికుండలు కొనడమైనది.

కాఫీహాంటుల అధికారులకు 1-8 గంటలలోపున సభ్యులకు రూపాయి తాలియరాని తెలియబరచి "సభ్యులకు సభ్యులతో తప్ప విడిగ రారాదు" అని బల్లకట్టబడినది.

సభ్యులకు భోజనవసతులను ఫార్మ ప్రాకారములోపున యేర్పాటు చేయబడుననియు, వీలైన యేర్పాటు చేయుటకొరకు సభ్యులంత లేటు యివ్వగలగో తెలిసికొనవారికి ఉత్తరములు వ్రాసినట్లును, ప్రభుత్వమువారు ఆగస్టు 4-వ తేదీన ప్రకటనచేసిరి. తాము ఏర్పాటులు చేయబడునని 15-వ తేదీన తెలిపిరి. కుత్ నాయకులకు ప్రత్యేకగదు లొసగుటకు స్థలము చాలదనిరి. ఉపసంఘమునకు ధన మియ్యబడుననిరి.

2-వ సమావేశము

(8) ఉపసంఘము ఆక్టోబరు 24 తేదీన గావించిన తీర్మానములు.

14. శాసనసభ్యులకు తేఖాకాగితముల నిచ్చుటనుగూర్చి ప్రభుత్వమువారికి వేరొకసారి వ్రాసి తెలియజేయవలెను. 15. సభాసభ్యులకు ముద్రాపెట్టవలె సభ్యులకు అందజేయుటకుగాను సభాకార్యాలయమునందు, కొందరు గుమాస్తాలను నియమించి మంచియేర్పాటులు చేయించవలెను. సభ్యులు ఖర్చులు సులభముగ తెలుపగలగూరు. 16. సభాసభ్యులకు వసతి వాళ్లించవలెను. 17. కమిటీగదులలోని గుమాస్తాయు, గ్రంథాల యధుగుమస్తాయు సభ్యులకు లోనికి కాఫీయగుతడు, 18.

మదరాసులోని ఆంగ్ల దినపత్రికలన్నియు, స్వదేశీమిత్రము, ఆంధ్రప్రదేశ్, రెండుకమిటీగదులలో ఒకొక్క ప్రతి మంచవలెను. 19. ఓరియంటలు—ఆర్జునీగారు పటములు, శర్మగారిఫోటో ఫోలియో సభామందిరమునందుంచవలెను. (ఇవి సభలోనుంచ దగ్గవికావని ప్రభుత్వమువారు చలించిరి). 20. స్నానముగలదులలో ఎక్కిరికుఫాను (నీవన) లుంచవలెను. 21. మహమ్మదీయ సభ్యుల ప్రార్థనలకుగాను చిన్న తివాను లుంచవలెను. 22. ఉపసంఘము వారు తీర్మానముల కొనసాగించుటకుగాను రూ. 5000 ఒక సంవత్సరము వరకు ప్రభుత్వమువారిని కోరవలెను. 23. సభ్యులకు బుసామగ్గులు యేర్పాటుచేయవలెను. (ఆర్థిక సభ్యుడు తగినరే యేర్పాటులు చేయుచున్నాడు). 24. సభ్యుల నాయకులకు, డిప్టీ సెక్రటరీ డెంటుగారికి ప్రత్యేక గదులుండవలెనని మరలగోరిరి.

జరిగిన పని

సభాసభ్యులు విషయమున కీర్తిర్యాసమును ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపజాలమని తెలిపి, అసరమునకు ఉరిలోని కాఫీహాంటుల వారి నెవరినైన బిలిచి కొన్ని మరతులపై గుత్తయిత్తుననిరి.

ఆంగ్ల దినపత్రికలు, స్వదేశీమిత్రము, ఆంధ్రప్రదేశ్, కృష్ణప్రభులగొని రెండుగదులలో నుంచుచున్నారు ఎక్కిరికు ఖర్చులు అంచనాచేయుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు ధనవహాయము చేయజాలరనియు, ఉపాధ్యక్షునకు, యితర నాయకులకు ప్రత్యేకగదు లీయజాలరనియు, డిశంబరు 2-వ తేదీన ప్రకటించిరి. మిగిలిన యేర్పాటు లన్నియు చేయబడినవి.

కీ॥ శే॥ దామెర్ల రామారావుగారు

రాజమహేంద్రవరమున పౌరుల గాథ సంతాపము

రాజమహేంద్రవరమున గవర్న మెంటు ఆర్డరుకారే జరియున టీర్పు కాబోయెను ఇతర ఉన్నత పాతకాలమును ముగిసిపలు పాతకాలమును గ్రంథాలయములు కల్లులును గూడ ఒకజోజు పూర్తిగా మూసివేయబడిన నిన్న 9 వ తేదీన పురపాలక సంఘసభ జరిగినది. రామారావుగారి మరణమునకు పంతాపమును తెలుపుచు నోక తీర్మాన ముపాఠించబడినది. సభ్యులు సంతాపసూచకముగా మానముతో నాటికానము నామోదించి అంతటితో సభను విరమించిరి. సగరపాలక సంఘ చక్రలో యిది విఖిలై అప్రార్థింపవలెను సగరవాసు లందరును దుఃఖినిమన్నులైరి. ఆంధ్రులను యితరులు ను భార తీయులందరును ఉచితరీతిని స్వార్థక విప్లవమును నెలకొల్పుటకు ప్రయత్నింపవలెను. బొంబాయి, కే న డా, చెంబీలలో రామారావుగారి ప్రజ్ఞ నెల్లడయినవెంటనే రామారావుగారికి మరణము తటస్థించుట విఖిలై ఘోషము (స్వకీయ విలేఖరి తంతివార్త).

కర్నూలుజిల్లాకాంగ్రెసుసంఘసభ

మార్చి నెల 8 వ తేదీన జరుగుచు

అహోబిలములో సప్తాహము ఫాల్గుణమున జరుగుచు

ఈ నెల 18 వ తేదీన అహోబిలములో ప్రారంభము కావలసిన సప్తాహము యిప్పుడు జరుగదు. ఫాల్గుణ మాసమున జరుగును.

మండల కాంగ్రెసు స్థాయి, కార్యసంఘసభలను మండల ఖద్దరు సంఘసభయును మార్చి నెల 8 వ తేదీన నంద్యాలలో జరుగును. లెక్కలు, ఎన్నికలు, ఖద్దరుబోర్డులకు కలెక్టరు, మున్నగు విషయములు చర్చింపబడును అని శ్రీయుత గాడిచర్ల సారిస్కోత్తమరావుగారు నంద్యాలనుండి తంతివార్త నంపిరి.

నర్సారూపరెడ్డి నామసింగు గారు

7 వ తేదీన గుంటూరు చేరిరి

సింగుగారిచట ఆకాలినుగూర్చి చాల ఉపన్యాసముల నొసగుచున్నారు పౌరులు విస్తారముగా సభకు వెళ్లి ఉపన్యాసములను వినుచున్నారు. పంచముల్ల కొరకును శ్రీ లకౌతకును ప్రత్యేక సభలలో సింగుగారు రుచనవ్వసించిరి. తామును నాలువడ కడమనియును తమ కుమార్తెలకు సారలో గాట్టుముఖ నిశ్చయమనియును చాలకుండి వాగ్దానములు చేసిరి. అకాలికులు బహుహాదయనీధికి 500 రూపాయలు జనుయైనవని సరస్వతి ఫోరపుగారు తంతివార్త నంపిరి.

శాసనసభా ప్రశ్నోత్తరములు

గతవారము జరిగిన శాసనసభలో యాదినవ ప్రశ్నోత్తరములు గూడ జరిగినవి:—

బల్లారి తాలూకా శివువరములు

ఎ. రంగనాథమొదల్యారుగారు:—బల్లారి తాలూకాలో 15 గ్రామముల రయతులు, తాము యీ నెలలో కిష్టలలో బాలు క్రిందటి ఫస్ట్ ఖాతా:—ముల, అంతకముందు కరవుకాలములో నిచ్చినటులును వడ్డీవసూలుచేసినచో నిచ్చుకొనకపోయిన అర్హి తెట్టుకొని లేదా. దానిగూర్చి ప్రభుత్వమువారేమి తీర్మానించింది. ఏమి ఉత్తరువు లాంగింది.

ఉ:—కలెక్టరుగారిని నివేదించమనిగోరితి. అది జీడిక క్షయమగు చూచుచున్నాడు.

సానిక సంఘములు

మనీషువద్ద దేవళముగట్టుట

పురుషేష్వర 70 ఏడ్లనుండియున్న మనీషువద్ద కొన్ని అడుగుల దూరములో అచ్చట హిందువులు భజనమందిరముగట్టి దాని నిప్పుకు దేవళముగా మార్చుచున్నారన విషయమును గురించిగా? అని మహమ్మదు మూసానేటుగారు ప్రశ్నించిరి.

ఉ:—పురుషేష్వర మహమ్మదీయులు పెట్టిన అర్జీయంబట్లు తెలపబడింది.

ప్ర:—దేవళముగట్టినచో తగిన ప్రార్థనకు భంగమునచ్చు నుగావున నిలుపుకొనుచున్నారని మహమ్మదీయులు ప్రభుత్వమువారిని కోరిరి. దానిపై నేమి ఉత్తరువు విధించిరి.

ఉ:—అదేవిధమున క్రమపద్ధతులపై విస్తరించేయుచున్నా ధర్మకర్తలకు గలదని హైకోర్టువారు తీర్పుజెప్పియుండుటచే ప్రభుత్వమువారు తేమియు తోక్తము కలుగ జే. కొనరు. మదరాసుకార్యాలయము కమిషనరుగారు దేవళమును విస్తరించి నిర్మింపటకు అధికార మిచ్చిరి.

ప్ర:—మదరాసు సిటీమునిసిపల్ చట్టము గావించబడిన పిదప, ప్రస్తుతమున్న దేవమందిరముల చేతనగ నే నూతనముగా దేవళముల గట్టరాదని శాసించునిబంధన లేకుండుటకు కారణమేమి. పురుషేష్వర మహమ్మదీయులు లెట్టి శాసనావధరమును గూర్చి తెలుపుటకు మంత్రిగారివద్దకు వినిపిస్త్రము గొనివచ్చిరా?

ఉ:—చట్టము 1919 సం॥ గావించబడినవెంటనే యీ విషయమును చర్చించుట అట్టివిబంధన అవునననులేదని తీర్మానించబడినది. పురుషేష్వర మహమ్మదీయులు వినిపిస్త్రముగొని వచ్చిరిగాని, దానినాన ప్రయోజనముండవనియు గృహనిర్మాణ విబంధనలగూర్చి చర్చ జరుగుచున్నదనియు ప్రభుత్వ ప్రతిపాదనలుండెను.

తాలూకాబోర్డునుండి జిల్లాబోర్డునకు ఎన్నిక

మంగళూరు తాలూకాబోర్డునుండి దక్షిణకనరాజిల్లా బోర్డునకు యిరువురసభ్యుల నెన్నుకొనవలయునని తాలూకాబోర్డు అభ్యర్థకుడు చట్టవిరుద్ధముగా ప్రవర్తించెననియు, అభ్యర్థకుగా నున్నవారు ఓట్టియారాదని దిలిపిననియు, అట్టి క్రమభంగములు జరిగినపుడు ప్రభుత్వమువారు విచారించి తగిన చర్యచేసి కొనరాదనియు, కె. కళ్యాణంబ్రహ్మలూగారు ప్రశ్నించిరి. క్రమభంగము జరిగినపుడు సివిల్ కోర్టుకు ఫిర్యాదుజేయునలెవనియు, ప్రభుత్వమువారు విచారించిన లాభముండవలయు జబాబు వచ్చెను.

పురపాలకసంఘములు - తక్కువవసూళ్లు

ఈశాస్త్రియ్యలలో 80 పురపాలకసంఘములలో ఒక్కటిమాత్రము తాలూకాలో నూటికి 90 వంతు వసూలుచేసెను. 41 వసూలు 90 0/0 తక్కువ వసూలుచేసిరి. అందు 80 చొ నూలుచేసిరి. 20, 80 వంతుకు తక్కువగా వసూలుచేసిరి. 2, 75 వంతుకు తక్కువగా వసూలుచేసిరి. 2, 70 వంతుకు తక్కువగా వసూలుచేసిరి 5 సంఘములు. ఈ విషయ అనంతపురం, బరంపురం, నేలం, తిరువల్లూరు, శ్రీరంగం, వీటిలో నాలుగుసంఘముల అభ్యర్థకులు ఎన్నుకొనబడినవాతే అని జి. రామేశ్వరరావుగారు ప్రశ్నించిన తెలియవచ్చెను.

దిండిగల పురపాలకసంఘముకు అభ్యర్థకులు ఎన్నికవచ్చు 1885 సం॥ నుండియుండెను. మొన్నననుభవ ఉత్తరువుల న తీసివేయబడినది. అని వామిదాసులు న మ ర క య గ ర డి గి న ప్రశ్నించిన దిలిపెను. ఏ తీసివేసిరి. సభ్యులందు కంగీరేచిరా లేదా యని యడుగ ప్రశ్నర మొసంగబడలేదు. ఈవిషయము పథలో చర్చించబడినది.

మహమ్మదీయుల, రాయదుర్గ తాలూకాబోర్డు లెత్తివేయుట

పి. శివరావుగారు:—బల్లారి జిల్లాబోర్డు అభ్యర్థకుడు వార్షికుపాల్లి రాయదుర్గ తాలూకాబోర్డును రెంటిని తీసివేయమని శిఫార్సుజేసినా?

ఉ:—బల్లారిలో స్థానిక సంఘములవిచారణ నియమించబడిన జిల్లాసంఘమువారు రాయదుర్గ తాలూకా అధికారియగు సత్యప్రకాశుని తేనందున ఎత్తివేయమనిగోరితి. వార్షికుపాల్లి అదాయవ్యయములు సరిగనున్నవి అతాలూకాబోర్డు నామకా రూ 207 అదాయము అధికముగా తావు బడ్డెట్లును తయారుజేసెను గాని అది కొనసాగలేదు. రాయదుర్గ తాలూకా ఎత్తివేసినచో రూ 8980 లాభముండెను.

జిల్లాబోర్డుసభ్యులు కొందరివిషయము నాటి సభలో చర్చించరాదని నిరసము దిలిపిరి. అధ్యక్షుడు లక్ష్యపెట్టలేదు.

కూలీల ఎగుమతి

ఎ రంగనాథమొదల్యారు:—అస్సామీకులకు కూలీల నంపుటనగూర్చి లేబరు కమిషనరుగారు రిపోర్టుపై నేమి క్రమవహించిరి.

ఉ:—ఆ రిపోర్టునుగూర్చి అస్సామీ ప్రభుత్వమునకు, అస్సామీ లేబరు బోర్డునకు నివేదించబడినది.

ప్ర:—మరరాసు రాష్ట్రమునందు కూలీసర్దారులుగా అస్సామీలో రి నెలలైన పనజేయినివారెంతమంది గలరు.

ఉ:—తెలియదు.

ప్ర:—అస్సామీ బోయిన కూలీలకక్కడ ఆరోగ్యము కుదుర కుండినచో వైద్యుని అనుమతిపై తిరిగి వచ్చుటకు ఏర్పాటుగా?

ఉ:—ఎమిక్రేషన్ చట్టమునందలి ఏర్పాటు లేవియు లేదు.

టీ తోటలలో కూలీ

అస్సామీ టీతోటలలో కూలీలకు ఎక్కిన శేయించుచున్నార. కూలీ ఏమత్రువువుచున్నాడు, 8500 చదరపడుగులు గొప్పపెట్టి మిక్కిలూలుటకు రి అజాయిమాత్రమే యిచ్చుచున్నారా? అని రంగనాథమొదల్యారుగారు ప్రశ్నించ ముడిచివేరిరి తెలియుచున్నది.

ఉ:—అస్సామీ ప్రభుత్వమువారిచో యీమధ్యజరిపిన ఉత్తరప్రభుత్వ తరములవలన యాదినవసంగతి తెలిసినది. టీతోటలో గొప్పలు త్రవ్వుటకు కూలీ విశేషముగ జేయుదు. పనిని బట్టి, కాలమునుబట్టి యుండును. మూడు 17 నుండి 4800 చ. అడుగులు గొప్పలుత్రవ్వుటకు రి నుండి రి అజాయి ముట్టుచుండును. మామూలుపనికన్న యెక్కువగనెనే సంపాదించుకొను పనికి గలదు. పైన రి గ పనిజేసిన రి అజాయి ముట్టును. ఆప ఏరుటకు 1 పానువకు ఒకపిమ్మడి ముట్టును.

సివిల్ కోర్టులు

సివిల్ కోర్టుకు నెలాఖరున శనివారముకలెవులనుంచి క్రిష్టముకు నెలపుల 12 కోజులవరకు హెచ్చించి నూచనలు లేవనియు, ఈరాష్ట్రములో అడివనలు కొద్దులగూర్చి విచారించ నియమించబడిన బాక్సునగారి నివేదిక ప్రభుత్వ ఉత్తరువు లాంగబడినవియు సత్యమూర్తిగారి ప్రశ్న కు తత్తురుగా తెలియచ్చెను.

దత్తమండలములందు నేరములు

జి. రామేశ్వరరావుగారు ప్రశ్నించిన, అనంతపురం, కర్నూలు కడపజిల్లాలలో నేరములసంఖ్య అధికముగా నున్నదినియు, యితరనివాట్ల 2222 జనసంఖ్యకు ఒక్క నేరముచొక్కన యుండగా యిచ్చట 750కి ఒక నేరమున్నటులు, యీనేరముల తొలగించుటకు ప్రత్యేక పాదసమలేమియు ప్రభుత్వమువారికి దోచుకొన్నననియు తెలియవచ్చెను.

కాపీయిస్తుల వేతనములు

న్యాయశాఖయందు క పీయిస్తులలో పిన్డెయిట్లలో వారికి జీతములు 1922 నెప్టెంబరు నుండి హెచ్చింపవలెనని హైకోర్టువారు శిఫార్సుజేయుగా ప్రభుత్వము వారంగిరి. కాని మరలనా ఉత్తరువుల తొమ్మిదనెలలు గడచిందివల తొలగించుటకు కారణమేమి? అని హిమిదునుల్లాను మరక యారుగా గడిగిరి.

ఉ:—అంత్య ఉత్తరువు 1922 మేలో జారీజేయుటకు గడచిన నెలల తీరిమిచ్చుటలేదు. దానిగూర్చి ప్రభుత్వమువారికివరకే ప్రకటించిరి.

గోదావరి నదుకోర్టులు

పి. పెద్దిరాజుగారు:—గోదావరిజిల్లాలో మూడుసలు కోర్టులకు పనిలేనందున ఏదోయొకకోర్టు ఎత్తివేయు నూచనలు గలవా?

ఉ:—ఈవిషయము 1924 సం॥ విచారించబడినది. ఏ కోర్టును తీసివేయరాదని నిశ్చయించబడినది. తిరిగి విచారించబడును.

ప్ర:—కృష్ణాలో బాలు జిల్లానుండి న్యాయశాఖ విభజనగూడ జరుగునా? నూతన పచ్చిన గోదావరి జిల్లాకోర్టు ఎచ్చట నుంచెదకు?

ఉ:—కృష్ణాలో న్యాయ శాఖనుగూడ విభజించుటకు గూర్చి ప్రభుత్వమువారు విచారణ జేయుచున్నార.

దిట్టి తాళిలూరు ఉద్యోగమునకు అర్హులు

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు:— రెవెన్యూబోర్డువారు దిట్టి తాళిలూరు ఉద్యోగమునకు అర్హులగువారిగా నామోదించువారి జాబితాయొకటి కలెక్టరులవద్దనుండును. అందులో కొందరికి 45 ఏడ్లవయసు దాటిన దను కారణముచే వారి నామముల తొలగించిరా?

ఉ:—దిట్టి తాళిలూరుపనిజేయుటకు అనువర్తన ముసి లివారి నామము లంగీకరింపబడవని రెవెన్యూబోర్డువారు 1921 సం॥ దిలిపిరి. ఆ కారణముచే అప్పడప్పడు కొన్ని పేర్లు తొలగింపబడుచుండును.

ప్ర:—తొలగింపబడినవారిని గ్రామ్యులు తెంతముంది.

ఉ:— 1924 సం॥ 7 గ్రామ్యులు కానివారు తొలగింపబడిరి.

ప్ర:—ఇందులో నెంతమంది కొన్నాళ్లు దిట్టి తాళిలూరుగా పనిజేసి తాళిలులేనందున తిరిగి చిన్న పనులకు పోయిరి?

ఉ:—రి ద.

వైద్య శాఖ

గ్రామములలో వైద్యసహాయ యేర్పాటులకు గూర్చి ప్రభుత్వ ప్రకటనప్రకారము ఆయా వైద్యులకు వైద్యుల నియమించుబాధ్యత స్థానిక సంఘాధ్యక్షులపై నున్నదని జె. ఎ. సాలడినాగారి ప్రశ్నకు తత్తురువలన తెలియవచ్చెను.

విశాఖపట్నం ఇంజనీరింగ్ స్కూలు కాలేజిగా మార్చు నూచనలులేవని పెద్దరాజుగారికి ప్రశ్నకు జబాబువచ్చెను.

కల్లు దుకాణములు

పి. గోపాలమినను:— మదరాసు మిశ్రపానసంఘము అభ్యర్థకు సారానుకూలముల స్థలముల ఏర్పాటుల గూర్చి కొన్ని నూచనలు జేయుచు స్థానిక సంఘములకు, పురపాలక సంఘములకు ప్రాసియంజేను. వాటిలో నెన్నిసంఘములు తమ అభిప్రాయములు ప్రభుత్వమువారికి దిలిపిరి. ఏసంఘములు నూచనలు ననుసరించినవి.

ఉ:— 23 సంఘములు తమ అభిప్రాయముల దిలిపిరి. ఎన్నైన సంఘమువారికను సాక్ష్యమంతయు పూర్తిగా విచారించలేదు.

మద్యముల వాడుక తగ్గించుట

ఎ. రంగనాథమొదల్యారు:— ఎన్నైనాసలహా సంఘము వారు మద్యములవాడుక తగ్గించుటకు గూర్చిన విచారణ ముగించిరా. ఉ:— ముగించిరి.

కాని యింకను రిపోర్టు తయారుజేయుటకు నేరొకసారి సమాజేషుండును.

పోలీసు ఆటల ఖర్చు

జి. రామేశ్వరరావుగారు:— ఈరాష్ట్రమునందు పోలీసు జమానల ఆటల, పోటీ పండువులకు గాను ఎంత ఖర్చునున్నది. ఇంతవ్యయమేల చేయవలెను. ఈవిషయమున దిట్టి ఇనసెక్రెటరీ జనరలు గార్ల అభిప్రాయముల తెలిసికొనిరా?

ఉ:— ప్రభుత్వ ఉత్తరువు ప్రకారము రూ 14,400 ప్రతివేర్సరము ప్రత్యేకించబడును. ఇదిగాక వారి ప్రయాణపు ఖర్చుల కు గా ను 1924 సం॥ రూ 6,720 అయినది. ఈ అలెత్తవసర మని ప్రభుత్వమువారు చలించుచున్నార. ప్రత్యేక వ్యక్తుల అభిప్రాయములు తెలిసికొనుట అవసరముగా దోచుటలేదు.

ప్రభుత్వ గ్రాంటులు కాక అధికము ఖర్చు

విశ్వనాథదాసుగారు:— గతకొండెడ్డులో ఏయేవిషయములందు ఖాయపరుచబడిన గ్రాంటులుగాక అధికవ్యయము జేయుచుండి? అవి ప్రజామిత్ర శాఖలవా? లేక రివెన్యూ శాఖలవా?

ఉ:—శాసనసభలో ఖాయపరుచబడిన గ్రాంటులు ఆరింటి విషయమునందు 1921-22 సం॥ అధికవ్యయమైనది. ఇందు 5 రివెన్యూ శాఖలది. 1 ప్రజామిత్ర శాఖది. నానుకోటింగు విషయములలో ఆరెండు కార్యములం దధికవ్యయముయినది. 1928-24 సం॥ రిపోర్టు యింకను చేరలేదు.

ప్ర:—వీటిలో వేనికైన మరల శాసనసభ యయమింపబడిరా?

ఉ:— 1921-22 సం॥ లెక్కలలో అడిబరు జనరలు గారు సంవత్సరము ముగిసిన పిదప తిరిగి సర్దుటకు మీలులేదు. తావున వ్యయము శాసనసభయందు ఖాయపడినను కాకుం నిమిత్తములేదని రిపోర్టునందు దిలిపియుండుటచే శాసనసభరావు, మతిపడియలేదు. అటుపిమ్మట విధానము మార్పును 4-2-25, సభ అనుమతియుండుగ నే శాసనమునున్నది. విషయములందు ప్రభుత్వ అధిక శాఖవారి బడినది.

ఆంధ్రపత్రిక

1925-వ సం॥ ఫిబ్రవరినెల 10-వ తేదీ

మంగళవారము

స్టేటు కౌన్సిల్ సభ : దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు

స్టేటు కౌన్సిల్ సభలో దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల గూర్చి సర్వాధికారిగారు పంపిన తీర్మానముపై దీర్ఘచర్చ జరుగునని యూహించుచుండ, తీర్మాన ము స లే యపసంహరించుకొనబడెను. ఇందు కేమికారణము? రాజప్రతినిధిగారి టీ వ ల దెలిసిన సంగతులనుంచి, సర్వాధికారిగారు సంతృప్తులయిరట. తమ తీర్మానముకొరకై ప్రత్యేక సభ గావింపవలసినవచ్చినందులకు మాత్రము, వీరు చింతించిరి. రాజప్రతినిధిగారు, దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులపట్ల సానుభూతిజూపినను, వారి ప్రసంగ మెట్టి యాశకును తావనగుటలేదు. దక్షిణాఫ్రికా దేశము స్వదేశిపాలనము ననుభవించుచున్నదనియు, వారి వ్యవహారములతో బై టి వారు జోక్యము కలుగజేసికొన వీలులేదనియు, భారతీయు లోపిక పట్టి యుండవలయుననియు రాజప్రతినిధిగారు బోధించుటచే, నెట్టియాశాభంగము గలిగెనో యూహింపవచ్చును. భారతీయు లెంతకాలమని ఓపికపట్టి యుండవలయును? దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారి దుండగము లెంతకాలము యథేచ్ఛగ సాగుచుండవలయును? ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానము వెలువడకున్నది. సర్వాధికారిగారికిమాత్రము రాజప్రతినిధిగారి ఓదార్పు వాక్యములు తృప్తిగలుగజేసినవి. సర్వాధికారిగారు, బెంగాలు మితవాదనాయకులు. వీరు తీయటిపలుకులు కుబ్బుచుందురు. ఎట్టి సమాధానము చెప్పినను, వీరికి సంతసముగలుగును. కాని దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకు నాయకత్వము వహించి, సత్యాగ్రహవాద్యమును జయప్రదముగ నడిపిన గాంధీమహాత్ముని యభిప్రాయము ఇందు కెంత భిన్నముగనున్నదో, యంగు ఇండియాపత్రిక లోవారు వ్రాసినవ్యాసముబట్టి గ్రహింపవచ్చును. రాజప్రతినిధిగారు నిర్ధారణగ నేవీషయమును జెప్పకబోయినందున, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము వారి కష్టములగూర్చి అనవసరమగు ఆతురముజూపిరనియు, మహాత్ము డభిప్రాయపడెను. అట్టి యాతురమును దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు ఇతరుల పట్ల నేమాత్రము గనుపరచుటలేదు. మ్యునిసిపలు మార్కులతో తామేమాత్రము జోక్యముకలుగజేసికొనమని వాగ్దానముజేసియు, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము నేడు దానిని భంగపరచుచున్నది. భారతీయు లింకను ఓపికతో నుండవలయునని జెప్పట, నిరర్థకము. ఇండియా ప్రభుత్వముగాని, బ్రిటిషు ప్రభుత్వముగాని భారతీయుల దుర్గతను తొలగించునని దోచదు. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము వీరి సలహా సంగీకరింప శాసనసభలో జరిగెడిచర్చలవలనగాని, చలనగాని, దక్షిణాఫ్రికాలో కదలిక

గలుగనేరదు. భారతీయులకు స్వదేశిపాలనము లభించినగాని, తమ సోదరులమార్కులను వారు కాపాడజాలరనుట నిశ్చయము. అందుకై సంతతకృషి జరుగుట ముఖ్యము. కాని యీలోపుగ దక్షిణాఫ్రికా భారతీయు లేమిజేయవలయును? చేతులముడిచికొని, తమకుగలిగిన అవమానములనన్నిటిని కిని తలవంచి యూరకుండవలయునా? సత్యాగ్రహమును మరల ప్రారంభించి, ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనవలయునని మహాత్ముడు హితమొనగుచున్నాడు. అందుకు వారికి శక్తిగలదా? దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు మహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద సత్యాగ్రహమును జయప్రదముగ నిర్వహించి, ప్రపంచమున ఓడివరకు మార్గదర్శకులయిరి. ఎట్టిబాధలనయినను వారు ఓర్వగలరని విదితమయ్యెను. నేడుమాత్రము వారి ధైర్యము మొక్కబోయెనా? వారిసామర్థ్యము అడుగంటెనా? లేదని మహాత్మునకు గట్టినమ్మనము గలదు. నేడు మహాత్మునిబోలు నాయకుడు దక్షిణాఫ్రికాలో లేకున్నను, సారాబ్జీయను సత్యాగ్రహ సుశిక్షితుడు భారతీయులను గమ్యస్థానము చేర్చగలడని నమ్మకముగలదు. అందుచే నిరాశ కవకాశములేదని మహాత్ముడు హెచ్చరించుచున్నాడు. “భగవంతుడయినను, స్వయంసహాయముపై నాధారపడువారికే తోడ్పడగలడు. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు వెనుకటిశక్తిని, పట్టుదలను, స్వార్థత్యాగమును జూపుచో, హిందూదేశపు ప్రజలును, ఇండియా ప్రభుత్వమువారును, తుదకు ప్రపంచమంతయుగూడ వారికి సహాయముజేసి వారి పక్షమున పోరాడెననుట నిశ్చయమని గాంధీ మహాత్ముడు హెచ్చరించుచున్నాడు. భారతీయులు వెనుక జరిపిన అద్భుత సత్యాగ్రహము మూలమున, హిందూప్రభువుగారు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమును మందలించి వారితో పోరాడుటకు సంసిద్ధులయిరి. ఈమారయినను భారతీయులు సత్యాగ్రహ మవలంబించుచో, ఇండియా ప్రభుత్వమువారెక్కుడు పట్టుదలతో పోరాడెద రనుటకు సందియములేదు. రీడింగు ప్రభువుగారిపుడు సానుభూతి జూపలేదాయని యడుగవచ్చును. క్రియావిరహిత మగు సానుభూతి వలన నేమి ప్రయోజనము? భారతీయుల ఊమమును తమ ఊమముగ నెంచి తగినచర్యల నవలంబించెదమని రీడింగు ప్రభువుగారు దక్షిణాఫ్రికాకుదెలిపిన, ప్రయోజనముండును. అట్టిసాహసము గానరాదు. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారికిని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారికిని జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములనయినను జూపించుటకు వీలులేదని, సర్ మహాత్ముడుహబిబుల్లాగారు సూచించిరి. కా. సర్వాధికారిగారికి చేకూరిన సంతృప్తికి కారణమేదియయినను, మహాత్ముడు దెలిపినరీతిని దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకు సత్యాగ్రహమే శరణ్యమగుచున్నది. సర్వాధికారిగారు తమ తీర్మానము నుపసంహరించుకొనుటచే, స్టేటుకౌన్సిల్ సభకొక రోజు శైలవుదొరికెను. అంతియగాని వేరులాభము గలిగియండదు. అన్నిప్రదేశములలోను భారతీయుల స్థితి కొంచెము హెచ్చుతగ్గుగ మెక్కరితిగ నేనున్నది. ఈసమస్యకంతకును ఆత్మగౌరవ రక్షణ మొక్కటియే తగిన ప్రతిక్రియ. ఇతర ప్రతిక్రియలవలన శాశ్వత ప్రయోజన ముండజాలదు.

స్టేట్ మండు సభ

అమెరికాతోపాటు, చీనాగూడ నల్లమందు సభనుండి లేచిబోవుటవలన, యీసభవలన యువ యోగమేమియు గలుగలేదని ప్రపంచమునకు వెల్లడియగుచున్నది. నల్లమందును తయారుజేయు ప్రయత్నములను ఇతరదేశములు మానుకొనినగాని, చీనాలో నల్లమందువాడుక యంతరింపజాలదు. చీనాయందు ఆంతరింగిక కిల్లాలమేర్పడియుండుటచే, వరిసితులు క్లిప్తముగనున్నను, నల్లమందు వాడుకను మాన్పుటకు చీనావాసులు ఆతురము జూపుచున్నారనుటకు సందియములేదు. అమెరికాప్రభుత్వము నల్లమందు నిషేధమునకు శక్తివంతులైనందున తోడ్పడవలయునని భావించియే, తనప్రతినిధిని జనీవా సమావేశమునకు బంపెను. కాని మిగిలిన యూరపియను రాజ్యములు తమప్రత్యేకతలను మానుకొనకున్నవి. ఏదియో మెకసికో, పూర్వసితిని కొనసాగింప జూచుచున్నవి. అమెరికా చీనాలు సభనుండి లేచిబోవుటవలన, ప్రపంచము సత్యమును గ్రహించుట కవకాశము గలిగినది. నల్లమందు నిషేధమునకు వివిధజాతులును విముఖతజూపుటకు కారణము లేకపోలేదని, ఆండ్రూసుగారు “యంగు ఇండియా” పత్రికలో దెలిపిన సంగతుల బట్టి గ్రహింపవచ్చును. ధనికులును బలవంతులును జేరి నల్లమందు వర్తకమునందు నపారమగు సొమ్మును గణించుచున్నారు. వీరే వివిధప్రభుత్వములను ప్రోద్బలపరచుచుందురు. వీరి పలుకుబడియే నానారాష్ట్ర సంఘమునందును విస్తారముగ నున్నదని గ్రహింపవచ్చును. నల్లమందు కొకేను వ్యాపారము, శానిస్ వర్తకమునకన్నను ఘోరముగనున్నటుల, ఆండ్రూసుగారు తెలుపుచున్నారు. నల్లమందును కేవలము మందులనిమి త్రముమాత్రమే దయారుజేయుచో, యీవ్యాపారులలాభ మడుగంటును. వర్తకసంఘములు మూలబడును. జనీవానుండి “చికాగో ట్రిబ్యూను” పత్రికా ప్రతినిధి దెలిపిన విషయములు కడు విచిత్రముగనున్నవి. నల్లమందు వ్యాపారులందరును ఏకమై స్వరక్షణార్థమై బ్రహ్మాండప్రయత్నములు జేయుచున్నారు. జర్మనీ, స్విటుజరులాండు, ఫ్రాన్సు, హాలెండు, ఇంగ్లాండు, జపాను, అమెరికా మున్నగు దేశములన్నిటిలో నల్లమందు వ్యాపారు లొక గొప్ప సంఘముగ నేర్పడిరి. నానారాష్ట్రమువారి యాడరణక్రిందనే రెండుసంఘము లేర్పడెనట. ఈసంఘములు ప్రపంచ మండంతటను మత్తుపదార్థములను విక్రయించి, మితిమీరిన లాభములను సంపాదించుచున్నవి. ఇట్టిస్థితిలో నల్లమందు నిషేధము జరిగిన, స్వలాభ మడుగంటునని స్వార్థపరులు తలంచుట వింతయగునా?

సామ్రాజ్యమునందైకమత్యము

సామ్రాజ్యమునందైకమత్యము చేకూర్చుకొనుటను వీషయమై లండను ట్రెమ్మెపత్రికలో ప్రచురింపబడెడి వ్యాసవరంపరకు, కారణము లేకపోలేదు. అధినివేశ రాజ్యములు రానురాను మాతృదేశపు ఆదేశముల ననుసరింపక, అన్నివిధములను తమ యిచ్చవచ్చినరీతిని మెలగజూచుచున్నవి.

జూ బు లు

ఆంధ్ర ఖద్దరు బ్యాంకు

ఈ బ్యాంకు కార్యనిర్వాహక సభ నెలవారీ 26 వ తేదీన జరుగును. 25 వ తేదీ ఆంధ్రరాష్ట్ర కార్యనిర్వాహక సభ జరుగును.

కృష్ణామండల సహకార సభ

కృష్ణామండల దశమ సహకార సహాసభ కైలూరు గ్రామములో శ్రీయంత కట్టకుంచి రామలింగారెడ్డి యమ్. ఏ. (క్యాన్టన్), యమ్ యల్. పి. వారి అధ్యక్షతకొండ యీ నెల 15, 16 తేదీలలో జరుగును.

సహకార సంఘములు, యూనియనులు, బ్యాంకులు తమ ప్రతినిధులను ఎన్నుకొని మాట ఫిబ్రవరి 12 వ తేదీ లోపుగా తెలియపర్చు కోరుచున్నాము. - ఆహ్వాన సంఘము.

కోటప్పకొండవద్ద ప్రజాసేవ

కాంగ్రెసు సంఘమువారి ఏర్పాట్లు

అయ్యాఫిబ్రవరి 21వ తేదీ మహాశివరాత్రి పూర్ణిమనందు శ్రీకోటేశ్వరస్వామివారిని నేమిందుటకు మహాజనము లక్షలకొలది విచ్చేయుదురు. అట్టితేరి క్రిందటిసంవత్సరంతల కాంగ్రెసు వారి తరపున యాక్రింది యేర్పాట్లు కోటప్పకొండవద్ద చేయబడుచున్నాము కావున యావత్సరి మహాజనము ఆయేర్పాట్లను గమనించి తగురీతిగా తోడ్పడగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాము.

1 మహాత్మాగాంధీ చరిత్రేంద్ర. (కొండవద్ద మెట్టసమీపమున) 2 కాంగ్రెసు ఉచితవైద్యశాల. 3 తప్పిపోయిన పసి పిల్లలు మరల వారితల్లిదండ్రులకు ఆప్పగించుట. (దానికేసమాచారములు తెలుపు కార్యాలయ మేర్పరచబడును.) 4 స్వరాజ్యభిక్షులు వసూలు, భజనలు, పెద్దల ఉపన్యాసములు, హరికథా కాలక్షేపణ వగయిరాలిండును.

నర్సారావుపేట } పత్రి అనంతరావు,
2.2.1925 } బెల్లంకొండ రాఘవరావు.

చిలుకలూరుపేటలో అభినందనసభ

మా యూనియన్ బోర్డుకు యిదివఱకు తోట శివయ్య నాయుడుగారు ప్రెసిడెంటుగానుండి యూనియన్ డిజిటల్ యెడగినస్థితియం దుంచినందున అట్టిస్థితినుండి తొలగించి ప్రజలమగు మాకష్టములను బోగొట్టి మాయూనియన్ ఉద్ధరించినవారిలో పెదచెరుకురు వాస్తవ్యులగు కోన వెంకటరాయ శర్మగారికిని, తెనాలివాస్తవ్యులగు శ్రీ పి. ఆంజనేయులు పంతులుగారికిని 26.1.25 తేదీ సోమవారము సాయంకాలము పేరాలవాస్తవ్యులగు శ్రీ పేరాల నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి యధ్యక్షతకొండ సోక అభినందనసభ జరిగి సన్మానము చేయబడినది. మోటూరుబండిపై నూరేగించి బోర్డుయెల్లిమెంటరీ పాఠశాలలో 800 మంది ప్రజలకూడి వారికి అడ్డనులు ప్రశంతు చేసిరి. శ్రీ వేంకటరాయశర్మగారు పరిస్థితి లనుకూలించిట్లయిన తన యావత్సమము ప్రజాసేవయందే నిమగ్నులయ్యెదమని చక్కనిప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. శ్రీ ఆంజనేయులుగారు మీకు చేసినసేవ స్వల్పమేననియు మీపశ్చిక్రమముతోను స్థానికస్వపరిపాలనా మంత్రియగు రామారాయణగారును న్యాయశాఖా సభ్యుడగు రామస్వామయ్యగారును చాల సహాయము చేయుటచేత మేలుకలిగినదనియు ఈ సన్మానమంతయు వారికే చెందవలెననియు చక్కగా చెప్పిరి.

డాక్టరు ఆర్. విశ్వనాథంగారును, కందిపాటి కృష్ణమాచార్యులుగారును, ప్రజలయిబ్బందులు వాటి నివారణోపాయములను చెప్పిరి. ప్రజలతరపున శ్రీ రాజా మానూరి వేంకటకృష్ణ నరసింహారావుగారును, యూనియన్ బోర్డుతరపున యూనియన్ ప్రెసిడెంటు మంభారి వెంకన్నాచార్యులుగారును అభినందనవత్తముల జరిపి రెండుపక్షములనిండి నారింజకాయలు మున్నగునవి వుంచి వారియవరికిని సమర్పించిరి. వారు వాటిని నందనములతో దీసికొనిరి. అధ్యక్షులు శ్రీ శర్మగారి మాన్యదేశా రాధనమునుగూర్చియు కార్యసాధనను గూర్చియు చెప్పి శ్రీ ఆంజనేయులుపంతులుగారు యూనియన్ బోర్డుపట్ల చేసిన పనిని గూర్చి వివరించి సభ్యులను నందనములర్పించిరి. అనంతరము శ్రీ రాజాగారు అధ్యక్షులయను అతిథులను వందము లక్ష్మియంతో భస ముగింపబడినది.

ఆంధ్రజ్యోతిషనిష్పక్షపాతి

రక్తాక్షి నామ సంవత్సర మును ౧౦ మంగళవారము క్క ఆంధ్రపత్రికలో (జూబులు) అను శీర్షిక క్రింద వ్రాయబడిన మహారాజరాజశ్రీ రామమూర్తి యం. ఏ. గారి సామ్యుద్రికము జ్యోతిషము అనే లేఖను చదువగలిగిరి. అప్పుడు నాస్వాదయంబునకు ప్రకృతము నంద్యాలవాసులగు బ్రహ్మశ్రీ వి. ఆర్. జోష్యులుగారిని గూర్చి గోచరంబై ఈవార్త ఆంధ్రమండలవాసులకు వెల్లడినేయవలసి దీనిని వ్రాయబడినాడను. సదరజోష్యులవారు హిందూదేశమునందు అనేక రాజసభల యందును శ్రీ మైసూరుమహారాజాగారి సమక్షమునను బాతక ఫలములనుజెప్పి నిష్పక్షపాతియును విరుదునొంది గొప్పసన్మానమును ఆస్థానముననుండి భిక్షుకుప్రతికను యోగ్యతాపత్రమును పొందిన ఆంధ్రమహాశయులు-వీరు ప్రత్యక్షముగా ఆశ్చర్యజనకము నొనర్చిన సందర్భములు అసంఖ్యాకములు. వాటిలో నాముఖ్యన్నేహితులను హిందూసామ్రాజ్య జ్యోతిషాస్త్రముల యందు ప్రవీణులయ్యి వారికి కొలదిదినంబులలో కలుగబోవు పుత్రజననమును తెలిపి ఆకాలంబున వారు దూరదేశంబున నుండగలిగెడు. సదరుపుత్రజననకాలంబును తెలిసికొని వెంటనే భాతకంబును నూత్నముగావని అడేదనంబున టపాల్ ద్వారా పంపియున్నాడు. దీనిని నాన్నేహితులకు చేసినవెంటనే జోష్యుల వారి ఆత్మేశ్వర్యకరమయిన విద్యాకాశ్యమును గూర్చి చాలా సంతోషించిరి. ఇట్టిసందేహులు అడకువచేతను ధనార్జనయందు ఆసక్తిలేనిచేతను బహిరంగపరుపవచ్చును ఆంధ్రులయొక్క శాస్త్రప్రావీణ్యతను వెల్లడిపగోరి ఇది నేనే వ్రాయుచున్నాను. ఈజ్యోతిషాస్త్రానికి మిగులకొలది వయస్కులయినను అత్యద్భుతమయిన జ్యోతిష నైపుణ్యత కలిగియుండుట మిక్కిలి ప్రశంసనీయమును ఆంధ్రులకు గౌరవనీయము.

కె. వి. రమణయ్య,
పోలీసుసబ్ ఇన్ స్పెక్టరు కర్నూల్ జిల్లా.

కళావంతుల సంఘసంస్కరణము - గుంటూరు

ఈ మా గుంటూరుపురమున నీసంవత్సరము, ఆ న గా 2-2-25 తేదీన ము|| రా|| శ్రీ శిద్ధాబత్తుని-రాఘవేంద్రరావుగారి అక్కగారు శ్రీమతి శ్రీరాజితమ్మగారి, ఇంటివివాహము జరుగవలయుగా జరిపి క్రిందటిసంవత్సరము, ఈపురమున జరిగిన ఆంధ్రదేశకళావంతుల సంఘసంస్కరణసభలో తాముచేసిన వాగ్దానము చెల్లించుకొని సంఘసంస్కరణమునకు మార్గదర్శకురాలైనదని తెలియజేయుట కంతయు సంకల్పించుచున్నాము.

ఈమె తన దత్తుమూర్తయగు, చి|| సా|| నాగుమణిమ్మను వివాహముచేసి అల్లుని, ఇల్లరికమునుమకొను వృద్ధేశమున పూనికతో ప్రయత్నించి, సత్తినపల్లికాపరస్థులు ల. సే. జనంగుల వేంకటరత్నమ్మగారికుమారులు చి|| బాలయ్యగారికిచ్చి పాణిగ్రహణమొనర్పిరి. ఇట్లుసాంఘికతెల్లరు పట్టుదలతో, తమబాలికల, వివాహమొనర్చి కీర్తి బడవెదరని కోరుచున్నాము. శ్రీరాజితమ్మగారితో బాటు వాగ్దానముచేసినవారిలో శ్రీమతి పణిచెరం వరప్ శిద్ధాబత్తుని రంగనాయకమ్మగారు వకరుగన్ను యామెగారికుమార్తెనుగూడా త్వరలో వివాహముచేసి కీర్తి బడవెదరని తెలుచుచున్నాము.

వైసువహరించినటుల, ఆంధ్రదేశకళావంతుల సంఘసంస్కరణసభలో నీరీతిగా తమపూర్వపుస్త్రుల విడనాడుటలో, వాగ్దానములుచేసినవారు, మరి లేకపోలేదు. అట్టివారిలో మాపురమునగల ము|| రా|| శ్రీ చదలవాడ చినసుబ్బారాయుడుగారు, ధరణికోటరామయ్యగారు, చదలవాడ అంజయ్యగారు తమకులపుస్త్రుల (మేకములు)వీడి గౌరవప్రదములగు, తమయిచ్చవచ్చిన యితర వృత్తుల చేజి న న ము చేయబడుమందిరని, తెలిసికొనుట కంతయు నందనీయులు.

ఈసాంఘికలలో స్వలాభులను వీడి తమబాలికలకు వివాహములు చేయుటకును, యువకులను అన్యవృత్తులందు ప్రవేశపెట్టుటకును, దేశీయులెల్లరు కృషిసలుపుచూ సంఘసంస్కరణమునకు యొగ్గ ప్రయత్నములు చేయుచున్న, ఈకాలమున నీసాంఘికరూపాక మనవసుడట్టియు, నీతిబాహ్యపు వృత్తియునగు, తమ నాట్యపు విద్యాశిక్షణగురుత్వములచే కాలముగడుపుట యెంత లజ్జాకరమో యూహింపవచ్చును. ఇకవైననూ తమ నీతిబాహ్యమగువృత్తిని వీడి సాంఘికలతో బాటు సంఘసంస్కరణమును పాటుబడుదురాయని భగవంతునిగురించి ప్రార్థించుచున్నాము.

సంఘాభిమాని.

గుంటూరుమండల కాంగ్రెసు శాంతిసైనికులకు
ఒక విన్నపము

అయ్యా యాసంవత్సరం ఫిబ్రవరి 21 వ తేదీ మహా శివరాత్రిఅయినందున కోటప్పకొండవద్ద నిరుద్యతలనే యాసంవత్సరముకూడా అచ్చట చేరెడు లక్షలకొలది యాత్రికులకు ప్రజాసేవ కాంగ్రెసువారి తరపున ఏర్పాట్లుచేయుచున్నాము గాన తాము మాయంచు దయవంచి నిరుద్యతలనే యాసంవత్సరముకూడా విచ్చేయ ప్రార్థితులు. శాంతిసైనికులు 19 వ తేదీ ఉదయంకే నరసారావుపేట రా ప్రార్థితులు. ఆసాయంత్రమునకే కోటప్పకొండవద్దకు మనమువెళ్లి ఆరాత్రియే చలివేండ్రుకు నీరు సిద్ధపరచుట మొదలయినవి జరుపవలెను. లేనియెడల 20 వ తేదీ పగలు నీరు తెచ్చుట కష్టము. మరియు ముందుగా అచ్చట మనము చేరువలసినపనులు ఎన్నియోకలవు గాన వైసంగతుల గమనించి సోదర సైనికులు 19 తేదీ ఉదయమునకే నరసారావుపేటలోని స్వరాజ్యకార్యాలయమునకు విచ్చేయప్రార్థితులు. మండలములోని అన్ని జాతీయపాఠశాలలనుండి ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థులు వీలయినంతవరకు శాంతిసైనికులుగా వచ్చి తగు సహాయపడ కోరుచున్నాము.

శాంతిసైనికులకు భోజనము బసలు ఉచితముగా ఏర్పాట్లు చేయుచున్నాము.

పత్రి అనంతరావు,
బెల్లంకొండ రాఘవరావు.

గోదావరి ఆంధ్రసమాజము - కరప

విద్యార్థుల వ్యాసరచనా పోటీపరిశ్రాఫలితములు.

1. ప్రతివాది భయంకరం పార్సారధిగారు స్కూలు పైసలువిద్యార్థి. శ్రీపితాపురం మహారాజావారికళాశాల కా నాడ ప్రథమ బహుమానము బంగారు పతకము.

2. 1. బతుల లక్ష్మీకాంతముగారు, స్కూలు పైసలువిద్యార్థి. పెద్దాపుకం మిషన్ హైస్కూలు. 2. పొక్కులూరి వేంకటరమణ మూర్తిగారు డిప్లొ ద్వితీయ బహుమానము. ఇరువురకును చెజ్మెయక బంగారుపతకము.

3. వాడేపు చలపతిరావుగారు, స్కూలు పైసలు విద్యార్థి. నేపనలు హైస్కూలు. రామచంద్రపురం. తృతీయ బహుమానము రజత పతకము.

ఈ వ్యాసరచనాపరిక్ష గోదావరి మండలమునకుమాత్రమే యేర్పాటుచేత తగినన్ని దరఖాస్తులు రాలేదు. ముందునుండి ఆంధ్రదేశమున కంతటికిని పరీక్ష లేర్పాటుచేయుచుము. విద్యార్థులవ్యాసములు బహుమానార్హములగానే యున్నవి. కృషిచేసినయెడల పెక్కుమంది చక్కని గ్రాంథికతెలిసి వ్యాసాదులు వ్రాయగలరను ధైర్యముకలిగినది. రాజాపునెలలో వీలైన సుసరించి కరప గ్రామమునగారి మరియొకచోటగాని సభజరిపి పతకములను ప్రత్యక్షముగ విద్యార్థుల నొసగఁ బ్రయత్నించుచున్నాము.

కరప : } గోట్రశాస్త్రముల కామశాస్త్రము,
6.2.25 } ఆంధ్రవిద్యావాచస్పతి, కావ్యనిధి కార్యదర్శి.

కీర్తిశేఖరులయిన సత్యవోలు గున్నేశ్వరరావుగారు

గున్నేశ్వర రావుగారు గలించి నాల్గవదినము లయినది. ఆంధ్రపత్రికయందలి వ్యాసము ప్రజల యభిప్రాయమును వెలిబుచ్చినదనుటలో సందేహము లేదు. ఆంధ్రభాషకును, ఆంధ్రనాటక రంగమునకును ఆయనచేసిన సేవను మనము మరువజాలము. 1907-08-09 సంవత్సరములలో లోకమాన్యుని నాయకత్వమును అంగీకరించి ఆయనచేసిన దేశసేవ అద్భుతముట. వీరు చేసిన దానము లెన్నియోకలవు. కాని ఎనకిని తెలియవు. వీరు చనిపోయిన తరువాత కాని 12 వేల రూపాయలను రాజమహేంద్ర వరముననున్న మిషన్ ఫోసా ఆసుపత్రికి యిచ్చినట్లు తెలియలేదు. ఇంకెన్ని గుప్తదానములను చేసెనో మనకు తెలియదు. స్వతంత్రపత్రికా మేనేజరుగారగు ఖండవిల్లి రాజారావు గారిని పిలిచి ఒకనాడు యిట్లు నెలవిచ్చిరి. మీరు అచ్చు ఆఫీసుకేక కష్టపడుచున్నట్లు వింటిని. పత్రికను మానవద్దు. ఈచేతి సైన్సు మీరు తీసికొని వెళ్లండి అనిచెప్పిరి. రాజారావు గారు కాని, సత్యనారాయణ గారు కాని వారిని కోరలేదు. ఇట్టి సహాయము వచ్చునని కలలోనైనను వారు తలంపలేదు. గున్నేశ్వర రావు గారే బండ్లవడుదొడ్డి కేరి ప్రెస్సును, కొన్ని కేసులును ఇంగ్లీషు-తెలుగు కూడాను-పంపిరి. గున్నేశ్వర రావుగారు నిష్క్రమించున దేశభక్తులు పేరుకొరకు తంటాలు ఎన్నడును పడలేదు. తాను పనిచేయలేకపోయినను యితరులు పనిచేయుచున్నప్పుడుమాచి సంతోషించెడి వారు. ఈర్ష్యను సేమియో ఈయన యొకగు.

పాలకోడేటి సూర్యప్రకాశరావు,
రాజమహేంద్రవరము 4-2-25.

శ్రీ శోభనాద్రి లక్ష్మీనృసింహస్వామివార్త వేదశాస్త్రపాఠశాల

18-వ వర్ధంత్యుత్సవము
(ఒకవిలేఖరి)

శ్రీ శోభనాద్రి లక్ష్మీనృసింహస్వామివార్త వేదశాస్త్ర పాఠశాలయొక్క 18 వ వర్ధంత్యుత్సవము గత నెల 29, 30, 31 తేదీలలో పాఠశాలధ్యక్షులగు బ్రహ్మశ్రీ వావిలాల వెంకట శివాచార్యులు గారి యాజమాన్యమున ఆకిరిపల్లిలో జరిగినది. వీరు ఇదివరలో సముజ్జ్వలముగా ప్రకృతముపింఛునందు ఈ పాఠశాల పరిపాలకవర్గమున కధ్యక్షులుగానుండి తమ భాగ్యమును కార్యరూపమున ప్రకటించుచున్నారు. పాఠశాల పాఠకులగు నాజిటి సంతానాధిపతులు పలువురు తత్సందర్భమున దయచేసి తమ యభిమానమును ప్రకటించిరి. యితర గ్రామముల నుండి సమర్థులగు పండితులు దయచేసి, విద్యార్థులను పరీక్షించి తృప్తికరములగు ఫలితములను ప్రకటించి విద్యానిలయును నెడల తమ సంతోషమును తెలుపుచిరి. ఈ నిలయవిప్పటికి 18 సం॥ లకు పూర్వము 5-2-1908 తేదీన స్థాపింపబడి దిననాభివృద్ధి నొందుచున్నది. ఇందు ప్రకృతము, వేదము, స్మార్తము, వ్యాకరణము, తర్కము, శబ్దాంతము, కార్యనాటకాలంకారములు సమర్థులగు యుపాధ్యాయులచే బోధింపబడుచున్నవి. యిప్పటికి పలువురి పాఠశాలయందు విద్యాభ్యాసమొనర్చి యుత్తీర్ణులై, పితామహుల, గణ్యాలు, నవపత్రి, మొదలగు సంస్థాన విద్యార్థులక్షులలో జయమొంది బహుకరింపబడుచున్నారు. పితామహ సంస్థానవిద్యార్థులక్షులు యందుండి తమ పరివర్తన నెడలిన విద్యార్థులను పరీక్షించి యిచ్చటి విద్యాపద్ధతిని ప్రత్యేకముగా ప్రశంసించియున్నారు. ఇందు తీర్ణులైన పండితులు జగద్గురు శ్రీ శోభనాచార్యులు, విరూపాక్షులు, పుష్పగిరి మొదలగు పితములలో ఆస్థాన విద్యాంశులుగాను, యితర పాఠశాలలో ప్రధానోపాధ్యాయులుగాను గీర్వాణభాషాప్రచార మొనర్చుచుండుటచే, యిచ్చటి విద్యావిధానమునుగూర్చి ప్రత్యేకముగా వ్రాయవలయునని తేలు. ప్రకృతమున్న శిరోమణి, విద్యా మొదలగు విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షలలో నుత్తీర్ణులగువారికి గాక, ప్రాచీన పద్ధతిలో, తనమార్పులతో విద్యాశాస్త్రములయందు, ప్రత్యేకముగా నిరూపణాంశిత్వముగలవారిని తయారు చేయగల విద్యానిలయును దొక్కటియే యని చెప్పుకొనుటకు మాడ పాఠశాలాధికారు లొక విధముగా గర్వపడుచున్నారు. ఈ విద్యాలయ సంస్థాపకులగు బ్రహ్మశ్రీ నూరి మార్కండేయు శాస్త్రీగారు వ్రాయించి, గన్నవశం రిజిస్ట్రారువారి ఆఫీసు నెం 1054/18 రున రిజిస్ట్రీ చేయించిన ధర్మశాసన పత్రికప్రకారం (Trust deed) యేర్పడిన పాలకవర్గమువారు కార్యనిర్వహణ మొనర్చుచు, అప్పుడప్పుడు కార్యనిర్వహణ సన్నాహించి ప్రకటించుచున్నారు. ప్రస్తుతిండు 45 గురు విద్యాదానమును బొందుచున్నారు. అందు 34 గురికి నిర్వాహకులు భోజనపానముల సేర్పాటు చేసియున్నారు. తక్కిన వారలకు దారులగు గ్రామస్థులు వారము లిచ్చి బాకాలకు సహాయులగుచున్నారు. కళాశాలకు మంత్రిన గ్రామ వాస్తవ్యులగు ఉప్పలూరి పున్నమ్మగారు భవనము నొకదానిని నిర్మించి సమర్పించియున్నారు. లక్ష్మీపుత్రులగు దూపగుట్ట వెంకటాచార్యులు గారు మరియొకగృహ నిర్మాణమునకు పనిప్రారంభించి దాదాపు రు 4000 లు వెచ్చించి పూర్తిగాక మునుపే పరమపదించిరి. వారిధర్మపత్ని గారి కార్యమును తుదముట్టింప సముక్తిసారని తెలియుచున్నది. పాఠశాల కిదివరలో యదాదాపుదయు లనేకులు స్థిరచరరూపముగా ఖమారు రు 48,841 ల కిమ్మగుల ఆస్తిని సమర్పించియున్నారు యందులో ఖమారు రు 12,000 లు ఆస్తిభవనములు వైరా కిందనూ రు 1000 లు ఖమారు పుస్తకభాండాదాయము వీరువారు వైరా కిందను యున్నది పోను మిగతా ఖమారు రు 80,841 కిమ్మగులచేయు ఆస్తిలో రు 16,000 విలువగలది భూరూపముగాను, రు 14,841 లు తనభావత్రములు ప్రాసోల్లు మీద మూలభవముగాను యున్నది. సాలీనా భూములమీద ఆదాయం ఖర్చులపోను రు 1022 లున్నా మూలభవముమీద వడ్డీ ఖమారు రు 1200 లున్నా పాఠశాలకు మొత్తం రు 2222 ల ఆదాయము నమృతముగా వచ్చునని చెప్పలేనదనియున్నది. యింతే

గాక వర్షాశనములకింద వాగ్దానములైన మొత్తములు రు 565 రూపాయలు గలవుగాని యందులో కొన్ని ప్రతిసంవత్సరము తప్పకుండా వ. లగనను నమృతములేదు. స్కూలువారు యిదివరలో యాపాతకాలకు రు 325 లు గ్రాంటుకింద యిచ్చుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. గవర్నమెంటు పద్ధతిప్రకారం పాఠశాలయమాపి నేర్పడు నిర్వాహకులను కోరియున్నారు. ఆపద్ధతి నేర్పరుచునెడల సరియగుపండితులు పాఠశాలలో తయారుకారనే కారణముచేత పాలకవర్గమువారు యిదవరకు తెలియుచున్నది. గవర్నమెంటు విధానము నంగీకరించనిచో పై గ్రాంటు వచ్చునను నమృతములేదు. యిప్పటికి పాఠశాలకు గున్న వ్యయమున కాదాయ మే మాత్రము సరిపోవుటలేదు. ఇంకను యాపాతకాలలో ఇంగ్లీషు, త్రేతము, మిమాంసాశాస్త్రములు, బోధితము, ఆయుర్వేదము, బోధించుట కుపాధ్యాయులను నిమోదించవలసి యున్నది. ఉపాధ్యాయులకున్న విద్యార్థులకున్నా నపత్తిగృహములు నిర్మింపబడవలసి యున్నది. భోజన సదుపాయ మొనర్చినగాని యామృతభాష నభ్యసించుటకు విద్యార్థులు రారుగాన యింకనుచి చేరబోవు విద్యార్థులకు ఉచితభోజన మొసంగవలసియున్నది. భోజనకాలకు ప్రత్యేకముగా గృహనిర్మాణ మొనర్పబడలేదు. యాపనులన్నింటికి ఆధము ఒకలక్ష రూపాయలైనను సమూహింపగాని సామకాళముండవలసి పాలకవర్గమువారు రనుచున్నారు. ముగంపల్లిగ్రామ వాస్తవ్యులగు మ|| రా|| రా|| బొద్దపల్లి వెంకట శివరామయ్యగారు పిన్నవయస్కులయ్యును వారికిగలిగిన మనః పరివర్తన జల్లు, ఆర్యభాషాభి మానముచేతను ఆయాచితముగా యానిల యమునకు ఖమారు రు 2000 కిమ్మగుల ఆస్తిని సమర్పించి 8-1-25 తేదీన దస్తావేజు వ్రాయించియున్నారు. పాలకవర్గమువారిని చొట్టవదిలి యుచున్నవారు యాదంప సంగల్పించి యున్నను త్వరలో సాధ్యముగాని పనిగాన, యానిలయమును ఆంధ్రమహాజను తెల్లరు ఆయాచితముగానే తమ భూమిరాశిముల నొసంగప్రార్థితులు. త్యాగయుగమున నిక్కామమున, ఆర్థమున ఆర్యవిజ్ఞానమును ప్రోత్సహింపగలందులకు పై శివరామయ్యగారి నాదర్శముగాగొని విరాళములపంపి యాసదుద్యమన చేయూత నొసంగగోరుచు, యాపాతకాలకు గల ఆర్థిక చిక్కులు విజ్ఞులకు విశేషము కాగలందులను 1924 సం॥ 1 వ ఏప్రిలు నెల లగాయతు ప్రస్తావన సంవత్సరములో 1925 సం॥ జనవరి 31 తేదీవరకు ఆనగా పదిమాసములకు పాలకవర్గమువారు ప్రకటించిన ఆదాయవ్యయములను విన్నవించుచున్నాను.

ఆదాయం	రు. అ. పై.
వర్షాశనములు	470-8-0
భూముల ఆదాయం.	640-9-0
పాతకాలముల అమ్మకం	6-10-0
నిర్వహణం అమ్మకం	158-5-6
డిబ్బో బియ్యం.	58-12-0
జరిమానాలు.	0-2-0
వైనిక విరాళములు	66-0-0
వడ్డీ వసూలు	20-8-0
చందాలు	91-0-0
జము	1512-6-6
వ్యయం.	రు. అ. పై.
ఉపాధ్యాయులకు వేతనములు	1026-8-0
ప్రయాణపు ఖర్చులు	28-4-6
యితర ఖర్చు	10-14-8
పోస్టేజీ	0-9-0
వేదపత్రి	2-5-0
యింట్లో మరమ్మత్తులు	79-5-6
దీపములు	46-14-3
పాత్రసామాను	14-3-0
భూములమరమ్మత్తు	20-0-0
అచ్చుపనులు	40-0-0
భోజనసామగ్రి	2096-11-10
నంటపనుష్యుల జీతం	168-15-6
ఖర్చు	3529-10-10
ఈమొత్తములను ఆదాయములలో భూములయివణు న్నువడ్డీయెన్నూ ఖమారు రు 1420 లు వసూలు కావలసియున్నది. ఈమొత్తమును చేర్చినచో జమ రు 1982.6-6 లగును. ఖర్చులో పిల్లవరి, మార్చి నెలలు 2-కి ఉపాధ్యాయులు వంట మనుష్యుల జీతం రు 280 లున్నా భోజనవ్యయం ఖమా	

రు 350 లున్నా వరకి రు 680 లు చేర్చిన వ్యయం మొత్తం రు 4159-10-10 లు ఆదాయముకన్న వ్యయము రు 1227-4-4 లు జాస్తి అగుచున్నదని విన్నవించుచున్నాను.

త్యాగరాజ గానసభ - బెజవాడ
బెజవాడలో శ్రీమోతే నారాయణరావు జమీందారు గారి యాజమాన్యమున శ్రీమోతేమారుతీహాసంవోక గానసభ జరుపబడినది. విద్యాక పారుపల్లి రామకృష్ణయ్యపంతులు గారు గాత్రమునపాడిరి. విద్యాక చల్లపల్లి పంచనాథశాస్త్రి గారు ఫీడేలునున్న, కాకినాడ పురవాసులగు 16 వీడ్ల ప్రాయముగల కోలంక వెంకట్రాజుగారు మృదంగమును వాయిదించి, వీరత్వభవ శ్రీయనమండ నరసింహంపంతులుగారు, యన్. రాజగోపాలాచార్యులుగారు (నీలం)దున్నా నరసింహరావునా యడుగారు డిస్ట్రీబ్యూట్టు ఇంజనీయర్ గారు, సాలూరు వెంకటసుమంతరావు పంతులుగారు, సి. యన్. రామస్వామయ్య రుగారు, సంగీతవిద్యాక వధుర వెంకటనారాయణ అయ్యరు గారు, మున్నగు ప్రముఖులు విచ్చేసిరి. మరియుగ్రామమున గల జనులనేకులు తండ్రిపతండుములుగా నరుచెంచిరి. శ్రీపారుపల్లి రామకృష్ణయ్యగారి గానవిద్యానైపుణ్యమునకు శ్రీచల్లపల్లి పంచనాథశాస్త్రిగారి ఫీడేలువాద్య చతురతకును శ్రీ వెంకటరాజుగారి నిరుపమాన పాండిత్యమునకును సభ్యులై రత్నంథా నందమొందసాగిరి. మరియు చిన్నవయస్కులగు శ్రీ వెంకట్రాజుగారి మృదంగవాద్యమందుగల నుఖమగునాదము ఎల్లరను స్తంభి భూతులుగావించినది. ఆసంవత్సరమున పండితాశ్రేణులనొప్పించు పాండిత్యవిశేషముజూపిన పండితుడగు నాచిన్ననాసికి రున్నా నరసింహంనాయుడుగారిొక బంగారు పతకమునుబహుకరించిరి. వయస్సుకుమించిన సామర్థ్యమగపటిచి సర్వజనులకు సంతోష మొనగూర్చు నిట్టి కుమార రత్నమును గాంచి యాంధ్ర మాతృదేవతయగుచున్నదని వ్రాసినచో యవ్వక్తికాశేరరు.
(గానవిద్యాభిలాషి)

గ్రామపంచాయతీపత్రిక
పైపేరున అనంతపురమునుండి 1925 సం॥ మార్చి నెల 1 తేదీనుండి మాసపత్రిక వెలువడును. ఇందుగ్రామ పునర్నిర్మాణమున కవసరమైన గ్రామపంచాయతీలు, పంచాయతీకోర్టులు, సహకార పరపతిసంఘములు గ్రంథాలయములు, ప్రారంభవిద్య వ్యవసాయము మొదలగు నన్నివిషయముల గురించి గ్రామజనులలో ప్రబోధముగల్గించు వ్యాసములు నిమగ్నములు ప్రకటింప బడుచుండును. ముద్రాను గ్రామపంచాయతీచట్టము ననుసరించి ఆంధ్రబంధులముల దనేక గ్రామములలో పంచాయతీలిపుడు స్థాపింపబడుచున్నవి. కాని అవిసక్రమముగా పనిచేయుటకునలయు సలహాలు పద్ధతులు వానికి తెలుపుచుండినగాని అవి జరుగదముగ పనిచేయజాలవు. అట్టిపంచాయతీల స్థాపనమునకు, జయప్రథముగ పనుల జరుపుటకు సలహానిచ్చి ప్రోత్సహించుటయే పత్రిక ముఖ్యోద్దేశము. ఇందు సహకార వ్యవసాయవిషయములకు ప్రత్యేకముగ కొన్ని పుటలు విడుదలవును. గ్రామాభివృద్ధికి, గ్రామజనులలో స్వపరిపాలనాశక్తి విజృంభింపచేయుటకుతే క్రిందపన లేక పనిచేయును.

ఈ పత్రికకు సహకారోద్యమముందును పంచాయతీల నిర్మాణమునందును అత్యంత శ్రద్ధతో పనిచేయుచున్న మ|| రా|| శ్రీ హట్టి శివరావుగారు గౌరవ సంపాదకులుగ నుండురు. ఇదివరకు బాలభారతి పత్రికా సంపాదకులుగనుండి దత్తమండలము లందు, ముఖ్యముగ నీమండలముందు ప్రజాప్రబోధముగల్గించుటకు శక్తిమించి పనిచేసియున్న అనంతగిరి పేరనార్యకవిగారు ముఖ్యసంపాదకులుగను ప్రకాశకులుగ నుండురు. ముద్రణా శాసనముక్రింద నియ్యవలసిన డిక్లరేషన్ యీ నెల 3 తేదీ నిచ్చి యున్నారు. పత్రిక అనంతపురమున శ్రీరమాని కేశన ముద్రణాలయమున ముద్రింపబడును. పత్రిక చందా సం॥ రమునకు రూ. 2-0-0 మాత్రము. సాధ్యమైనంత త్వరలో నిది వారపత్రికగా వెలువడగలదు.

ఆంధ్రమహాజను లీపత్రిక నాదరించి, పత్రికకు వ్యాసముల బంపుటచేతను, చందాదారులగజేరి యితరులజేరి ప్రోత్సహించుటచేతను పత్రికా వ్యవస్థాపకులకు తోడ్పడెదరుగాక!
టి. లక్ష్మీనరసింహారావు.
మేనేజరు శ్రీ రమానికేశన ముద్రణాలయము.
అనంతపురము, 5-2-1925

ఇంగ్లండు సయితము తరుచుగ హిత మొనగుటకు వెనుదీయుచున్నది. అధినివేశ రాజ్యముల కేమి, కోషమువచ్చునో యని భయపడుచున్నది. విదేశ పద్ధతి విషయమై సామ్రాజ్యమంతయు నేకవిధానము నవలంబించుచోదప్పు, వివిధ రాజ్యములన్నియు స్వతంత్ర రాజ్యము లగుననియు, సామ్రాజ్యమంత రించుననియు, ట్రైముప్పతికా వ్యాసము దెలుపుచున్నది. జీనివా బడంబడికపట్ల ఇంగ్లండుకును ల్లధి నివేశ రాజ్యములకును భేదాభిప్రాయము గలుగుటచే, అయ్యది నిలిచిపోయెను. ఇట్టిభేదాభిప్రాయములు, లాసానీ సంధివిషయమున నుదయించెను. పిమ్మట లండనుసమావేశములో బయల్పడెను. సామ్రాజ్యసమావేశముల నిటీవల జరుప నెంచియు, నా ప్రయత్నమును విరమించిరి. అధినివేశ రాజ్యములలో శ్వేతాధిక్యమును నిలుపవలయుననియు, రంగు జాతులవారిని అణగద్రొక్కవలయుననియు, ప్రయత్నము నలుపబడుచున్నది. ఇంగ్లండు ఇండియా హక్కులను రక్షించుచో అధినివేశ రాజ్యములతో సంఘర్షణ ముదయించును. అధినివేశ రాజ్యములకు నానారాష్ట్రసంఘమునందు ప్రత్యేకస్థానమిచ్చుటచే, ఇంగ్లండు కివి విధేయత జూప నిచ్చగింపవు. సామ్రాజ్యమునం దన్ని భాగములకును సమానమగు హక్కులనిచ్చి, పేరొక అఖిల సామ్రాజ్యనిర్మాణము నేర్పరచినగాని ప్రస్తుత సమస్యపరిష్కారము గానరదు. ఇట్టి ఏర్పాటు గావించుటకు, ముందుగ, హిందూదేశమునకు మిగిలిన రాజ్యములతోబాటు సమాన స్వాతంత్ర్య మొసగవలయును. ట్రైముప్పతికా వ్యాసము లీసంగతి గమనింపకన్నవి. హిందూదేశమునుగూర్చి యొచింపనక్కరలేదని, వ్యాసకర్త యుద్దేశ్యమై యండవచ్చును. కాని హైందవ స్వాతంత్ర్యము సఫలముగానియెడల, సామ్రాజ్య సమస్యయేగాక, ప్రపంచ పునర్నిర్మాణ సమస్య సయితము పరిష్కారముగానరదు. ముప్పదిమూడుకోట్లమంది భారతీయులను పరాధీనస్థితిలోనుంచి, సామ్రాజ్యసమస్యను పరిష్కరింపనెంచుట, అసంభవమగు కార్యము. ఈ రహస్యమును సామ్రాజ్య నిర్మాణకర్త లెంత త్వరలో గ్రహించిన సంతమేలు.

తుర్కీదూది

అమెరికానుండి వచ్చేదూది తగ్గుటచే, బ్రిటిషు వ్యాపారులు కొంత విగులుపడుచున్నారు. ఇండియానుంచి మంచురకపు దూదిని తెప్పించుటకు వారు ప్రయత్నములనుపుచున్నారు. వారి యదృష్టవశముచే, ఎన్నడును అనుకొనని ప్రదేశము నుండి దూది యరుదెంచెను. తుర్కీనుండి వేయి బేళ్లదూది చేరగనే, మాంఛెస్టరునందు ఉత్పాదము జరిగెనట. మాంఛెస్టరు వర్తకులు తమసంతసమును దెలుపుచు, క్రొత్తప్రతిపంతు విస్తరించుగాక యని ఆశీర్వాదించిరట. ఇకముందునుండియు సంవత్సరమునకు కనీసము పదివేలబేళ్లు సప్లయిచేయబడునని, యూహించుచున్నారు. ఇంగ్లండు, తుర్కీపట్లగల విరుద్ధ భావమును వదులుకొని, ప్రతికొరకయినను ఎక్కుడు దృఢసఖ్యము స్థాపించునని నమ్మెదము. తుర్కీలో ప్రతినిక్రొత్తగ పండించుటచే, ఎగుమతిజేసిన లాభముండునని, అక్కడివారు తలచియుండవచ్చును. కాని

ఇంగ్లండుకుబోయిన ప్రత్తి మరల బట్టరూపమున తుర్కీకిబోవునను సంగతిని వాడుగ్రహించిలో లేదో తెలియదు. ఇకముందునుండియు, దూది ఎగుమతిని మానుకొని, తుర్కీ తనబట్టలను తానే తయారుజేసికొనుట శ్రేయస్కరము. లేనియెడల, హిందూదేశ మనుభవించెడి దుస్థితికి, తుర్కీదేశమును అనుభవించగలదు. మొదట ఉపేక్షవహించునపుడు, దీనినట్ల మంతగ దెలియకన్నను రానురాను దేశమునకు వెలుపలకుబోయెడి ధనప్రవాహము నాపుట దుస్తరమగును. భారతీయులు తమదేశమున బండెడి ప్రత్తిని తాము నిలువజేసికొని తమకు గావలసిన వస్త్రములను తయారుజేసికొనుట ఎంతయవసరమో జెప్పవలయునా?

“వాలంటీరు”

డాక్టరు హరీదుకారుగారిచే ప్రచురింపబడెడి “వాలంటీరు” అనుమాసపత్రిక, భారతీయుల ప్రాతాహమస కేంతయు తగియన్నది. హరీదుకారుగారు బెల్గాంనందు వాలంటీరులను తయారుజేసినవిధ మెల్లర కాశ్చర్యము గలుగజేసెను. కాంగ్రెసు వాలంటీరులు స్వరాజ్యయోధులవలె సేవనలిపి, కీర్తిబడసిరి. “వాలంటీరు” రెండవసంచికయందు, బెల్గాం కాంగ్రెసు వాలంటీరులుచేసిన సేవ చిత్రపటములతో సహా వివరింపబడినది. కాంగ్రెసుకు నెడలినవారందరకును, వాలంటీరు నిర్మాణశ్రేష్ఠత పూర్ణత మయ్యెను. వాలంటీరుల సేవాసక్తియు, వినయ విధేయతయు, ప్రతినిధుల కచ్చెరువుగలుగజేసెను. ప్రతికూలపరిస్థితు లనేకములున్నను, వానిని జయించుటకు, హరీదుకారుగారి దృఢనంకల్పము తోడ్పడెను. గాంధీమహాత్ముడు యీవారపు యంగుళిం దియూ పత్రికలో వాలంటీరులసేవ సధికముగ కొనియాడియుండెను. వాలంటీరు లితిరయోగ్యతలతోబాటు, నూలువడుకుటలోగూడ నాణిజ్య యండవలెనని మహాత్ముడు గోరుచున్నాడు. “వాలంటీరు” పత్రిక మిగుల యపయోగకరముగ నుండునని భావించెదము. వార్షికపుచందా మూడు రూపాయిలు. హుబ్లీలో నిది ప్రచురింపబడుచున్నది. వలయువారు “మానేజరు, వాలంటీరు, హుబ్లీ” అని వ్రాసిన బడయగలరు.

పంచములు

పంచములకు వోటిచ్చినగాని, వారియందు ప్రబోధము గలుగదనియు, స్వపరిపాలనము సర్వాంగస్పృహవముగ నుండదనియు, రంగనాయకులు (అక్కుపర్దు) గారు వ్రాసిన వ్యాసము నిదివరకు బ్రచురించియుంటిమి. ఆవిషయమై మరికొన్ని వ్యాసములను వారు వ్రాసియుండిరి. జాతిభేదములేక, ఎల్లరకును వోటున్నగాని, ఎవరి హక్కులను వారు గ్రహించుటకు వీలుపడదు. స్వరాజ్యవిధానము నేర్పరచునపుడు, యీవిషయమై యాలోచించుట ముఖ్యము. పంచముల శ్రేయమున కేతరసంఘముల వారు సంరక్షకులుగ నుండురను నూహ ఇంతవరకు సఫలముగాకబోయెను. పంచమ ప్రతినిధులుగ నితర వర్ణములవారు నియమింపబడిరి. సమరులున్నచోటులగూడ, ఇట్టి యక్రమము జరిగెనని దెలిసెను. పంచములు తమ ప్రతినిధుల నెన్నికొనుట కర్హులు గారని తలంపజనదు. పెక్కు విధముల వీరు

సత్వరాభివృద్ధి గాంచుచున్నారు. పంచము లితరులతో పాటు సామాన్యపుహక్కుల సమీకరించుచుండునెడల, వారియందు త్వరలో నద్భుత వికాసము గలుగుననుటకు సందియములేదు. పంచములను దూరమున నుంచుటచేగాక, జన్మస్వత్వముల సనుభవంప నిచ్చుటచేతనే, వారి నుద్ధరింపవీలుగలుగును.

నిదేశవార్తలు

సామ్రాజ్య ఐక్యత్యము

ఒకవిధాన మవసరము

లండన్, ఫిబ్రవరి ౧:— “బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమందు స్వపరిపాలనము సనుభవించుచున్న జాతులు సామ్రాజ్యమంతకును యపయోగించు విదేశాంగవిధానమును ఆపాదించువిషయము మీద సామ్రాజ్యమనిజుట ఆధారపడియున్నది. ఈస్వపరిపాలనము సనుభవించుచున్న జాతులను అంగీకరించునటులజేయు నిదానై ఆధారపడియున్న దనచున్నారు.”

“వారు ఒప్పుకొన్నగాని, వారు సామ్రాజ్యమనుండి వీడిపోవుట కెంతయోకాలముబట్టదు. స్వాతంత్ర్యరాజ్యములుగ ఏర్పడుట కెంతయోబట్టదు. ఈవిషయమున దప్పించుకొనుటకు మార్గము గన్పించదు. దీనికి మనము అంగీకరింపనైన ఆంగీకరింపవలెను లేదా సామ్రాజ్యము అంతరించుటయయిన గావలెను.”

“యధాప్రమాదముతో గూడుకొన్న ఈ అంతర్జాతీయ సమస్యల నెదుర్కొనుటెట్లని ఆలోచించుటయే ముఖ్యవిషయము. ప్రత్యేకముగ గ్రేటుబ్రిటన్, ఇంకొక ఇతరదేశమిని యనో ముఖ్యమైన ప్రభుత్వముతో డీకొనవలసివచ్చును. సామ్రాజ్యమందున్న ఇతరజాతులవారు ఈయధములో పాల్గొనకుండుటకు సామ్రాజ్యమనుండి వీడిపోవుటయే మార్గము. డొమినియనులు, విదేశాంగవిధానమునుగూర్చి ఇట్లు కొన్ని వ్యాసములనుట్రైముప్పతిక వ్రాయుచున్నది. జీనివా బడంబడికను గూర్చి అందరకును ఒప్పువలయున విధానము గుడరకపోవుటచే ఈవిక్కులు మరింత ముప్పురముగ బయలుపడుచున్నవి. సాధ్యమైనంతత్వరలోనే ఈవిక్కులను పరిష్కారముజేసినగాని ప్రమాదమువాటిల్లును. చనకు విషయములోన, లాసేను వ్యవహారములోను, 1924 లో జరిగిన లండనుసభలో డొమినియను ప్రాతినిధ్యముకగూర్చి బయలుదేసిన చిక్కులు చాల ప్రమాదకరమైనవి. ఈ అంతస్సామ్రాజ్యసమస్యలను ముందు అలస్యముగాకుండ పరిష్కారము జేయవలెను. అంతరాతీయ సమస్యలను బరిష్కరించుట ఒకవిషయము. మామూలు సామ్రాజ్యసంబంధములు అంత చిక్కులను గలుగజేయవు. అంతర్జాతీయ సమస్యలు యుద్ధముతో గూడుకొన్నవి. బ్రిటిషువిధానము తమ లాభములు గాపాడుటకు మంచిదనవాకవాయను విషయమును సామ్రాజ్యమందున్న ఆరు జాతులవారిను అంగీకరించి తృప్తి జేందు విషయమై సామ్రాజ్య ఐక్యత్యము ఆధారపడియున్నది.

ఒక్క యూరపులోనేగాక ప్రతివోటున యుద్ధభయమున్నది. కొద్దికాలములోనే జర్మనీగూడ ఈవైవిధ పరిస్థితులను నకు ఒప్పుకొనక యధాప్రకారము లేవగలను. రషియనులు ఇండియా, చీనా, జపాను వైపున దృష్టిని నిగిడించుచున్నారు. ప్రాచ్యదేశమునంతను ప్రతిది ఖండిమునకు వ్యతిరేకముగ నడిపించుటకు ఆశించుచున్నారు. జపానుగాని మరితర జాతివారు మరెవరుగాని నౌకాదళమును పెంపొందవేయదలంచినచో, ప్రారంభించిరని ఈపోటికి అంతముండదు. ప్రపంచము అంతిము గ్రేటుబ్రిటనుకు ఆపారముగ బాధ్యతగలను. ప్రతి డొమినియనులకు వారివారి లాభములు ఆలోచనలో నున్నవి. ఆస్ట్రేలియాలో, స్వేతజాతి విధానమును పరమావధిగ జూచుకొనుచున్నారు. కక్షిణ ఆఫ్రికాలో ఇర్ల భేదసమస్యతో మునిగి లేచుచున్నారు. ఇదివరలో సామ్రాజ్యమంతయు కష్టసమయమున ఏకముగ కలసి ప్రయత్నింపలేదా యని జెప్పువారలు 1914 నుండి పరిస్థితులన్నియు మారినవని గ్రహింపవలెను. బ్రిటిషువారి మార్పును గుర్తింపజాలకున్నాడు. యుద్ధానంతరమున డొమినియనులు క్రొత్త అంతర్జాతీయ ప్రతిష్ఠాన్ని గడించినవి

పార్లమెంటులో అగ్నిపరమాదమువలన గోడ పడిపోవుటచే
18 స్థల చనిపోయిరి. 15 గురికి గాయములులేనిలేను. చాల
మంది సైంకులు చనిపోయిరి.

హెడజాబిరి పబ్లికు

అరబ్బుల వైఖరి

లాభము లేదనుట

కొయిల, ఫిబ్రవరి ౭:—ఇదివరకే హెడజాబిరి విద్యార్థుల తొందరలేక స్వాతంత్ర్యమును అనుభవించుచున్నదనియు ఇప్పుడు శ్రాత్రిగ రిపబ్లికు పాలనమును ప్రవేశపెట్టిన శ్రాత్రిగ గిల్ల లాభము లేదనియు రిపబ్లికు హెడజాబిరి తగదనియు హెడ జాబిరి ఇండియను ముస్లిం కమిషనువారికి ప్రత్యుత్తరమునిచ్చి టి. అమీరాల్ గారియందు నమ్మకముగలదనియు ఇబ్నెల్ సాదు గారు హెడజాబిరి దండెత్తదలచిన పోరుటకు కృతనిశ్చయము లమై యున్నారనియు.

నల్లమందునభ భగ్గు మగుట

చీనా తొలగిపోవుట

“యత్తో ధర్మస్తతో జయః”

సిసిలు ప్రభుని యభిప్రాయము

జీనీవా, ఫిబ్రవరి 7:—నేటి రెండవ నల్లమందునభకు చీనా ప్రతినిధులు రాకపోవుటచే నభయము చీనావారు తొలగి పోయినది తెలిపిరి.

దుర్భాప్రచ్యుతములందు నల్లమందు త్రాగుదును మాన్యుటకు ఆభయమియలేదనిగాన తామిసభలో ఎంతకాలము పాల్గొన్నను లాభము లేదను కారణముతో చీనా ప్రతినిధి తొలగి తిమిని కలువరంపెను.

నిన్నటిరోజున సిసిలు ప్రభువు చీనాను పాల్గొనవలెనని గోరుటచే మరల చీనా ప్రతినిధి తొలగిపోవుటకు కారణ మాయెను.

అమెరికాగూడ తొలగిపోయినందులకు సిసిలు ప్రభువు చింతింపెను.

అమెరికా లేకుండగ నే సభ సాగగలదనియు తుదకు న్యాయమొక్కడగలదో అక్కడనే విజయము గలుగనియు సిసిలు ప్రభువు నడిపెను.

నెదర్లాండు ప్రతినిధి అమెరికనులు తొలగినందులకు ఆక్షేపించెను. అమెరికనులకు మరకొన్ని సౌకర్యములను ఇచ్చిన జాతిసమితికి అపామగుననిరి. పోర్చుగారు తమ యభిప్రాయ మెట్టియో తెలియజేయ లేదనియు ఇండియా విషయమై ఏమి యు ఆలోచించవలెనో తదనియు నెదర్లాండు ప్రతినిధి నడిపెను. (సంతోషము)

జీనీవా, ఫిబ్రవరి ౭:—తరువాత హాసీను అను మత్తుపదార్థములను గూర్చి ఆలోచించిరి. గంజాయి విషయమై ముందు ఆలోచించెదమనిరి. (పెంచు, త్రిటిము, డచ్చి ప్రభుత్వము వారు నల్లమందు పయోగమును అంతరింపజేసెదమనిరి. జాతిసమితి ఏలేదీనుండి 15 సంవత్సరముల నేర్పజేయవలెనో ఆలోచించవలెననిరి. నల్లమందు నుత్పత్తి నేరములగూడ ఇదేవిధమిని అనలంబించినచో నల్లమందు సమస్య త్వరలోనే పరిష్కారమగుననిరి.

రెండవ ఒడంబడికలో జేయబడిన ఏర్పాటును ఒప్పుకొనిరి.

ఉత్పత్తిజేయుటలో కొంతసవరణజేసిరి. ఇది మంచి పనిఅని సిసిలు ప్రభు వనెను. హెగ ఒడంబడికను యభివృద్ధి జేయుటకు చాలవరకు తోడ్పడదమని జపాను ప్రతినిధి తెలియజేసెను.

చీనా

వారు ప్రస్తుత పరిస్థితులచే ఒక్కడొక్కడము శాస్త్ర పరిజ్ఞానమునకే నల్లమందును తయారుజేయవలెనను సిద్ధాంతమును అమలుజరుపుటకు వీలులేదనిరి. కాని ఈ పరిస్థితులు తాత్కాలికముగనే యుండుననిరి. ఈవిధానమునుండి తొలగజాలమని చీనా ప్రభుత్వమువారు భయము నొసగిరి. ఇతరులతో గుంబంధము లేకనే తమంతటతామే దీనిని అమలు జరుపగలమనిరి. ఇతర ప్రభుత్వమువారుగూడ నల్లమందులో దొంగ వ్యాపారము లేకుండ జేయవలెననియు, వండిన నల్లమందును క్రమేణా వాడుక లేకుండ అంతరింపజేయవలెననియు.

బ్రిటిషుపత్రికాభిప్రాయము

లండన్, ఫిబ్రవరి ౭:—నల్లమందునభనుండి అమెరికా తొలగిపోవునని సదా తలంచుచునే యున్నారము. వీరి మానసము, క్రియాశీలమును చాల్చుటకు వీలులేని పరిస్థానములను విన్నపముండి ఇట్లు జరుగుననే తలంచుచును. బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు నల్లమందు త్రాగుదును అంతరింపజేయుటకు ప్రయత్నించెదరు. మానస శక్తివలననే కృషిపెట్టెదరని సకాడే లైయుపత్రిక వాపోమచున్నది.

అమెరికనులు తొలగిపోయినందులకు వగమము అమలు జరుపుటకు వీలులేని నిషేధమును అమలు జరుపుటకు ఇతర జాతులు నిరాకరించినందులకు విచారములేదని అబ్జర్వరు పత్రిక నడుపుచున్నది. మరింత దీనివలన తర్కి, పెరిషియా, చీనాలో తొంగతనమున పండించుటకు ఏర్పడు సమయమిది.

నల్లమందు సభ నాపుజేయుట

అమెరికను తొలగిపోయినందులకు విచారించుచు నల్లమందు సభను నిన్నటి మధ్యాహ్నము ఆపుజేసిరి.

మోసలుకమిషను

బ్రిటిషువారి ఆక్షేపణలు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, ఫిబ్రవరి ౭:—మోసలు కమిషనులోని టర్కీ నిపుణు లిరువురగూర్చి బ్రిటిషువారు ఆక్షేపణలుజేసిన వదంతి నిరాధారమని ఆంగ్లోరా నేషనలు ఆఫ్ పబ్లిక్ మంత్రిలు తెలిపిన ప్రకటనను సమర్థించుటకు తగిన సమాచార మిచ్చుట గాన్నించదు. ఆక్షేపణలు జేసినవలెను తానే లేదని టర్కీవారు నిశ్చయించుకొనినట్లు భావించబడెను.

నేషనలు ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్ఫర్మేషన్, నాజిముల్ హుక్ అఫ్ సెన్సర్లు గా నియమించబడిన రూబుగ కాన్స్టాంటిన్ పిలు విలేఖరి దెలుపుచున్నాడు. సరిహద్దు విచారణసంఘము వారు నిరసనను జెల్పలేదు. ఇరువురు అసెన్సర్లు నియమించుట సంఘమువారి కాశ్చర్యకరముగ నుండెనని టర్కీ ప్రతినిధివార్త నంపెనని దెలియుచున్నది. అచ్చటి ప్రజలు సంఘమువారిని టర్కీకి జయధ్వజములు జేయుచు ఆహ్వానించిరి మంత్రి గారు దెలిపిరి.

ఖిలాఫతు ప్రతినిధులు

ఇప్పుడు సూయజ్ లో నున్నారు.

మక్కా మున్నగు స్థలములకు భారతవేళమునుండి వెళ్లిన ఖిలాఫతు ప్రతినిధిసంఘమువారు షరలివచ్చుచున్నారు. ఇప్పుడు సూయజ్ లో నున్నారు. “అజహల్” షేకుగారిని సందర్శించితిమి. విశ్వసూహమృదీను సభాప్రారంభముతోగూడ మాటలాడితిమి. కొయిల మసీదులో గొప్పబహిరంగ సభచేసి మాకు స్వాగతమొసగిరి. షేకుగారును యాత్రపునామృదీయులను పెక్కు విషయములనుగూర్చి మాతో సంభాషించిరి. భారతసూహ్య దీయుల చాల సభించిందించిరి” అని వారు సూయజ్ నుండి భారత ఖిలాఫతుసంఘవారికి తంతివార్త నంపిరి. (ఆ. ప్రె)

మద్రాసు స్టాల్ కాసు కోర్టు

దావా నెం 10848/1924

వాది:—అ. అబ్బాయి శెట్టి

Vs

ప్రతివాదులు:—బి. వెంకటసుబ్బయ్య శెట్టి

యన్. ఏభుమలెశెట్టి

ఇందుములముగా తెలియపరచుట చేయవలెనగా వారి యాదావాను ప్రతివాదులపై ర్య 84-11-1 నమూనాచేసుకోగలందులకై చేసియున్నాడు. సదరు దావా 1925 ఫిబ్రవరి 24వ తేదీ 11 గంటలకు మాడవ జడ్జివద్ద విచారణకు వచ్చును. ప్రతి వాదులు హాజరు కాని యెడల మై మైత్రిమునకు, నెలవులకు వాటికి డిక్రీయవ్వబడును.

ఎ. రంగనాథం శెట్టి

వాదరక్షకు నేతలు

విదేశ పత్రికాభిప్రాయములు

రాజప్రతినిధి యువన్యాసానంతరము

జనవరి 22 తేదీ లండన్ లైయుపత్రిక

యిట్లు వ్రాయుచున్నది:

భారతకాసున సభారంభమున రాజప్రతినిధి యొసగిన యువన్యాసఫలితము తెలుసుకుచో మాడవలసియున్నది. ఈయువన్యాసము చాలా ముఖ్యమైనది. అదియొక సంజాయిషీ యొక విజ్ఞప్తి, ఒక విషయపక్షిగూడ యైయున్నది. ఇండియాలో యిదివర కెన్నడూ లేనట్టి విభాగదళ యిప్పుడు రాచకీయరంగ మందు గోచరించుచున్నది. సంస్కరణ చట్ట పకారము ఇండియాలో సక్రమాభివృద్ధి కలుగునా? కలగదా యను ప్రశ్ననే వేయనివధులు గానడుగుచున్నాడు. సంస్కరణచట్టముచే నిర్మింపబడిన భారతకాసునసభలోని సభ్యులు ఆధికసంఖ్యాకులసంస్కరణలకు తీవ్రమత్యకులుగానో లేదా సంస్కరణవ్యతిరేకులుగానో యున్నారు. స్వరాజ్యయులు వారి సహకారులు సంస్కరణముల భగ్గుముచేయ పట్టుపట్టియున్నారు. న్యాయముగా తలచినచో సంస్కరణములను (కాన్స్టిట్యూషన్) ఒప్పుకొనరు గనుక వారిది సక్రమమైన వ్యతిరేకత (కాన్స్టిట్యూషన్ అపోజిషన్) కాబాలరు. వారి యుక్తులు ఏలేటా మారుచున్నవి. ఒకప్పుడు నెలనెల కియారును వారికి ప్రతిష్టంభన మునుగూర్చి భిన్నాభిప్రాయములు గలవు. కాని యిండియాకు స్వాతంత్ర్యము రావలె ననుటలో వారికి భేదాభిప్రాయములే లేవు. అసహాయవాదులమని చెప్పకొనుచూ వారు కాసుసభలందున్నారు. పార్లమెంటరీ ప్రావీణికు వారి స్వకాసు చున్నారు. ఫీటికల్ సమస్యలపైననేగాక ప్రాక్టికల్ తెకెనే టీవ్ విషయములందుగూడ కాసు తమ యభిప్రాయముల చెల్లజేయుచున్నారు. మొత్తముమీద పార్లమెంటరీ వ్యవహారములో వారున్నారని చెప్పవచ్చును. “అటుండవలెను. ఇటుండవలెనను” సిద్ధాంతవాదములను తెలుపుటలో పోక అవసరమైనచో ఆచరణ కనుకూలమునవాటితో పోషకొనుచున్నారు. కానికొన్ని రాష్ట్రములలో సంస్కరణల వారు భంగము కావించి ప్రభుత్వముల కివ్వస్థితికి తెచ్చిరి. వారి మనస్సు రెండువిధములుగా నున్నది. నిశ్చయమేర్పడలేదు. వారి సిద్ధాంతములు మూలసూత్రములు, స్వపక్ష విధానము, వారి యూహాప్రపంచమునందు మాత్రమే తోచుచున్నవి. ఆచరణకు తూగుటలేదు. సరైన సక్రమమైన అభివృద్ధికి వారు ప్రతిష్టంభనమార్గము లెత్తుచున్నవి. పోనీజుని తెగించి తిరుగు బాటుచేయుటకు జంకుచున్నారు. ఇది స్వరాజ్యయుల స్థితి.

ఇట్టి సందలభావులకు, ఇట్టి రెండవరూపాలకు రాజప్రతినిధి యువన్యాసమునందు తనయుభిప్రాయముల చెల్లజేసెను. పండితమోతీలాలు నెహ్రూగారు ఖిదరును ధరించి తలకు మనిమెరయు దుస్తులచాల్చిన భారతకాసునసభయందు బ్రవేశించెను. సంస్కరణములందుగాని, ఆంగ్లేయుల భావములందుగాని భారతజాతియొక్క వ్యక్తిత్వవికాసమును ఆటంకపరచునదే యులేదు. అంతేగాదు. ఆంగ్లసరిపాలనలో మతము, ఆచారము, భాష మొదలగు వాటికి సంపూర్ణ స్వేచ్ఛకలదు. ఈసంస్కరణములుగూడ-ఇంకొన్ని లోపములు ప్రత్యేకములుగా నుండవచ్చును-జాతీయవ్యక్తిత్వవికాసమునకే తోడుపడుచున్నవి. వాటియొద్దేము స్వేచ్ఛ, క్రమాభివృద్ధి, నీటినికల్గించుటయే. సంస్కరణములు భారతస్వపరిపాలనయందొకదళ. అందుచే ఆంగ్లాధికారులు మంచిచునప్పటికీ ఓర్పుతో వీటిని జయప్రథముగా కొనసాగించుచున్నారు. రాజప్రతినిధి ప్రసంగాంత్యభాగమున సంస్కరణ జయభిలాషయే కానవచ్చు. ఒకమాటు సంస్కరణముల నిచ్చినపుడు వాటిని జయప్రథముగ కొనసాగింపవలయును. కానివాటి విజయస్వభావోద్దేశము భారతీయప్రతీకారముచే కొనసాగుటలేదు. ఈప్రతీకారముయొక్క స్వభావము కొంచెము యోచితము. స్వరాజ్యోద్యమమునం దనేకదళాలు చూచితిమి. 1. గాంధీగారి ఆహింసా అసహాయము, దానితోపనియభివృద్ధి (2) బహిరంగముగా దౌర్జన్యమును వాంఛించు అసహాయవాదులుగా నుండి కాసుసభలలో జొరబడినవారు (3) హిందూమతా మృదీను తాత్కాలిక సభ్యానంతర బహిరంగవిద్యేహంతకలహములు (4) కాసునసభలందు ప్రతిష్టంభనములు, భారతకాసునసభయందు ప్రతీకారము (5) ఎడతెగని సమానేకములు, అందు నాయుత్తరాకగినిమించి యొకరు యొకరుతో రాజీచేసుకొనుట, గతమునువదలి ముందు తప్పక అవర్జనీయమును విజయముని ఆశించుట మొదలగు దళ తర్జన గడచినవి.

ఇప్పుడు యిండియాలో జరుగవలసిన పనియేమి? హిందూదేశీయుల రక్షించుటే! ఈ సమస్య చాలా విషమముగా నున్నది. ఏలనన యిండియాలో నొకగొప్ప యుద్ధమునున్నది. ఆయుధ్యమును నాపకపోయినచో నది సంస్కరణములేకాక స్వరాజ్యముల ప్రతిష్ఠాంధుని విధానములను వారియుక్తులనుగూడ నిష్కలముచేయును. తెంగాలునగు కేంద్రీభవించియుండి ఇండియా యంతటను వ్యాపించిన మహావిప్లవోద్యమమే ఆరాచకోద్యమమే యిదియని చెప్పవలసియున్నది. రాజప్రతినిధి యుపన్యాసమునకు దీనిభూమిరతియే పునాది. ఇందులో సందేహ మేమూలేనూలేదు. ఇప్పుడు జాతీయవాదు లేమందురు? వారు తమ యుక్తిప్రాధుర్యంబు తెలుపవలెను. ఆర్థికసమస్య మంతయు చేయుట భారతకాసనపధాధికారము నొక భాగము. తెంగాల్ ఆరాచకోద్యమమునకంద్రి నరీ (సాధారణ) చట్టములచే విచారించబడినచో సాక్ష్యము మొదలగువారు ప్రాణముల జడలకొనవలసివచ్చును. ఆరాచకులు వారిని బలిగావించుదురు. అందుచే ఈ విషయమున గట్టిపని యవసరము. ఈవిషయ ప్రాముఖ్యతను గుర్తించు నట్లు చేయుట కీరాజప్రతినిధి భారతకాసన సభకు ముఖ్యముగా ఆందోళి స్వరాజ్యయులకు యీ విజ్ఞప్తి యుపన్యాసములముగా నివేదించెను. స్వరాజ్యయుల లక్ష్యము లేమైయున్ననూ, వారి విధానము లే తీరుగానున్ననూ, వారి విధానము లేతీరుగా నున్ననూ, వారు కూసీలచే ఎడతెగని హత్యలచే రాచకీయ కలకలమును తెచ్చివెట్టి శాపకీయముల మార్పవలెను ఆరాచకులతో తోడ్పట్టు మానుకొనవలెను అట్లు చేయుటకు వాదగవర్న మెంటును తోడ్పడవలెను. ఆరాచకు ము నడచుటలో సా. పడవలెను. అట్లు స్వరాజ్యయులు చేయనిచో స్వరాజ్యయుల యుద్ధమును క్రమక్రమముగ నాచ్ఛాదితమై హింసాయుధముగు విప్లవముగా పరిణమింపగలవని ప్రపంచము తలచుట కనకాశంకలను ఆట్లుగండ జేయుటకే రాజప్రతినిధి యుపన్యాసము ద్వారా వాదించి విషయ పరీక్షయందు నిల్పినాడు. వారు కనర్న మెంటును తోడ్పడుట, విప్లవకారులుగా మారుట ఏది యిచ్ఛును? ఇదియే రాజప్రతినిధి పరీక్ష. ప్రస్తుత భాసను సమస్యనిర్ణయింప నవకాశముల కల్గి యున్నదని చక్కగా బోధించి యున్నాడు. వర్తక మభివృద్ధిలోనిన్నది. బాల్యదశయందున్న శిశువులపరీక్ష పోషించబడుచున్నది. కాకితముల మార్పమునకు కపుతంత కష్టములేదు. కాని విషయమై విచారణ సబ్బులేకాక ప్రభుత్వము తగినచర్యల తీసికొనుచున్నది. మారకపు సమస్యను విచారించుటకు ప్రస్తుతము ఆ మె రి కే మె ద ల గ న గ ర తో జ రు గ ఉ త్త ర ప్ర త్యు త్త ర ము లు కా గా నే యొ క సంఘము ఏర్పడవలయును. విజ్ఞప్తిని సనస్యను పరిష్కరించి సరికాదు సమస్య నిర్ణయము చేయవలసింది. దీని ప్రాధాన్యము హిందూదేశ మెంటుల కక్షింపరాదునో న్యక్తము చేసినది. స్వరాజ్యయులు తిడికలుబు చుట్టించి నిర్ణయించుట కనుకూలములగు ఆర్థిక న్యవహరము లేన్నియో గలవు. ఇట్టి స్థితిలో స్వరాజ్యయులు రాజప్రతినిధి పరీక్ష ప్రశ్నకు సమాధాన మియవలసియున్నారు. ఆరాచకోద్యమము నడచుటకు సాయపడుదురా, లేక స్వవిచారమునకు దారిజాపు ఆ ఉద్యమమునకే సాయపడుదురా? స్వరాజ్యయులు తమయభిప్రాయము వెల్లడింతురుగాక. రాజప్రతినిధి దారి జూపినాడు. భారత కాసనసభ యాదాపామిగుల ప్రాముఖ్యతను బడసినది. స్వరాజ్యయు లేమొనర్తురో చూడవలసియున్నది.

బాంకిలో మోసము

మేనేజింగు డైరెక్టరు భైదుజేయబడెను
లాహోరులో స్టేండ్డుబాంకి ఆఫ్ యిండియా లిమిటెడు కిడిజులలో మేనేజింగు డైరెక్టరుగానున్న సర్దురు కిషనుసింగు ను సి. వి. డి. యన్ స్పెషల్ రావునామోబు డివాన్ భంధనునదిడు పట్టుకొనెను. బాంకిలో షుకారు 2 లక్షలరూపాయలపహించెను. దీనిసందర్భములన్నియు వెనుకటి సంవత్సర మాగ్నెటలలో బ్రయోజింపబడెను. ఆప్పుడతనిని కచ్చేరియందు లాభామనగోపాబు (డిక్విడేటు) గారచే న్యాయాధిపతి రంగిలాలుగారి యెంటు బరీక్షింపబడెను. పట్టుకుకాలమున వానియొద్ద రూ. 6,000 ల నోట్లు బాచుబడి యుండెను. పోలీసు వారి కతడుకొన్ని ప్రాముఖ్యముగ రహస్యములకు వెల్లడికవినట్లు తెలియజెప్పెను. దానివలన ముగ్గురిందఁగూడ ప్రైవేటి యుదురని దోమయన్నది.

ముగ్గురిందఁగూడ సోదాశీమగా కొన్ని ముఖ్యముగ పత్రములు, ఇదివఱకు కనబడకుండపోయినవి, దొరకినవి.

బంగోలు తాలూకా వోల్టనభ, అద్దంకి.

అధికారోత్సాహము ప్రబలుట

కాసనసభ్యులపై దీప్తమగుచర్య
అద్దంకిలో నిజీమల ఫస్టుకంపెనీ హాటుందు భూస్వాములును, తాలూకాబోర్డు మెంబరును అగు యర్రం కోటిరెడ్డిగారి యధ్యక్షతక్రింద వైసభ జయప్రదముగ జరిగినది. వివిధ ప్రదేశములనుండి చాలమంది రైతులును పలుకుబడిగలవారును ముమూ 600 మంది విచ్చేసిరి. మద్రాసు కాసనసభా సభ్యులగు సి. పి. ఆంజనేయులుగారు సభకు దయచేసిరి. ప్రభువు మున పోలవరపు సుబ్బారావుగారు యర్రం కోటిరెడ్డిగారిని సభకు అధ్యక్షత వహింపవలెనని కోరిరి. మరియొక రనువదించిరి. సభ్యుల కరతాశస్యములనుకొని కోటిరెడ్డిగారి రధ్యక్షతవహించి సభాద్దేశ్యమును వెల్లడించిరి. ఆపివడ పెదచెరుకురు వాస్తవ్యులగు శ్రీకృష్ణ వేంకటరామయ్యగారు వోల్టన. వోల్ట అను విషయమునుగూర్చియు, కాసనసభ్యుల కర్తవ్యమును గూర్చియు, చక్కగా నుపన్యసించిరి. తరువాత పోలవరపు సుబ్బారావుగారు వోల్టనధ్యక్షులునుగూర్చి యుపన్యసించిన వెనుక కాసనసభ్యులగు శ్రీ ఆంజనేయులు పంతులుగారు తాము కాసనసభలోజేసిన పనినిగూర్చి విపులముగా నువన్యసించిరి.

ఈక్రిందితీర్మానము లామోదించబడెను.
మొదటి తీర్మానము.
(అ) ప్రస్తుతము భవనాశీప్రాజెక్టుక్రింద భూముల నీటి తీరునరేల్లు య 1 కి రు 9-8-0 లు చొప్పున విధింపబడుటవలన చాలాబానిగా నున్నవనిని ఆరేల్లు వేదగినభూములు కావనినిని కావున ప్రభుత్వమువారు ప్రజలకష్టములకును విచారించి ఆయంట్లుభూములను పరిశీలించి ఆరేల్లులో సగము మొత్తమునకు ఆస గా యర్రం 1 కి రు 4-11-0 లు చొప్పున నుండునట్లుగా తగ్గింపవలసినదని యీసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

(ఆ) బంగోలునుండి అద్దంకికి పోవుకోడ్డు మార్గమున వెల్లంపల్లి యనుచోట గుండ్లకమ్మనదిమీద రాకపోకల కనుకూ లింపబడుటగాను ఒకవంతెనను కట్టుటకు కొంతసామ్యము మంజూరజేసి యీవిషయమున కొంతవరకు బ్రయత్నించి దేశకారణముచేతకో ఆపివేసినారు. కాబట్టి ప్రభుత్వమువారును జిల్లాబోర్డువారును దయచేసి వంతెనకట్టువిషయమున తగిన శ్రద్ధపూని త్వలో పనులనారంభించి నెరవేర్చి ప్రయాణీకుల కష్టములను దోలగింతురని యీసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

(ఇ) దర్మతాలూకా వెంపరాలపల్ల ప్రవహించు గుండ్లకమ్మ నదికి ఆనట్టు కట్టి నీరు ప్రవహించు వనరుల నేర్పజచిన యెడల బంగోలు తాలూకా యావత్తును దర్మిడివిజ్జలో చాలామట్టుకున్న భూములు సాగుబడి యగుటయును అందువలన ప్రభుత్వమువారి కారాయము జమ్మిటయును ప్రజలకు కరవులు మున్నగు బాధలు లేకుండుటయును సంభవించును గావున అట్లు చేయవలెనని యీసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

(ఈ) అద్దంకి మజరా వెలుగుంపాలెం వద్దనుండు ప్రాత చెరువులోనుండిచ్చు నల్లవాగును బిగించి చెరువు నేర్పజచి దానినీటిని సాగుబడికి ఉపయోగించునట్లు చేసిన రైతులకు చాలా అనుకూలముగానుండును. కావున యీ నల్లవాగుప్రాజెక్టు విషయమై దొరతనమువారు శ్రద్ధవహించి పనిచేయవలెనని యీ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

రెండవ తీర్మానము
(అ) ఆమ్యునబ్రోలునుండి నాగులుప్పలపాడు అవతల వరకు వేయబడిన రోడ్డును బంగోలునుండి అద్దంకికి పోవు మార్గమున తిమ్మనపాలెమువద్దగల రోడ్డువరకు పెంచుయి, అద్దంకి నుండి కళ్యాపురమువరకు జేసిన రోడ్డును పంగులూరుమీదుగా చిన్నగంజామురోడ్డులో కలిపియి, ప్రజల రాకపోకలకు యిబ్బందిలేకుండా చేయవలెనని యీ సభవారు జిల్లాబోర్డువారిని గోరుచున్నారు.

(ఆ) ఈ తాలూకాబోర్డువారు ప్రజలపైవైన పృథ్విస్థమును 1925 సం॥ము ఏప్రిల్ నెలనుండి తొలగించి ప్రజల యిక్కట్టులను దీర్చెనని యీ సభవారు తాలూకాబోర్డువారిని కోరుచున్నారు.

(ఇ) ఈ తాలూకా బోర్డువారు పనులుచేయదలచు కొన్న విద్యాపనును తొలగించి ప్రజలను రక్షింతురని యీ సభవారు తాలూకాబోర్డువారిని కోరుచున్నారు.

మూడవ తీర్మానము

అ. భవనాశీ ప్రాజెక్టుకాల్యమొక ఒకటి నర్రావారి పాలెంవద్దను ఇంకొకటి నేలమూరుపాడు జింకవద్దను మరొకటి కొంగపాడు గొర్రబాటవద్దను వంతెనల నిర్మించి ప్రజలకును పశువులకును రాకపోకల యిబ్బందులు లేకుండునట్లుగా చేయవలెనని యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

ఆ. అద్దంకిలో ఒక పశువుల ఆశుపత్రిని పెట్టవలెనని యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారికి జిల్లాబోర్డువారిని కోరుచున్నారు.

ఇ. ఒక అగ్రికల్చరల్ ఫారమును యీ తాలూకాలో పెచ్చటనైనను లేక అద్దంకిలోనైనను స్థాపింపవలసినదని యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

ఈ. అద్దంకిలో నిజరత్నన్న బోర్డు మిడిల్ స్కూలును సివేయుట అక్రమమనియు అన్యాయమనియు నీసభవారు రభి ప్రాయపడి తిరిగి జూనిని స్థాపింపవలెనని జిల్లాబోర్డువారిని దొరతనమువారిని కోరుచున్నారు.

నాల్గవ తీర్మానము
అ. ఆమ్యునబ్రోలు రైలుస్టేషను నుండి అద్దంకిమీదుగా వినుకొండకు ఒక బ్రాంచి రైల్వేలైను వోపకోనీ రెండు మెయిల్ లైనులకు సంబంధపర్చి ప్రజలకు మహాకారము కల్పింతురని యీసభవారు ప్రభుత్వమువారిని జిల్లాబోర్డు వారిని కోరుచున్నారు.

ఆ. అద్దంకి బంగోలు ఆర మైళ్లమార్గమై యున్నది. ఈలోగా వెలంపల్లివద్దను బోలుగేటువల్ల ప్రజలకుయిబ్బందిగానున్నది గావునను బంగోలువద్ద యిదిరలో నొకటి యున్నందునను వెలంపల్లి బోలుగేటును 1925 సం॥ము ఏప్రిల్ లగాయతు తీసివేయింపవలసినదిగా యీసభవారు జిల్లాబోర్డువారిని కోరుచున్నారు.

ఇ. జిల్లాబోర్డు అధ్యక్ష పదవిని రెండు పర్యాయములు ప్రజాభిప్రాయ విరుద్ధముగా జిల్లాబోర్డు సభ్యులు నామినేషన్ కావలయునని తీర్మానించుట చాలా కోచనీయమని యీసభవారు ప్రాయపడుచున్నారు.

విదవతీర్మానము
అ. ఈసభలో గామోదించబడిన తీర్మానముల ననుసరించి కాసనసభ్యులు కాసనసభయందును, తాలూకాబోర్డు జిల్లాబోర్డు మెంబర్లు లెను బోర్డులోను చర్చించి తమ ప్రయత్నముల జేయవలెననియు ఈ సభాధ్యక్షు డీతీర్మానములను సంబంధించిన అధికారవర్గమునకు బంపవలెననియు నీసభవారిని కోరుచున్నారు.

అయవ తీర్మానము
ఈక్రిందివారిని ఒక యుపసంఘముగ నెన్నుకొని అవసర మగుపనుల నెరవేర్చుటగాను యేర్పరచవలెననిది. 1. నర్రా వెంకయ్యగారు 2. గడ్డమడుగు హనుమంతంగారు 3. ధర్మవరపు శ్రాహ్మగారు 4. మల్లాది శారాయుడుగారు 5. కాకాని పెదరంగయ్యగారు 6. మరియాల నరసింహంశ్రేష్ఠిగారు 7. పోలవరపు సుబ్బారావుగారు 8. అద్దంకి లక్ష్మీనరసయ్యగారు 9. కోట 9. నుబ్రహ్మయ్యగారు 10. చిన్ని శాంతయ్యగారు 11. కాకాని చినరంగయ్యగారు.

ఈసంఘమునకు అద్దంకి లక్ష్మీనరసింహారావుగారిని కార్యదర్శిగానుండి పనిచేయుటకు దీర్మానించవలెననిది.

అనంతరము అధ్యక్షులు తమ్ముసభ కధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనినందులకు సభికులకు వందనములర్పించిరి. పోలవరపు సుబ్బారావుగారు అధ్యక్షులకును, కాసనసభ్యునకును, సభ్యులకును వందనము లర్పించిరి. అంతటితో సభముగిసినది. కరతాశస్యములు చెలరేగినవి.

(నం) యర్రం కోటిరెడ్డి,
(పెసిడెంటు.

పత్రికాసంపాదకుని విధులు
కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 9:— హైందవ పత్రికాసంపాదకుల సంఘసభయందు స్టేట్సుమనుష్ర్రికకు ప్రస్తుతము సంపాదకుడుగా నుండిన యార్థురు మోర్ గారు మాట్లాడుచు పత్రికలు, ప్రతివృత్తిలకు బ్రాకులాడు వ్యక్తులగున్న యథ్థాటంతులకుగాదనిరి. సంపాదకీయములందు ప్రాముఖ్యముగ వార్తలను బ్రయోజింపవలెనని ప్రజాభిప్రాయము నుద్దీపింపవలెననియు అందుకు బాధ్యతగలదని వివరించిరి. సంపాదకులు సేవాపరతింత్రత నలువారు జేసికొనవలయును. అటుల జేసినయెడల పృథ్వియం దతని కధికానందము గలుగును. తాను ప్రయోజనకారిగ నున్నాడనిగూడ గ్రహింపగలుగును.

భారత శాసనసభ

అనధికారసభ్యుల చట్టములు

కఠిననిర్బంధ శాసనములను దొలగించుటకు

వి. జె. పటేలుగారిచిట్ట

ఫిల్లీ, ఫిబ్రవరి 10:— నేటి ఉదయమున భారత శాసన సభ తిరిగి సమావేశమయ్యెను. విషయము ప్రతిపక్షమునకు తెల్పుకార్యంతో ముగిసిన అనధికారసభ్యుల చట్టములను గలవు. రిస్కలేషనులను, కఠిననిర్బంధ శాసనములను రద్దు చేయవలయుననియు, క్రిమినలు విచారణలందు కొన్ని ప్రత్యేక సౌకర్యములు అమెరికా దేశపులకును యూరోపియనులకును, సామ్రాజ్యవాదులకును లేకుండ క్రిమినలు ప్రాసీజ్యులొద్ద సవరణ కావలయుననియు మొదటి రెండు చట్టములను నేడంతయు విచారణనిమిత్తము నేటి శాసనసభ కాలముంతయు దీసికొనును. సర్ పురుషోత్తమదాసు ప్రార్థించుచు, (నాగ్యశాసనసవరణచట్టము) శాసనసభకుండు నేడు చర్చకు రావచ్చును. కాని యీ చట్టముపై తెల్పు సభ్యులు బ్రసంగించెదరు గాన చట్టమును నేడు పరిష్కారము గా విం చుటకు వీలు లేదు. మాన్సి నెలొఖరుగల అనధికారచట్టములను చర్చించుచున్న నాటికి యీ చట్టమువిషయమైన చర్చ నిర్విఘటనము.

ప్రసిద్ధిపడిన ప్రత్యేక కులములు కలరీయందు నేడుగలరు. భీమగంగవర్షులుగారిపతియును వీరుదొరసానియు, సర్ యం. విశ్వేశ్వరయ్య. (ఆర్థిక విచారణసంఘాధ్యక్షుడు) సర్ ప్రాం సిసుకామమ్, మునిషి యాశ్వరసారసుగారు ప్రసిద్ధ ప్రత్యేక కులము గలరు. (ఆ.ప్రె.)

* * * *

ప్రశ్నోత్తరములు

ఫిల్లీ, ఫిబ్రవరి 9:—గవర్నరుగారి ప్రాతములకును ఉత్తరపు లేకుండ భారత దేశపు యింటి నాకరులు దప్ప)పట్టణములందు కొన్ని ప్రత్యేకములందు నివసించుటకుగాని వర్తకము చేసికొనుటకు ఉండగా దొరతనమువారి కెట్లుగలదు ప్రయత్నించుచున్నదిని నిబంధనల విషయమున నేను శాసనసభయందు నెం 146 ప్రశ్న విషయమై ఉండగా దొరతనమువారు నిర్ధారణముగ నొక తీర్మానమునకు వచ్చిరి భారత ప్రభుత్వమునకు తెలియు నా అని పురుషోత్తమదాసుగారు ప్రశ్నించిరి.

(బి) ప్రైవేట్ వాస్తవమైన దెనచో ప్రభుత్వమువారి విషయమున స్టేటుమెంటు యొప్పుడు దెల్పవలయునని దెల్పదరా?

ప్రశ్నయొక్క మొదటి భాగము సత్యమని అంగీకరింపబడినది. రెండవ భాగము విషయమున గౌరవనీయ సభ్యుడు తెల్పిన నిబంధనలు దానికింద ప్రకటింపబడిన ప్రకటనలను ఉండగా ప్రభుత్వము రద్దుగావించెను.

పదియవ తాళిఖన తులాంధి కలపు దినమున సభ్యులు సమావేశమయ్యెదరా యని సర్ అల్లెగొండరు మడ్డిమెనుగారు తెలిసిగొనగోరి. 9 వ లేదిన కలపు. చంద్రోదయమునబట్టి 11 వ లేదినగాని 12 వ లేదినగాని వచ్చాడు కలపు దినముగ చూడబడును. తులాంధి కలపు దినమున శాసన సభ్యులు సమావేశమగుటకు ఆక్షేపణలేదని తెలియుచున్నదని సర్ అల్లెగొండరు మడ్డిమెనుగారు తెల్పిరి.

ఈ విషయమై పార్టీ సమావేశమందు విచారించబడ ముగా దినములను కలపు దినములకు జూడబడినవియునని నిశ్చయింపబడినది గంగాచార్యులు గారు నడిపిరి.

రైల్వే ఆదాయపత్రముపట్టికను జర్పించుటకును ట్రాంట్సు గోరుటకును ప్రభుత్వ మేదినమును ప్రత్యేకించెనని రంగస్వామి అయ్యంగారు రామచంద్రరావు గారు గౌరవోత్తమసభ్యుడు ఆదాయపత్రముపట్టికపై సామాన్యచర్య గానియును కొకదినము నీయబడునని దెల్పెను.

ఆమోదించబడిన చట్టములు

సెలెక్షన్మిటివారితే సవరణ గావించబడిన రీనిని భారత సైనికుల వ్యాజ్యముల సవరణచట్టమును భారతశాసనసభ చర్చగావించకయే ఆమోదించెను. ప్రత్యేకపు మరతులపై సైనికులగు నున్న భారతీయులను సివిలు రివిన్యూ లావాదేవీలనుండి రక్షించుటకు యీడ్చివలయునని ప్రత్యేక యోర్నాల్లు చేయబడినది. కేపటివరకును అసంపూర్ణముగా నిర్వహింపబడినది. వివాహాంతములలో గూడిన అధికమును అనధికారచట్టములను కేపటి భారతీయులనుగలవు. (ఆ.ప్రె.)

రాజకీయపక్ష సమావేశములు

స్వరాజ్య, స్వతంత్రపక్షములు

కార్యనిర్వహణసభ్యుల సెన్సుకొనుట

ఫిల్లీ, ఫిబ్రవరి 9:— భారత శాసనసభయొక్క స్వరాజ్యపక్ష సమావేశము నేటి మధ్యాహ్నము జరిగెను. పండితమోతీలాలు నెహ్రూగారు పక్ష నాయకుడుగను, వి. జె. పటేలు గారు డిప్యూటీ నాయకుడుగను సమావేశమందు సెన్సుకొనబడిరి. ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు, నీలకంఠదాసు గారు కార్యవర్గులుగను, హరకరనాథ మిత్రగారు కోశాధిపతిగను, యస్. సి. కల్యాణగారు, సామియల్లాఖానుగారు పార్టీ విప్లులుగను (whips) ఎన్నుకొనబడిరి. తైన దెల్పబడిన వాడుగా గోస్వామిగారు, అభయంకరుగారు, మహమ్మదు మసీగారు, ద్వారక ప్రసాద సింహ గారు కార్యనిర్వహణసభ సభ్యులుగ గలరు.

స్వతంత్రపక్షము

ఫిల్లీ, ఫిబ్రవరి 9:— భారత శాసన సభయందు గల స్వతంత్రపక్షమునందు సమావేశమై యం. ఎ. జిన్నాగారిని అధ్యక్షునిగను ఎన్నుకొనెను. పండిత మహాహాసమాలవ్య, టి. రంగచారి కె. సి. నియోగి, సర్ దారు గలాబుసింగు, రాజగుజ్జు పురు ఆరీఖానుగారు కార్యనిర్వహణ సంఘసభ్యులుగ నున్నారు. సర్ పురుషోత్తమదాసు తాకుర్చీదాసుగారు కోశాధిపతిగను బి. వెంకటకవిరాజుగారు కార్యదర్శిగను బి. దాసుగారు మణ్యగం చెట్టిగారు విప్లుగను యెన్నుకొనబడిరి. (ఆ.ప్రె.)

జి. సి. బి. ఎ. కార్యదర్శి

అఖిలబర్మా బౌద్ధసన్యాసుల సంఘతీర్థాగమున కంగీకరించుట కొడంబడుట

రంగూను, ఫిబ్రవరి 9:— జైనము కాంసిలు ఆఫ్ బుడ్డిస్టు ఆఫ్ సోమెస్ (జి. సి. బి. ఎ) యొక్క హేల్త్ గుపుగా (శాసనసభ బహిష్కారపక్షము) కార్యవర్గులుగ యు. పుగారు (తారవాడి) యు. చిట్టో హేల్త్ గు గారివలె అఖిలబర్మా బౌద్ధసన్యాసుల సంఘముయొక్క తీర్మానము ప్రకారముగ వర్తించుటకు ఖరారు నామపై సంతకము చేసిరి తెలియుచున్నది. (ఆ.ప్రె.)

బ్రిటిషు సామ్రాజ్య ప్రదర్శనము 1925-న సంవత్సరమునందు బర్మాపార్లమెంటు

రంగూను, ఫిబ్రవరి 9:— 1925-న సంవత్సరమందు సీమలో నాచింపబడు బ్రిటిషుసామ్రాజ్య ప్రదర్శనమునందు సానిక ప్రభుత్వము పాల్గొనకుండుటకు నిశ్చయింపబడినది సప్తముగ తెలియుచున్నది. ప్రదర్శన కమిషనరైన నైమగారు గురువారమునాడు బయలుదేరి యింగ్లాండుబోయి, కట్టడములు యితర వస్తువులు అమ్మికనెడరు. (ఆ.ప్రె.)

తిరువాన్కూరు సంస్థాన శాసనసభ

తిరువేండ్రము, ఫిబ్రవరి 9:— సభలో ప్రశ్నలకును బదులను సమర్పించుట, యంత్రోగీయుల మూర్ఖములగుట యాలోచించిరి. ఈవిషయమును సంప్రద్యముగ గ్రహించుట కొక యుపసంఘ మేర్పాటు చేయుటనుగూర్చి, దినముతయు వివారపర్చిరి. సాయంకాల మయిదుగంటలకు ఓట్లనుదీసికొనునయ్యెను, ప్రతిపక్షము తనతీర్మానము నుపసంహరించుకొనెను. అధ్యక్షుడు యంత్రోగీయుల తప్పుడుప్రోవల నణచుటకు ప్రభుత్వమునా కొక విధానము నాలోచించు చున్నారని తెలుపుటచే నీతీర్మానము సంతకంబయినది.

పీఠము

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 9:— 'మేంటు' యనునొక లండను రెవ తేటి తపాలతో మాన్వెల్సుకేపు అదివారము రంగంబుకు వదలెను. లండను 29వ తేటి తపాలతో 'జేవస్టా' యొక అదివారము రాత్రి, యేడెను రేపు వదలెను. బొంబాయి కి మక్రవారమువచ్చును.

మంగరాష్ట్రీయ మహాసభ

దేశబంధు దాసుగారిని అధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనిరి ఫరీదుద్దూలో జరుగనున్న రాష్ట్రీయసభకు దేశబంధు దాసుగారిని అధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనుటకు కలకత్తా నగరమున రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ జరిగినది. తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా ఆమోదించబడినది.

ఫిల్లీ ఐకమత్య సభ

ఇండియా ప్రీప్రెసువారి ప్రకటనము

"హిందువులను మహమ్మదీయులను గూడ చాలపట్టుబట్టి భావించిరి. ఎవరునుగూడ త్యాగమునుచూపుట కొప్పుకొనలేదు. అందువలన కొద్దిమంది ముఖ్య నాయకులసభ జరిగినది. మహమ్మదీయుల పక్షమున జిన్నా, రజాఅలీ, జాఫరాల్ ఖాను గార్లు మున్నగువారును హిందువులపక్షమున లాలాఅజిత్ సిరాం నండిత మదకమోహనమాలవ్యా, ఎం. ఆర్. జయకరు, ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు, డాక్టరు మోంజీ, జయరాం దాసుదొలతు రాం గార్లు మున్నగువారును మాబలారీరి. మహాత్మాగాంధీ, పండితమోతీలాలు నెహ్రూ, హశీం అబ్దుల్లాఖానుగారు ముఖ్యులు గానుండి చాలపనిచేసిరి. మహమ్మదీయులలో అతిపాదులు ఒక మొట్టుదినబడగా హిందువులు ముఖ్యవిషయములలో గూడ మనముత్యాగమును చూపుటయో జరిగినగాని అనుకూలముగ నుమాధానము కుదరదు. సమాఖానము భువర్షులైనని మాత్రము రెండుమతముల నాయకులుగూడ ఆర్యుధికుముగనే కొడుకు న్నారు. అనేకవిధి తిరుతల నూచనముచేయుడెను. వానినన్నిటిని సాకల్యముగా చర్చించిరి. రెండుమతములవారి జనసంఖ్యనుబట్టిగాక ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించిన ఓటరులసంఖ్యను బట్టియే స్థానములను నిర్ణయించుట నెవరైన నిబంధన నూచించిరి. దీని నామోదించినచో పంజాబులో మహమ్మదీయులకుగల సంఖ్యాధిక్యత తగ్గిపోవును. అచట వారి జనసంఖ్యనుబట్టి ఓటరులసంఖ్య నిర్ణయింపబడలేదు. ఏదోయొక అష్టత నేర్పరచి దానినిబట్టి స్థానములను నిర్ణయింపదగునని యింకొకరనిరి. నూలువడకుటనే అష్టతగా నేర్పరచిన మంచిదని మహాత్ముడు నూచించెను. దానికందదను సమ్మతించలేదు. అట్లులేన చదువుట ప్రాయము గణితము నెరుగుట అనునవి అష్టతగ నుండదగునని మహాత్ముడు నూచించెను. దీని నామోదించినచో మహమ్మదీయులు తమవారిలో విద్యను బాగుగా వ్యాపింపజేసి సంఖ్యను నృద్ధిచేయుగలుగుదురు. సంఖ్యాపరిమితిని ప్రభుత్వ చట్టములో నిర్ధారణచేయుండ కాంగ్రెసు మహమ్మదీయ సంఘములవారు కలిసి నిర్ణయించి ఎన్నికలసమయమున దానిని ప్రకటింపదగును. చట్టములో నొకసారిచేర్చినచో మరల దానిని మార్చుట కష్టమునను. మరయు దీనివలన కాంగ్రెసు మహమ్మదీయ సంఘములకు సమాకార మధికమునని మరయొకరు నూచించిరి. క్రైస్తవసంఘము పక్షమున దత్తాగారును అంగ్లోయిండియనుల పక్షమున కల్పలు గిడ్డీ గారును చాల ఉదారభావము ను చూపించిరి. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముండగూడదనియే తత్తాగారు నడిపిరి.

పంజాబు వంగరాష్ట్రీయలలో మహమ్మదీయుల జనసంఖ్య హెచ్చుగాన నచట చారికి హెచ్చుస్థానముల నొసగుటకు హిందువు లంగీకరింపవలెను. ప్రత్యేక నియోజక వర్గమును గోరక ముక్తమనియోజక వర్గమునకు మహమ్మదీయు లంగీకరింపవలెను అనునది వాదసారాంశము.

ప్రావ్యాణేతరుల ప్రతినిధిగా రామస్వామి మొదలగు గారు వెళ్లిరి. ఆయన యిప్పుడు మిన్నకుండెను. మహమ్మదీయులస్థానములు నిర్ణయింపబడినవిన్నట్లు తమ విషయమునుగూడ నిర్ణయింపవలెనని వారు కోరెదరు.

అనివిసెంటుగారి చిత్తుముసాయిదాలో గానుస్వపరిపాలనమును గూర్చిన ప్రధానభాగమును ఉపసంఘమువారు రద్దుపరచిరి. మరల నిపు డాభాగమును ప్రాయశుభింపిచ్చినది. ఆపనిని శ్రీనివాసయ్యంగారు చూచుచున్నారు అని యీ తంతివార్త లోనున్నది.

ఈ (ప్రీప్రెసు ఆఫ్ ఇండియా) సంఘమునకు ఎన్. సదానందుగారు సంపాదకుడు. కార్యనిర్వహణ బొంబాయిలో ఫోర్టు దలాలుస్ట్రీటు, అడ్వోకేటు బిర్డింగ్స్లో నున్నది.

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 9:— రెవారుకాంగ్రోకీరీయంగు కంపెనీ లిమిటెడు (నకమీద సామానులనుదీసికొని బోటుల కేర్వడిన వర్తకసంఘము) లో వాటాజారుడొకడు ప్రధానవ్యవస్థాపకుడు (మేనేజింగు డైరెక్టరు) 1917 సంవత్సరపు టాదాయవ్యయపట్టికయందు తప్పులనువాసి మోసగించెనని, ప్రధానవ్యా యస్థానమున దావాదెచ్చెను. న్యాయాధిపతి ముగ్గాయిని నేరముగా భావించి రు 200 లు జరిమాన్యనను, రెక మూడు శేరి కారాగారవాశమునైనను విధించెనని.

బాపట్ల తాలూకా వోటర్ల సభ పామ్మరు

పామ్మరులో నిర్వహించిన పాపట్ల తాలూకా వోటర్ల సభ పామ్మరు యూనియన్ జోన్ల ప్రెసిడెంట్లు శ్రీయుత దావులూరు పట్టాభిరామయ్య పంతులుగారి డి. డి. డి. క్రింద బాపట్ల తాలూకా వోటర్ల సభ జయప్రదముగ జరిగినది. చాల చోట్లనుండి పురూరు 150 మంది సభకు దయజేసిరి. కాని అనుకూలించిన మంది రాలేదు. కాననసభ్యులలో జూగర్లమూడి కుప్పస్వామి చౌదరి, పిల్లలమర్రి ఆంజనేయులుగారును దయ చేసిరి. ప్రభుత్వమున మండున వేంకయ్యగారు (దండమూడి) దావులూరు పట్టాభిరామయ్యగారిని సభకు అధ్యక్షత వహింపుమని కోరిరి. మాధవపెద్ది లక్ష్మీనరసయ్యగారు (బ్రాహ్మణ్ కోడూరు) ఆమోదించిరి. సభ్యుల కరతాశస్వనలమధ్య పట్టాభిరామయ్యగారు రధ్యక్షితులహించి సభాద్వేష్యమును వెల్లడించిరి. ఆపిదప పెద్దచెరుమూరు వాస్తవ్యులను శ్రీ కోన వేంకట రాయశర్మగారు వోటు-వోట్ల సభ్యులను ప్రతినిధుల కర్తవ్యమునుగూర్చి యావస్థసంబంధము నాంగ్లదేశములలో జరుగుచు ర్యలను వివరించి రాబోవు యెన్నికలకు స్వరాజ్యపార్టీ వారి నేయెన్నుకొనుదని ఘనము రోగంటకాల ముపన్యసించిరి. తరువాత రైతుల దుస్థితిని గూర్చి మండున వేంకయ్యగారు (దండమూడి) ఉపన్యసించిరి. అప్పిట్ల ఫిర్యాదకర్తలైన తాలూకా బోర్డును ఎన్నుకొనబడిన ఇనగంటి వేంకటప్పయ్యచౌదరిగారు తనఫిర్యాద ప్రజలంపున తాను చేసిన పనినిగూర్చి యుపన్యసించిరి. తాలూకా బోర్డులో ద్రవ్యము లేనప్పుడు దానుపార్టీ వారు వచ్చినను చేయునదిలేదనియు, కాబట్టి తాలూకాలో కోరికోడను వేయాలనియు ప్రాతినిధ్యము బాగుచేయవలయు గట్టిగాను త్యంతముగనుజెప్పిరి. అందుకు నాగర్లమూడి సుబ్బయ్య చౌదరిగారు (పాలపల్లె) ఇనగంటి వేంకటప్పయ్య చౌదరిగారిట్లు త్వరపడిమాట్లాడుట బాగులేదనియు వోట్ల ప్రతినిధులను అడిగినప్పుడు సౌమ్యము గను యుక్తియుక్తముగను జవాబుజెప్పట అగత్యమనియు జెప్పి పామ్మరు డివిజను అందుముఖ్యముగా పెదనందిపాడు ఫిర్యాదులను ఇంకనితరగ్రామములనున్న బాపట్ల తాలూకా నుండి విడదీసి తెనాలితాలూకాలో జేర్చుటలను అచ్చటి ప్రజలకు గలుగు యిబ్బందులనున్న నష్టములనున్నచక్కగా వివరించి అట్లుచేయుట అక్రమమని అన్యాయమని ఆ ప్రజలందరు భావించుచున్నారు. కాబట్టి వారి యభిప్రాయమును నేనిచ్చట వెల్లడించుచున్నానని జెప్పిరి. వీరి యుపన్యాసము సభ్యులను సంతోషపరచినది. తదుపరి బాపట్ల తాలూకా బోర్డును ఉపాధ్యక్షులను ప్రస్తుతము అధ్యక్షులగునన్న శ్రీ కోన వేంకట్రావు పంతులుగారు తాలూకా బోర్డు పరిపాలనమునుగూర్చి మాట్లాడుచు జేయవలసిన పనులు చాల గలవనియు నందుకు ద్రవ్యమున సరమనియు దానికిగాను మీరు సరియను ప్రతినిధులనంపి వారి ద్వారా పనిచేయించుకొనుట అవసరమనియు ద్రవ్యములేనప్పుడు త్రొత్త పన్నులను విధించుకొనవలసి వచ్చినను వెనకంజ వైజక మీరిచ్చు పన్నులను దుర్వినియోగము చేయుచున్నారా లేక సద్వినియోగము చేయుచున్నారా ప్రజల యుపయోగము కొఱకు వినియోగ పడుచున్నదా? లేదా యని మీ ప్రతినిధుల ద్వారా కనుగొని పనిచేయించుకొనిన బాగుండునని చక్కగాను సౌమ్యముగాను మాట్లాడిరి. పేరాల వాస్తవ్యులకు పి జాగ్రత్తరక్షణ గూర్చి ప్రస్తుత వేళికి ప్రజల పన్నుక్రమమును గూర్చి యుపన్యసించిన వెనక వీరాల వాస్తవ్యులను ఎన్. పి. రాములు ప్రెసిడెంట్ గారు దానుపార్టీ వారు కాననసభ్యులలోను స్థానిక సంస్థలలోను సభ్యులగునండిన నెట్టి ప్రయోజనముండునో ఏమిపని జరుగునో వివరించుచు ఇనగంటి వేంకటప్పయ్య చౌదరిగారు దానుపార్టీ వారు కాననసభ్యులలోగాని స్థానిక సంస్థలలో గాని సభ్యులుగనుండిన ప్రయోజనములేదని చెప్పినదానిని విమర్శించిరి. అంతట కాననసభ్యులను జాగర్లమూడి కుప్పస్వామి చౌదరిగారు తాము కాననసభ్యులమందు జేసిన పనిని వివరించునప్పుడు సభ్యులలో నొకరు తాము ఎన్నికల సమయమున ఖద్దరు ధరింతుమని యొకపత్రమును ప్రయింపి వాగ్దానము జేసినారే అనాగ్దానమును గూర్చి యెట్లు చేసినది ప్రశ్నింపగా అది ఆచారానుసారముగ నుండవలయు ననుట మంచిది గాదనియు వ్యక్తిస్వాతంత్ర్య మునసరించుచును బ్రశ్నించుట కూడదనియు జెప్పచు వ్యక్తిసంబంధముగ మీరు పార్టీ నిర్ధారణ చేయకూడదనియు నెడో యొకరూపముగ నుండవల

యుననియు ననిరి. అంతియేగాక పామ్మరు డివిజను తెనాలి తాలూకాలో కలుపుట అక్రమమనియు ఈవద్దటి బంగారా దేశపు విభజనవంటిదనియు కావున తమ అసమ్మతిని బాపుచు న్నాననియు జెప్పిరి తరువాత పి ఆంజనేయులుగారు తాము కాననసభ్యులలో జేసిన సేవ స్వల్పమనియు దానినిగూర్చి చెప్పుటకు కాలదనియు జెప్పచు ఆస్వల్పపుపనినే వివరించిరి. తాలూకా బోర్డు మొంబరుగనున్న పాములపాటి వేంకటప్పయ్యగారు తామిసభకు రాజాలక పోతిననియు సభవిజయప్రదముగ జరుగు గాక యనియు (బ్రాసిన యుత్తరమును అధ్యక్షులు చదివి విని పించిరి.

తీర్మానములు

(1) ఈసభకు ఆహ్వానించిన కాననసభ్యులలో పిల్లల మర్రి ఆంజనేయులు, జాగర్లమూడి కుప్పస్వామి చౌదరిగారు ను తాలూకా బోర్డు మొంబరులో ఇనగంటి వేంకటప్పయ్యచౌదరి, నూరునగుంట అప్పారావు, వైకుంఠపెండెం కోన వేంకట్రావు, నామినేపెండెం మొంబరు రావుల సుబ్బారావుగారును ఆహ్వానమును మన్నించి విచ్చేసినందుల కీసభవారు సంతోషించుచు రానివారికొఱకు విచారపడుచున్నారు:—

అను తీర్మానమును మాధవపెద్ది లక్ష్మీనరసయ్యగారు (బ్రాహ్మణ్ కోడూరు) ఉపపాదించగా జాగర్లమూడి సుబ్బయ్యచౌదరిగారు ఆమోదించిరి. అంతటసభ్యులలోనొకరగు రావుల సుబ్బారావుగారును అధ్యక్షులను వ్యతిరేకముగ మాట్లాడి 'రానివారికొఱకు విచారపడుచున్నార' అనునది తీసివేసి "ఆహ్వానమును మన్నించి విచ్చేసినందులకు ఈసభవారు సంతోషించుచున్నారు." అంతవఱకే యుంచవలయునని సవరణ నుపపాదించిరి. ఇట్లు అరగంటకాలము చర్చజరిగినపిదప తీర్మానము నుపపాదించిన లక్ష్మీనరసయ్యగారు వారిసవరణను ఆమోదించి అట్లేముపపాదించిరి. అవిధముగనే అంగీకరింపబడినది.

(2) పామ్మరు డివిజన్ బాపట్ల తాలూకా నుండి విడదీసి తెనాలితాలూకాలో కలుపుటలను సదరు డివిజన్లోని అన్ని గ్రామములవారికి మితిలేని కష్టములు సంభవించుననియు ప్రభుత్వమువారు దయయుంచి యీ ప్రయత్నమును విరమింపవలయునని యీ సభవారిభిప్రాయపడుచున్నారు:—

(3) ఈ తీర్మానమును తంతివారద్వారా వెంటనే పామ్మరు డివిజన్ వారి అందరితరపున గవర్నరు మెంటువారికి పంపుటకు యీసభాధ్యక్షులను అధికారమివ్వడమైనది:—

(4) ఈ క్రిందివారిని ప్రభుత్వమువారియొద్దకుబోయి పామ్మరు డివిజన్ తెనాలిలో కలుపుటలను ప్రజలకు గలుగు కష్టనష్టములనుగూర్చి వారితోజెప్పి పనిచేయవలయునని యీ సభవారిభిప్రాయపడి యీక్రిందివారిని రాయభార సంఘము నకు సభ్యులుగ నెన్నుకొనుటకు తీర్మానించడమైనది.

1. కాననసభ్యులు మువ్వరును
2. దావులూరు పట్టాభిరామయ్యగారు
3. పామ్మరు వేంకట వాసుమంతరావుగారు
4. నూరునగుంట అప్పారావుగారు
5. జాగర్లమూడి సుబ్బయ్యగారు
6. కరణం చిన్నయ్యగారు
7. కోన వేంకట్రావుగారు
8. రామరాజు చెంమరామయ్యగారు.

ఇంకను జేర్చుకొనుట కధికారమివ్వడమైనది. ఈసంఘమునకు దివాన్ పొద్దురు యతిరాజులు నాయుడుగా రధ్యక్షులగున పిల్లలమర్రి ఆంజనేయులు పంతులుగారు జాగర్లమూడి కుప్పస్వామిచౌదరిగారు సంయుక్త కార్యదర్శులుగనుండి పని చేయుటగాను ఎన్నుకొనబడవలెనని.

(5) కాననసభలోనేమి లోకల్ బోర్డులోనేమి మొంబరుల పరిమితి 3 సం. రమలలో పనిచేయుటకు అవకాశములేనందున 5 సం. రమలుగా మార్పుటకు అవసరమని తీర్మానించుచు న్నారు:—

ఈతీర్మానమునుగూర్చి సభ్యులెవ్వరును తమ యంగీకారముచూపనందున వీగిపోయినది

1. బాపట్ల తాలూకాతరపున బాపట్ల తాలూకా వోట్ల సంఘము అనుపేరుతో నొకసంఘము నేర్పాటుచేయవలయునని తీర్మానించడమైనది. ఇందుకు ప్రాన్సియల్ గా ఈ క్రిందిసంఘము నేర్పరచడమైనది.

1. దావులూరు పట్టాభిరామయ్యగారు
2. రావుల సుబ్బారావుగారు
3. కోనవేంకటరావుపంతులుగారు
4. ఊటుకూర రామయ్యగారు
5. జాగర్లమూడి సుబ్బయ్యగారు
6. పేరాల నాగేశ్వరరావుగారు.

నరసాపురం

అంతర్వేది మహాత్మ్యము

ఫిబ్రవరి 9 — శ్రీ అంతర్వేది సరసింహస్వామివారి కల్యాణ మహోత్సవమును రథోత్సవమును జయప్రదముగా క్రిందటి ఏకాదశిలోజాన జరిగిపోయినది. ఈసంవత్సరము ఏకాదశి రథముచేతనోగాని జనము చాలా తక్కువగానుండిరి. గార్లు మెంటు ఉద్యోగస్థుల తక్కువలకారము క్రిందటి సంవత్సరము ఒకలక్ష యాభైవేలు యాత్రికులు మదింపువేయబడిరి. ఈసంవత్సరము నలభైవేలుమాత్రమే మదింపువేయబడినది. ఈసంవత్సరము పూర్వమువలె కాంగ్రెసువారింటిరులు ఎచ్చటనో కనుబడలేదు. రథమువద్దనున్న గుడిపద్దనున్న కాంగ్రెసువారింటిరు విస్తారము ఉపయోగముగా నుండెడివారు. ఈసారి పాలకొల్లు నుండి పదిహేనుగురు బాలురు స్కూలు వచ్చిననియు వారు యాత్రికులకు చాలా ఉపయోగముగా నుండిననియు వినుటకు సంతసించిరి. మాగ్రామములోను అంతర్వేదిలోనూ పోలీసువారి ఏర్పాటులు మిక్కిలి బాగున్నవి.

శ్రీ దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు

వీరు మొన్న దశమిరోజున వీరాలనుండి అంతర్వేదిపొవు నిమిత్తము భార్య పుత్ర సమేతముగా మాగ్రామము దయచేసిరి. అంతర్వేదినుండి రాజోలువెళ్లి ఆతాలూకాలో సంచారము చేయుదురని తెలియవచ్చినది. గోపాలకృష్ణయ్యగారు పూర్వము వలె అంతర్వేదియందుగాలేదు. అయినప్పటికి రాజోలు తాలూకా వారి ఆహ్వానముమీద వచ్చినట్లు తెలియుచున్నది. అమలాపురం రాజోలు తాలూకాలకు లోకల్ బోర్డులను విడదీయునందుట ఒక అన్యాయము జరుగుచున్నది. ఈరెండుతాలూకాలు రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డులో నున్నవి. రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డునుండి యీతాలూకాలను విడదీయవలెనని ఎన్నిప్రయత్నములు చేయుచున్నను జరుగుటలేదు. పూర్వము మాతాలూకాబోర్డులో నరసాపురం, తణుకు, భీమవరం తాలూకాలు కలసి ఉండెడివి. ప్రజలు కోరినమీదట ఏతాలూకాకు ఆతాలూకాను తాలూకాబోర్డులు ఏర్పాటు చేయబడినది. ఆ ప్రకారము రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డువారు కూడా అమలాపురం రాజోలు తాలూకాలను విడదీయుట విధి. ఇప్పుడు రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డును తిరిగి ఎన్నుకొనబడవలెను. ఈ సందర్భమున తగిన ఆందోళన జరిపి ప్రజలచే కాంగ్రెసు ప్రతినిధులను రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డులోనికి పంపి మెకారిటీ సంపాదించి ఆ బలముచేత వైన చెప్పిన తాలూకాలను రాజమండ్రి బోర్డునుండి విడదీయు ప్రయత్నము జరుగుచుండుటకు వినుటకు సంతసించుచున్నాను. ఈ సందర్భముననే శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్యగారి సహాయమును రాజోలు తాలూకావారు కోరినట్లు విన్నాను. వీరికి ఈశ్వరుడు సహాయపడుగాక! (స్వకీయని లేఖరి)

గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము

ది 15-2, 25 వ తేదీని రాజమహేంద్రవరములో డాక్టరు గురుమూర్తిగారి వైద్యశాల మేడపూదనున్న జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘ కార్యాలయములో మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు గోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘసభ్యుల సాధారణసభయొకటి క్రింద విషయములను చర్చించుటకు కూడ నున్నది. కాబట్టి సభ్యులందరును తప్పక రావలెనని ప్రార్థన.

విషయములు:— (1) బెల్గాంకాంగ్రెసు తీర్మానములు. (2) బెజనాడ ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ తీర్మానములు. (3) ఇతరవిషయములు.

భుమిడిపాటి నల్లనారాయణ కాండ్యరి.

రవీంద్రుని యోగమునము

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 9:— రవీంద్రనాథ ఠాకూరుగారు తడవచదులు, ఫిబ్రవరి 7వ తేదీని పోర్టుపెద్దు పట్టణమునకు వచ్చిరి. భారతదేశము 18వ తేదీ ప్రాంతములనుత్తురు. టాకూరుగారి శరీరస్థితి యభివృద్ధిచొందుచున్నది. బొంబాయిలో కొలదికోజులందురు.

ఇంకను జేర్చుకొనుట కధికారమివ్వడమైనది. ఈసంఘమునకు నూరునగుంట అప్పారావు, ఇనగంటి వేంకటప్పయ్యగారు కార్యదర్శులుగ నెన్నుకొనబడమనె. ఇది అధ్యక్షులచే అధ్యక్షులకును సభ్యులకును వందనము లర్పించుటతో సభముగ పుట్టినది.

(సంత) దావులూరు పట్టాభిరామయ్య, ప్రెసిడెంట్.

బంగారు వెండివగైరావిలంబోటీను

తిరుమల తిరుపతివగయిరా దేవస్థానములలో 1924 వ సం॥ దినంబునెల మొదలు 1925 వ సం॥ జనవరి నెల వరకు వచ్చిన బంగారు నగయిరావస్తువులు యిదివరకు కనుపరచిన వాటిని 1925 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 23 వ తేది సోమవారం పగలు 12 ఘంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానావద్ద ఆదినమున్ను తరువాత యేలం పూర్తి అయ్యేవరకు ప్రతిదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలం చేయబడును. యేలంలో సవాలుచేయకోరు పారుదేవస్థానంకచ్చేరిలోముందుగా రూ॥ 100-0-0 యలు ధరావత్తుకట్టి యేలంలో సవాలు చేయవలసినది.

యేలములో సవాలు ఖాయపరచబడిన విషయమును గురించి శ్రీ విచారణకర్తలు వారి మంజూరు పుత్రపు సాదరైన తేది లగాయతు 30 దినములలోపల సవాలు మొత్తమును చెల్లించి లాట్టును పుచ్చుకోవలయును. అట్లు వాయిదాలోపల తిసుకొననియెడల వాయిదా మీటినతేది లగాయతు 30 దినములవరకు స॥ లాట్టును, అమానిత్తులో ఉంచడమగును. అట్టిరోజులకు దినం 1-కి లాట్టు 1-కి రూ॥ 2 యలు జరిమానా చెల్లించి లాట్టు పుచ్చుకోవలయును. అందుకు తప్పినయెడల స॥ లాట్టును మరుయేలం వేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగే నష్టమును క్రమ ప్రకారం అసలే సవాలుదారువద్దనుంచి వసూలు చేయబడును.

(1) బంగారు ధాపా 1.కి 83 కులములకుండున	రూ॥ 529
(2) బంగారు నాణ్యములు లాట్టుగా రకములు	8
(3) వెండి ధాపాకు 1000 కులములకుండున	రూ॥ 2186
(4) వెండి నాణ్యములు లాట్టుగా రకములు	2
(5) హరికూపాయలు	రూ॥ 1555
(6) తేగడరూపాయలు ధాపాకు 1000 వంతున	రూ॥ 1169
(7) తేగడనైసాలు వకలాట్టుగా	రూ॥ 210
(8) తామ్రము వకలాట్టుగా	రూ॥ 527
(9) రాగవగైరా పాత్రలు వకలాట్టుగా	రూ॥ 89
(10) వస్త్రములు వస్త్రాలు	...

తిరుమల శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి తేరు పాతబహుగుడ్డలు సహా తేదిన యేలం చేయబడును.

దేవస్థానం అఫీసు శ్రీమహాంతు ప్రయాగ దాన్ జివారు తిరుపతి. 10-2-25 విచారణకర్తలవారు.

తిరుమలవాయువుకు ఆమోఘమైన నివారిణి

నాకు గడచిన మూడు సం॥ రముల నుండి నాకీరము నందున్న కీళ్లన్నిటియందును తిరుమలవాయువుచేత శీతమైనట్టియు, సహింపరానట్టియు బాధయందైనది. అందుచే నాకు ఆ శీత లేకపోవుటయే గాక నిద్రలేకనే తీరేక రాత్రులుగడచినవి. నాబువుగూడ తగ్గెను. నాయెముకలు అన్నియు బాగుగా కంకాలమువలె అగపడుచుండెను. నేను బ్రతుకుచున్న ఆశీర్వాద లేకపోయెను. ఇంతటి బాధతో జీవముతో నుండుట కంటే మరణించుట మేలని కొన్ని వేళలందు నాకు లోచించుచుండెను. నేను అనేక వి. ఎస్. ఎస్. పరీక్ష నిచ్చిన ఘనకైదుల యొద్దనుండి కూడచికిత్స చేసికొంటిని. తరువాత తాత్కాలికమైన గుణముగూడ లేకపోయెను. నాఅధ్యక్షవళిమైన ప్రస్తుతము చెన్నపురము, బార్డోలాన్, ఆర్మీనియన్ వీధిలో నెం 72 రు యిం టిలోనున్న పండిత స్వామి శీనివాస ఆశ్రమం గారివద్ద చికిత్స చేయించుకొనవలెనని నాకు ఆకస్మాత్తుగా లోచించినది. ఆ ప్రకారము తత్కాలము బార్డోలాన్ చికిత్స పొరంభించితిని. అతి స్వల్ప కాలములోనే అనగా 20 దినములలోనే నావ్యాధిని వారు తీర్చిదిద్దెనుగా బాగుదెలిసిరి. ఇప్పుడు నేను మాతముగా మారినది. మునుపటి ఆరోగ్యము పుష్టికలిగింది. నాబువుగూడ విక్రీరి పోయెను. 29-1-25 గానీ యిదిగూడ మిన్న. యు. పోలెండు, ఎల్లెన్ బద్ద ఆరథూన్ రోడ్డు, రాయపురము, మద్రాసు.

ప్రథమాఖిల యాజ్ఞవల్క్య (కణ్వీయ) మహాజనసభ

(విలేఖరి)

దేశవాద, ఫిబ్రవరి 7:—ప్రథమాఖిల యాజ్ఞవల్క్య (కణ్వీయ) మహాజనసభ దేశవాదపురము దారవతాగిరిగుండును. ప్రతిష్ఠాగల ప్రతినిధులనేకులు, 200 వారీవాలుల సహా సభలంకరించిరి. యోగీశ్వరయాజ్ఞవల్క్యని బ్రాహ్మి చుట ప్రథమమందు జరిగెను. పిమ్మట యాచార్యసంఘాధ్యక్షుడు యద్దిహూర నారాయణరావుగారు మాతృమన హృద్యమమన సుపన్యాసమునం బ్రతినిధుల నాహ్వానించిరి.

పిమ్మట బరంపురమందు గవర్నమెంటు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుగానుండి, విశ్రమించిన వరహగిరి జోగయ్య పంతులుగారు రధ్యక్షులుగూడ నెన్నుకొనబడిరి. తన్నాపదవికన్నుకొనినందులకు సభికులకు గృతజ్ఞతఁ దెలిపిరి. ప్రథమమున వివాహసంస్కారకా శేఖండగుటను, విశేషయాత్రాను కూలుండగుటను, పూర్వాచార పరాయణుండ గాకుంటుమియు, నీపదివి కసమర్థుడనియు నీస్థాన మాక్రమించుట కంగీకరింపలేదని తెలిపిరి. కాని సాంఘిక సంస్కరణములపయి యభిప్రాయమును నిర్వచముగ దెలుపవచ్చుననియు సభవా రానూచల కంగీకరింతురనియు గాక యధ్యక్షుడు కార్యక్రమముమాత్రము సాగించుటే యనియు వినిధివిషయములపయి వేర్వేలభిప్రాయములు వాదములను నడుపుదురనియుఁ దెలుపుటచే తానీపదవి కంగీకరించిననియు తెలిపిరి.

పిమ్మట యధ్యక్షుడు సభాశీయములగుర్ని ప్రసంగించుచు యాధ్యాత్మికార్థిక నైతిక విజ్ఞాన ప్రాప్తి లమే యని జెప్పిరి. సాధారణముగ యూహించునటుల మత మనగా గ్రంథపఠనముగాక, సర్వేశ్వరు నెఱుంగుటయే దెలిపిరి. కాని తాలపు సకములు తెత్తువిషయముల గుర్ని చర్చించుచున్నది. నిజమును మతగ్రంథములు మానవునకు, పరమాత్మునికి గలగుసంబంధములు దప్ప, తదితరము లుండవనిరి. నైతిక విషయ లిమిడ్లు, భగవద్గొప్పిధ్యముఁ జేరటకు సౌలభ్య మేర్పడుటకు నియు, సాంఘికవ్యవహారములం జూచుటకు, ప్రజలను హద్దుమీఱకుండునటులఁ జేయుటకు నియుఁ దెలిపిరి. భగవంతునిఁ దెలిసికొనుటకు మతమునభిన్నదిబడదు, నార్థిక, సాంఘిక విషయములను విడచివలయుననిరి.

కాస్త్రములం జర్పించుటకు దానసమర్థుడనియు, పండిత మాన్యుల కావిషయము వదులుదననియుఁ దెలిపిరి. యాజ్ఞవల్క్య, మైత్రేయ, కణ్వలసంకలన క్లాఫించిరి. ఉద్భ్రంఘములు నచ్చొత్తించుటకు, వేదములను, సంస్కృతముఁ జెప్పవారాలల ప్లాపించుటకు, యువకులు కొంతకాలమును మతవిషయమందు గూడ జెట్టుటకును, తలితండ్రులు పిల్లలకు సంధ్యాదికములలవాటు చేసి యాధ్యాత్మికచింతన కలవాటుచేయుటకును, నూచించిరి.

సాంఘికవిషయములం జర్పించుచు మానవశేషయే ప్రధాన ధర్మనియు ప్రస్తుతము సంఘముందున్న చెడుగులం బోగొట్టు కొనవలయుననియు, ప్రజల నజ్ఞానాంధకార విమృశులంజేసి, మానవకల్యాణమునకుఁ దోడ్పడవలయుననియు, ప్రస్తుతము సభ ధనలేమిచేందుచున్నదనియు, నిధినిబ్రోవుతేమవలయుననియు సంఘాభివృద్ధికి, విద్యాభివృద్ధికి వచ్చింపవలయుననియు, ప్రస్తుతము సంఘము చాలదురవస్థయందున్నదనియుఁ దెలిపిరి.

కొంద రీవిధి వర్గములయొక్క సభల నైకమత్యముఁ జేడ గొట్టునని నిరసించురు. కాని న్యాయముగను, సరిగను పనిజేసిన యెడల, వివిధాంగముల బలమును చేనాము నెట్లుబలపఱుతుగ జేయుటకు సహాయపడగలవని తెలిపిరి. ఇతరవర్గములవారియభిప్రాయములను విశాలదృష్టితో జూడవలయునని యుద్ఘోషించిరి.

సాయంకాలము మఱు వంధికోణ వాస్తవ్యులగు పండిత శివనాథకాస్త్రీగారి యధ్యక్షత్వంబు గూడెను. కణ్వసిద్ధాంతముల విశిష్టగా బ్రచారమొనరించుటకు సంఘము విశేషపరిశ్రమఁ జేయవలయుననిరి. పిదప పలువురు పండితు లుపన్యసించిరి. నేటికి సభ ముగిసెను.

వివరములు ౧౨ ది గురువారం సాయంత్రమునకే, సభామంతులము, వగైరా చక్కగా 8000 జనముకు సరిపడునట్లు యేర్పడినది. యాదయమునకే తత్సభాధ్యక్షులు, వరహగిరి జోగయ్యపంతులుగారు, సభామంతులముగ వచ్చెనుండిరి. ప్రతిరౌలంబండిమీదను వివిధ దేశములేసరి ప్రతినిధులు యాచరించిరి. ఆది శతాబ్దముం రైశ్మీద, మహారాష్ట్ర, కన్నడ, తమిళదేశములనుండి

యు, నైజాంరాష్ట్రమునుండియు సుమారు 200 మంది పండితులు విచ్చేసిరి. ౧3 ది ఉదయం 2.30 గంటలకు శ్రీ యాజ్ఞవల్క్యయుపాధ్యక్షులు బహుసంధ్రముతో, కాఫీమాలంబున, స్నానములుచేసికొని మొదలిడిరి. ప్రార్థనాసంతరం అచ్యుత సంఘాధ్యక్షుడు కాఖను ఒక్కదారికి తీసుకువచ్చుట విచిత్రమన్నది అని క్లప్తముగ ఉపన్యాసమును జరిగించిరి. తరువాత, వివిధదేశపండితులు, వివిధభాషలు, సభకు అగ్రాసనాశిపతిగ నుండుటకు, దేశవేదాత్మ్యుడు, విద్యాసంపన్నుడు (బరంపురం వ. జోగయ్యపంతులుగారు) తగినవారని చెప్పగా శ్రీ జోగయ్య పంతులుగారు, ఈ సభ ఎక్కడ మతవిషయము గాన తాను తగిన విన్నవించుచు మతజ్ఞానము విహితము ప్రికముల కక్కరకు రావలయుననియు గ్రంథములలో యేదియులుచెప్పియున్నను, దేశకాలముల ననుసరించి, ఆచారములపట్ల, మార్పులుండవలెననిన్ని, అతిశాల్య వివాహములు మానవలెననిన్ని, సయిదయాశ ప్రావృత్తితము అప్పొక్కతా నివారణముల విషయమై, ఋషి స్వతంత్రుడై యెట్లుపకార సంస్కరణచేసెనో అట్లేచేయును 'మాచ్యు' చెను.

అదిగాక యిట్టిసభలు, (sectarian clasmist) వహాస్యపార్థివభలు, దేశమునకు మంచికాదని యనేకులు యందుకు. అట్లుగాను, శరీరములో అన్నిభాగములు సరిగా వృద్ధిపొందవలెగాని, ఒక్కొక్కభాగము, బాగుగనుండి, మిగిలినవి చెడిన అది జబ్బుగాన అది పారబాటు అని చెప్పిరి.

స॥ వ॥ జోగయ్యేశ్వరగారి యాజ్ఞవల్క్య ఋషికి నమస్కృతులతో ఉదయం సభ పూర్తియయినది.

మధ్యాహ్నము తిరిగి శ్రీ శివరామకాస్త్రీ (తంకాపూరు) గారి ఆశీర్వాదముఁజేరి, కాన్యగ్రంథముల ముఖ్యమును గుర్ని ఉపన్యాసములు, తెలుగున, కన్నడమున, సంస్కృతమున జరిగినది.

సుమారు 500 మంది హాజరయిరి.

స॥ వ॥ జోగయ్యేశ్వర కార్యదర్శి.

బీదలఅన్నదానము- సర్వశిధిరాయవరం

గతనెల 29-1-25న ఈపురమున తిల తిండియు కట్టకుడయ్యలేని బీదలకు యాపురపశువుల సంతకయలున గొప్పఅన్నదానము చేయబడినది. ఇదిశరకన్నుడును యిట్టిఅన్నదానము జరిగియుండలేదు. సమీప గ్రామములకు గూడ వందోరా వేయించుటచే చాలమందిజనులు విచ్చిరి. ఈపురము అన్నియోగ్యతలచే రెండవకోసనీమ యన నొప్పుచున్నది. ఈ పురజనులు మిక్కిలి భాగ్యవంతులుగాకుండినను ఏకార్యమునకైననూ బూనికొనిన పట్టినపట్టు విడచువారుకారు. ఏ కార్యమునకైననూ ముందంజ వేయువారు దీనికంతకును కార్యదురంధరులు మిగులభాగ్యవంతులు, పురతపాలా మాప్తయగారగు మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీమద్దా ఈ అప్పలస్వామి నాయుడుగారును, నేనునీ జగన్నాథంపంతులుగారున్న (జమిందారు) ముఖ్యులు,

శ్రీ స్రవ ప్రచారము

కొచ్చిను, ఫిబ్రవరి 7:— పీలవర్స శ్రీ స్రవ మతాచార్యుడును స్కూటకు యాండ్లయ్యుడును గలసి క్రయి స్రవనేవకులు (సర్వెంటుస్ ఆఫ్ ది క్రాసు) అయ సంఘము సేర్పఱచిరి. వీరు నెంటుభాసునును పురాతనసిరియా క్రైస్తవ దేవళమునకు సంబంధించినదై యున్నది. కొచ్చిను సంస్థానముందు, నుత్తర తిరువాన్కూరుందు వీలకుల సేవజేయుదురు. ఒకకాత్రి పాతకాల ముసలివారిఁ జోషించుట, పిల్లలను బెంచుట మొదలగు పనులనుపుడే ప్రారంభించిరి. శ్రీ స్రవ మత ప్రచార మపవిత్రముగ జరుగుటయేగాక ప్రాకృప్తిమ చేయుట యడుగుగ్యమునకుం దోడ్పడునని యూహించబడుచున్నది.

రెడ్డిరాణి సచిత్రమాపత్రిక

సం॥ర చందూరు 3 మత, సాంఘిక, వ్యవసాయక విద్యావిషయములు చర్చింపబడును.

వారకాంత (నాటకము) విలులయు, విటకతెలయు అద్భుతచర్యలు.

బీదవర్ణన చదివితీరవలయును. వెల 12

మిమనానురాగము (చేరుగన్నవల) వెల 12

నరసింహకారికావృత్తి (ఆపస్తంబ గృహ్య సూత్రములకు తెలుగు

తాత్పర్యముగల స్వార్థగ్రంథము) రూ॥ 1-10-0

రెడ్డిబ్రదర్సు రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

ఈయూరియూనియమునోద్భవసభ్యులయొన్నికలను అధ్య
క్షనియొన్నికయు రాగలహార్షివాస మధ్యమున జరుగనుండుట
చేతయూహార్థలయం విషయండు సభ్యులేగాక క్రొత్తవారును
పోటీలేదు వివిధప్రయత్నములు జేయుచున్నారు. అధ్యక్షుని
యొన్నికయు సభ్యులయొన్నికలయనంతరము జరుగనున్నదిగా

ప్రస్తుతాభ్యుదయ శ్రీయుత బి.ఆర్.య్యసాయండుగారిచే వరల యెన్నికని తరిపాలనావిధానమునకు తోడ్పడుట పథ్యంల ధర్మమైయున్నది.

కలరా

ఈయూరిలోని పెద్దపిడి తూర్పుభాగమున యుండిన ఇరకగుడికలలోని కలరా మర్రికి విజృంభించి ముందుమరణించిన ముగ్గురుగాక మరియొకరు కలరావారబడి మరణించిరి. ఇద్దరి కింకను వ్యాధిసోకియున్నది. పాల్కుడిపొట్టమెంటువారు ప్రత్యేక క్రద్దాసక్తులతో ఏమోమందులిచ్చుచున్నారని వ్యాధి తగిలిన ప్రతిగునిషియు చచ్చుచున్నందుల కెంతయు జింతింపబల నెవచ్చుచున్నది.

పంద్యపరి (బాపల్లె తాలూకా)

శ్రీచాడేశ్వరీ వరప్రసాద విద్యానిలయ సమాజము మహాజన సభ

తేది 30-1-1925, 31-1-1925 తేదీలన సాయంకా కాలము ముర్రాశ్రీ బండ్ల బసయ్యశ్రేష్ఠిగారి భవనమునకు పండ్లపల్లి యూనియన్ బోర్డు ప్రెసిడెంటుగా రగు ముర్రాశ్రీ బోసుపల్లి కోటివాగయ్యగారి ఆధిపత్యముక్రింద సభలు జయప్రథముగా జరుపబడెను.

తిరుచినాపల్లి వాస్తవ్యులు ద్రావిడభావ (దేవాంగ విత్ర) పత్రికాధిపతియగు శే. వి. యం. లక్ష్మణయ్య దేవాంగ పంచమలను గురించి యీమరములు పూర్వకాలముకంటె యిటీవల చాలా హింసెలిగాయున్న విషయములను గురించిని యీమరములకు గుంతులు నివాసములను దత్తమండల దాన కళానిపులును అగు ముర్రాశ్రీ రావుసాహెబ్ యం. హంపయ్యగారు జనర్లిన వుపకారమును గురించిని ఆచార వ్యవహారములను గురించిని నాగరిక తన గురించిని, వైసమాజస్ పేరిటగల పగటి పాకాల యున్నా, రాత్రిపాకాలయున్నా, రాత్రి సంస్కృతపాకాల యున్నా వీటిపాకాల గాను వారభిక్షులను సంధానముగజేసి యీసమాజము దినదినాభివృద్ధిగ జరుపుచున్నందులకు సంతోషించుచున్నానని లక్ష్మణయ్యగారు ఉపన్యసించిరి.

తదుపరి ముర్రాశ్రీ గుత్తి యెల్లమందయ్యగారు ఆంధ్ర దైనికపత్రిక ది 30-1-25 న ప్రకటింపబడిన పత్రిక లోని ప్రథమ ఆంధ్రదేవాంగ మహాజనసభ పెద్దాపురమునందు జరుపబడిన తీర్మానములు చదివిరి.

ఆతీర్మానములకు యీసభవారు అంగీకారనూచనను తెల్పిరి.

తదుపరి వీరే యీగ్రామమున జాతీయవిద్య లేమికి చింతించుచూ వృద్ధికాగలందులకు కొరకొనుచున్నానని ఉపన్య సించిరి.

అధ్యక్షుడు సంఘభావమును గురించిని మత, నీతి, జ్ఞాన వాణిజ్య, విద్య, మున్నగువిషయములగురించి విక్సీలి విపులముగా వుపన్యసించిరి.

సభ రెండుదినములు 6 గంటలు మొదలు 8 గంటలవరకు జరుపబడెను. ఈసభకు అధ్యక్షుడు ఉపన్యాసకులు పురపాలకులు దయచేసి సక్రమముగా సభ జరిపినందులకు యీసమాజ వ్ తరఫున నేను వీరలకు అనేకవందన కేరంబు లర్పించుచు న్నాను.

చేరక గురవయ్య, కైలసి.

పెద్దాపురంవార్తలు

వడ్లమూరు రోడ్డు

పెద్దాపురం తాలూకాలో ప్రతిపాడు, కిల్లంపూడి, వీర వరం, గడ్దనాపల్లి, పులిమేరు మొదలగు ముఖ్యగ్రామములనుండి తాలూకాముఖ్యపట్టణమగు పెద్దాపురము వలెనన్న వడ్లమూరునుండి పెద్దాపురముకు రోడ్డులేక నుమారు నాల్గుమైళ్ల మట్టుతిగి సావత్తకోటనుండి రానునవిచ్చుచుండెడిది. దగ్గరమున రాయల్పించిన సమయములందు బండ్లు బోల్తాబొట్టి మునుపులకు ఎడ్లకు అనేక ప్రమాదములు కలుగుచుండెడివి. మా తాలూకాబోర్డు ప్రసిడెంటుకు మ.రా.శ్రీ. తోట వరహ లక్ష్మణయ్యగారు ప్రజల యిక్కట్లను బాప నెంచి వడ్ల మూరునుండి పెద్దాపురముకు మట్టిరోడ్డును కాంక్షనుచేయించి రి. ఆరోడ్డు యీనెల 1 వ తేదీని జిల్లాబోర్డుప్రసిడెంటు క

రా. శ్రీ. మాదిరెడ్డి వెంకటరత్నంనాయుడుగారిచే తెరువబడి నది. ఈ సందర్భమున వడ్లమూరు వంశవద్ద బహిరంగసభ జరిగినది. ఆ సభకు తాలూకాలోని పెద్దరయ్యలు చాలమంది వచ్చిరి. ఆరోడ్డుయొక్క ప్రాముఖ్యతయు తాలూకాబోర్డు ప్రసిడెంటుగారి సమర్థతయు వేళ్ళ కొనియాడబడినది. శ్రీ యంత చావలి లక్ష్మీనారాయణరావుగారు, జొన్నలగడ్డ నుబ్బా రావుగారు మున్నగువారు మ. రా. శ్రీ. తోట వరహలక్ష్మణ గారు విద్యాధికులకాకపోయినను బోర్డుపరిపాలనలో వారుమా పించిన రావకేంద్రపుణ్యమును సంఘభావ సాభాగ్యమును ప్ర జారంజక కార్యములనుగురించియు అస్పృశ్యత నివారణమును గురించియు యుపన్యసించిరి. ప్రజలకోరికపైని జిల్లాబోర్డు ప్రసిడెంటుగారు యీ నూతనరోడ్డుకు కంకర అతిక్రమములో వేయించెదమని వాగ్దాన మొసంగిరి.

కిల్లంపూడి సత్రం

మా తాలూకా బోర్డు రామచంద్ర పురం తాలూకా బోర్డులో విడిచి యు న ప్పటికి రు 74779 లు ఋణము కనబడినవి. అది శేవలము లెక్క పార బాటని యెవరును కనిపెట్టబాలకపోయిరి. వరహలక్ష్మణయ్యనాయు డుగారు ప్రసిడెంటు అయినపిదప వాటినిన్నిటిని పరిశీలించి అ ప్పటిజిల్లాబోర్డు ప్రసిడెంటుగారు మ. రా. శ్రీ. దివాన్ బ హదుర్ దురుశేటి శేషగిరిరావు పంతులుగారి కీయధార్యు కనుపరచి వారిసహాయమువలన బోర్డును ఋణవిముక్తి చేసిరి. అ ప్పటినుండియు సత్రము భూముల ఆదాయము హెచ్చించుట చేత నున్న - వ్యయము మి త ము గా చేయుటచే నున్న, క త్తి పూడి సత్రములకు రు 82,285 లు ఆదాయ ముచేయగలిగిరి. అసామ్యుతో స్థిరపనులను సంపాదించి కిల్లం పూడి గ్రామమందొక అన్న సత్రమును స్థాపించుచున్నార. ఆసత్రమునకుడ యీనెల 7వ తేదీని జిల్లాబోర్డు ప్రసిడెంటు గారే తెలిచెదరని తెలియవచ్చుచున్నది.

వడ్డి శ్రీరామమూర్తి.

చిత్రరచనను గూర్చిన చిత్రప్రసంగము

జి. వెంకటచెలంగారు, ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలలో చిత్రకళను గురించి యుపన్యసించుచు, కామెర్ల రామారావు గారి కళాకాళముగురించి వారి యభిప్రాయమును వెల్లడిజేసిరి. అభిప్రాయ భేదములుండిన నుండవచ్చును. కాని "వారీరచనలు, వేనెరిగియున్న కళాభిజ్ఞులెరి యదరణమునకును బాత్రముల గుటలేదు" అని నిరసనభావముతో మాట్లాడుట మర్యాదగా లేదు. వీరందరి కళాభిజ్ఞుల నెరుగుదురో మాట తెలియదు. కా ని రామారావుగారి చిత్రపులకు, కలకత్తా, బొంబాయి, చెన్న పట్టణము మొదలగుచోట్ల జరిగిన చిత్రప్రదర్శనములో ప్రతిసం వత్సము బహుమానముల నొసంగుచు నేయున్నారు. రాజమ హేంద్రవరములోను, కాకినాడలోను జరిగిన ప్రదర్శనములలో శ్రీఆర్య కుమారచౌదరి గారును, డగ్లస్ దొరగారు కళాకాళిలు డగు. బి. సి. లాగారును కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయోపన్యాస కురాలైన పండిత పైల్లాక్రామరమ్ మొదలగు కళాభిజ్ఞులు రా మాారావుగారి చిత్రపులకు పరిశీలించి వెదటి బహుమానముల నొసంగి సంస్తుించియుండిరి. వీరందఱు వెంకటచెలంగారి దృష్టిలో కళాభిజ్ఞులే లేనివారే కాబోలును! మనదేశపు చిత్ర రచనాకాళమును తెలుపుటకై ఇండియా గవర్నమెంటువా రిచ్చే వెంట్రీ ప్రదర్శనమునకు పంపబడి, అక్కడినుండి కనడా వారి ప్రార్థనపైని ఆదేశమునకు గొనిపోబడిన చిత్రపులలో రామారావుగారి చిత్రపులు పేరెన్నికగనిన వన్న సంగతి పాప ము వెంకటచలంగా తెలుగుగాబోల! ఒకరినిస్తోత్రము చేయద లదినను ఇతరులను దూషించుటకుండుట ధర్మము. అందులోనూ దక్షిణామీందూదేశచిత్రకారులలో నగ్రగణ్యుడని పేరుపడసిన దేశమునందంతట వన్ననల నందుచున్న ప్రఖ్యాత చిత్రకారుని గూర్చి యధార్యమునకు పూర్తిగా వ్యతిరేకమైన నిరసనచేయ నందుట యధర్మమేగాక యనభ్యమనియు గూడ చెప్పకతర్క దు. బొంబాయి క్రానికర్ ప్రతికలో ఈచిత్రకారుని గురించి పొగడినట్లు 8 వ లేదీ ఆంధ్రపత్రికలో ప్రకటింపబడినది ఒక నివృత్తకారి.

దంతశాల హరి

తెల సీసా 1.1 0.8.0. వి. సి. సహా 0.14.0 దంతశాలకు శైర్యము, రహస్యము, పుష్పములు, వడ్లన కలిగిన వంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిగల చోట చూచి చుండులో తడిపి పెట్టిన నొప్పి వెంటనే పోవును. గిలమ్మరాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

చెన్న పురి బజారుధరాలు

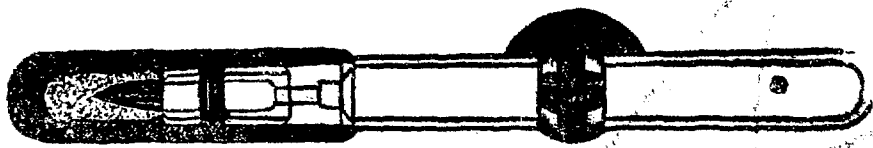
ఫిబ్రవరి 10.వ తేది మంగళవారము

(1) ధాన్యములు			
దశియాలు కా 1.1 క 30.0.0 మొదలు	42.0.0 మొద		
రియ్యము బస్తాలు	మొదలు	మర	
నగున తెనాలి	క 48 గల	క 14.0.0	14.8.0
నెలారి	,, డిటా	,, 15.8.0	16.0.0
పిల్లి	,, డిటా	,, 16.4.0	16.8.0
రాగులు కా. 164 బస్తా 1.1	,, 8.12.0	9.0.0	
నవ్వులు	,,	20.0.0	24.0.0
(2) వన్యధాన్యములు			
కందులు బస్తా 1.1 క 205	క 11.0.0	క 12.0.0	
నెనగలు	,, డిటా	,, 10.8.0	11.8.0
నెనలు	,, డిటా	,, 11.8.0	12.4.0
మినుములు	,, డిటా	,, 13.0.0	16.0.0
ఉలము	క 164	,, 9.4.0	11.4.0
(3) నూనె వస్తువులు			
నవ్వునూనె కా 1.1	క 160.0.0	165.0.0	
నెయ్యి క 1.1	,, 14.0.0	22.0.0	
కొండాపురం శేరునెనకత్తుకా 1.1	,, 55.0.0	60.0.0	
ఇతరకడకము	,,	50.0.0	58.0.0
శేరునెనకూనె గానుక కా 1.1	క 122 మినుక నూనె 118		
అమడము కా 1.1	క 142.0.0		
(4) చిల్లర వస్తువులు			
కాయకనుక కా 1.1	క 155.0.0	160.0.0	
కూరకనుక	,,	180.0.0	185.0.0
మిరకకాయలు(గుంటూరు) కా 1.1	క 129.0.0	140.0.0	
గుంటూరుపొయకట్టు నీలిమండు ములుగు	1.1 క 50,55		
కాళహ నీపొయకట్టు	,,	70, 75	
రెల్లము కా 1.1	క 35.0.0	60.0.0	
చింతమండు కా 1.1	క 30.0.0	49.0.0	
(5) ఇనుము			
వట్ట రకం కా 1.1	క 32.0.0	38.0.0	
చురంక	,,	32.0.0	35.0.0
రవుండు	,,	32.0.0	35.0.0
(6) లోహములు			
నండి 100 కుంటు	క 72.0.0	77.0.0	
బంగారము, కులము 1.1	క 21.8.0	22.8.0	
సవరక 1.1		18.15.6	
ఇత్తడి కా 1.1	క 275.0.0	280.0.0	
రాగి డిటా	క 825.0.0	880.0.0	
అస్కాచక్కెర కా 1.1	క 84.8.0	85.0.0	
(7) రంగులు అలిజరె ను			
అవుకృష్ణుడు	20 డిగ్రీలు	క 70 72.0.0	
తొట్టికృష్ణుడు	డిటా	,,	
సింహం	డిటా	,,	
గురం	డిటా	,,	
(8) దూది			
బొంబా నవ్వుకాయ 1.1		క 320.0.0	
పల్నాడు దూది	,,	క 240.0.0	
(9) నూలు			
కొంబంబుకూర నం 10 1/2 పెట్టె 1.1	క 7.8.0		
మధుర నం 12 1/2 పెట్టె 1.1	క 8.12.0		
పున్నాగు యెనుగ నం 8 1/2 పెట్టె 1.1	క 8.12.0		
అనువాకూర నం 12 1/2 పెట్టె 1.1	క 7.12.0		
నూర్యెనుగ నం 20	క 11.4.0		
బాబా నం 20			
,, ,, 40 పీ లేటి అయినను	క 18.11.0		
గోకా నం 12 1/2	క 9.0.0		
వన్యా నం 24 1/2	క 11.8.0		
14 1/2 క్లెయ్ కడి	క 8.12.0		
నం 20 దెన్ని సింహం యీటె	క 11.4.0		
నం 22	,,	క 11.8.0	
నం 12 1/2 దెన్ని సర్కసు	క 9.0.0		
నం 14 1/2	,,	క 9.4.0	

సుందరి తెలము

దబ్బీ 1.1 నెల యా 0.8.0 వి. సి. 0.13.0 ఒక దబ్బీ తెలము విడుదల కావిన ముఖమున ఏర్పడు మొదలు మచ్చలమానును. ముఖము కాంతివారి, నున్న గా అద్దమువలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి కాంతా లేరును. ఈ తెలము మంచిగావన గలిగి మోగడక నుండును. అమ్మతాంబనం డిపో మదరాసు - బొంబాయి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

గ్రాన
పాళీలు

పాంజెన్ పేనాల బంగారపు పాళీలబడులు యానూతన గ్రానపాళీలు దేశమంతయు వాడకలోనవచ్చును. గ్రాన రూ 14.
గ్రానపాళీల కలము ఒకటూరి సిరాలో ముంచినయెడల రీనిమములవరకు చక్కగా వ్రాయును.
గ్రాన రూ 14. గ్రానపాళీ ఫ్రంజెన్ పేనా రూ 1. దజన రూ 10.
మైలాపూరు విక్టోరియా, ముద్రాను.

కొలదివ్రతులు మాత్రమేయున్నవి, త్వరపడుదు?

ఈసాము గాంధీ వూజానిపికి చేరును మహాత్మా గాంధీగారిచే గుజరాతీలో వ్రాయబడిన ఆరోగ్యసాధనము

(తెనుగున వ్రాయబడినది)

ఆరోగ్యముగా నుండుటకు కావలసిన హంశములన్నియు ఇందు చక్కగా విమర్శించబడియున్నది.
ప్రతి యొక్కరివద్ద ఒక కాపీ వుండితీరవలెను. కొన్ని కాపీలు మాత్రమే ఉండుటచే త్వరపడుట నుంచిది.
ప్రతి 1 కి రూ 0-8-0, 12 కి రూ 4-8-0, 25 రూ 7-13-0. వ్యాకింగు పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.
0-11-0 అణాలు స్తాంపులు పంపిన ఒక కాపీ రిజిస్టరు పోస్టుములముగా పాపబడును.
కావలసినవారు, మేనేజరు, ఆంధ్రవత్రిక, 7 తంబుకెట్టిపిడి, మద్రాసు అని వ్రావయలెను.

కామినియానూనె

వెంట్రు కలే అందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు.

వెంట్రుకలువి ద్వనవుడు ఉడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఉడక మొదలుపెట్టి పూర్తిగా
పాతగును ఆల్లుకాకుండ

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజ
ముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేబాడ్యమున్నను మాన్పి ఈ
దివ్యావధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును.
కబవరీక్షవల్లమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును.
బుడ్డివెల 1 రూపాదయి. 3 బుడ్డఖరీదు రూ 2-10-0.

126

పీచీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

రిజిస్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏమివాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు

అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మన్ని దిశలను వ్యాపించును.
1 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 }

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులము ప్రతిచోటను విక్రయింప
బడునును. లేకున్న సోలువజెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 బాన్సుమకీడు, చౌంకాయ అని వ్రాసిన జడయగలరు.

డైరీబుక్కు (1925) ఉచితము

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయము
అన్ని వ్యాధులకును మలముగా చికిత్సచేసికొనవచ్చును.
(ప్రతిగృహమందును, ప్రతివైద్యునియొద్దను యూరడవగినది.)
1 భాగం రూ 1-4-0, 2 భాగం రూ 1-12-0.
ఆయుర్వేదవైద్యుడు: ఆరోగ్య, బౌద్ధ, సమగ్రజ్ఞ,
చికిత్స ము|| వ్రాయబడుచుండును. పం|| చందా రూ 2-8-0.
పి. జి. పి. అడుకో, ఆయుర్వేదసమాజం,
మాదిరి యుచితము పెరిచేపి- సెల్లూరుజిల్లా

సిటీ మోటారుపాఠశాల మదరాసు

టెలిఫోను నెంబరు 148
ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండిని
నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మొదలగునవి నేర్పబడును.
మరియు మోటారుబండ్లు మరమ్మత్తులు, రింతులు వేయుట
వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును.
యోగ్యతాపత్రములు ముంచివున్నవైన ఆటో ఇంజనీ
ర్లచే ఇయ్యబడును.
అన్ని విధములైన ధరల్లు సరసముగా యూండును. వివర
ములు తెలియగోరువా రీ కిందివిలాసమునకు వ్రాసులయును.
మేనేజరు,

సిటీ ట్రాక్సి కంపెనీ, 1736

2/3 అంపర్స్ వీధి, జి.టి. మదరాసు.

(బ్రాజ్లేట్ పదమహిషి)

మానసోల్లాసిని మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వడ్డీ అణాలు)

మెనులభము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) నూనెభక్తము!
శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి వైద్యకాల
మాత్రలు దివ్యామృతము. అల్సర్లు, అరుచి, అవృత్తి, అసౌఖ్యము,
అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బలహీనము, కీకృత్య, పార్శ్వములు, శిరస్సు,
ప్రేక్ష, అనుభా, మొదలగునవియుండు గలిగిడి రోగ్య
లను పోగొట్టి కేదమును మంచి యారోగ్యమునకు
కల్పము.

ఈ మాత్రలు మోహనాక శిష్యులను నెంబున
మాన్యును. యందు అనేకవిషయము చేరినవి. అనుభవము
గల వైద్యులుగలవారితరకు సరమహాంసక్రియ యని చెప్ప
కవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.
విరుదాహ:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నిడుమోలు, ఎలతుర్ర, కృష్ణాజిల్లా.
ఆ నం ద చం ద్రి క వెల 1-0-0.

చమత్కార చంద్రికకన్న చమత్కారమై హాస్యరస
ధరితమై ఆనందకరమైన విసోద గ్రంథరత్నము. ఇందు శృం
గార చమత్కారములు నెరజాలల యొ క్తి చమత్కారములు
సరసుల చతురసంభాషణములు, ముద్దుప్రణామములు, పద్య
ములు, లంబోదరుడు, కుంభకర్ణము, పక్షల నుజ్జీరిముడు,
సోమరిపోతు, అవృత్తి, బావమురదలు, పదినలు, తాతా
మనుములు మొదలగు హాస్యపద్యములును, చిత్రసమన్వయ
అనేక విసోదపద్యములు విలసిల్లును ఆనందభండ్రకలు వెదవల్లు
చున్నవి. చమత్కార చంద్రిక

చమత్కార పద్యములు, శృంగార పద్యములు, హాస్య
పద్యములు, సమస్యపద్యములు, వేద్యపద్యములు, వేద్య
మాతల పద్యములు, విటుల పద్యములు మొదలగు అనేక విసోద
పద్యములుగల చమత్కార గ్రంథరత్నము వెల 0-12-0.

ముంగిపూడి వేంకటేశ్వరగారు, తణుకు, కృష్ణాజిల్లా